

Norsk hundelov

LOV 2003-07-04 nr 74: Lov om hundehold (hundeloven).

DATO: LOV-2003-07-04-74
DEPARTEMENT: JD (Justis- og politidepartementet)
PUBLISERT: I 2003 hefte 10
IKRAFTTREDELSE: 2004-01-01
SIST-ENDRET: LOV-2007-06-15-40 fra 2007-07-01
ENDRER:

SENTRALE FORSKRIFTER

INNHOOLD

LOV om hundehold (hundeloven).

Kapittel 1. Innledende bestemmelser

- § 1. Det sivile samfunns ansvar, lovens formål og forholdet til annen lovgivning
- § 2. Definisjoner
- § 3. Generelt aktsomhetskrav

Kapittel 2. Sikring av hunder

- § 4. Alminnelige regler om sikring av hund. Vilkår for å la hund være løs
- § 5. Forbud mot å gå fra bundet hund
- § 6. Sikring av hund ved båndtvang m.m.
- § 7. Særlig om sikring av hund der tamrein beiter
- § 8. Særlig om hundedressur, jakt og fangst
- § 9. Unntak fra sikringsreglene

Kapittel 3. Løse hunder

- § 10. Løse hunder

Kapittel 4. Ro og orden, antall hunder og merking av hunder

- § 11. Ro og orden mv.
- § 12. Antall hunder i en husholdning eller på en eiendom
- § 13. Merking av hunder

Kapittel 5. Personers rettigheter og plikter i nøds- og faresituasjoner

- § 14. Inngrep på stedet mot hund som jager eller angriper mv.
- § 15. Hund som utgjør klar fare for husdyr, tamrein og hjortevilt
- § 16. Plikt etter at inngrep er gjort mot hund etter §§ 14 og 15

Kapittel 6. Sikkerhetstiltak mot problematisk hundehold

- § 17. Umiddelbare politiltak for å vareta sikkerheten og tryggheten til enkeltpersoner, allmennheten og dyr
- § 18. Avliving eller omplassering av en hund etter en eller flere uønskede hendelser
- § 19. Farlige hunder
- § 20. Unntak fra reglene i § 19
- § 21. Krav til godkjenning for å ha å gjøre med bestemte hundetyper
- § 22. Forbud mot at en person skal kunne ha med hund å gjøre
- § 23. Register over vedtak etter § 22

Kapittel 7. Omplussing og avlving mv. av hunder, erstatningsansvar og straff

- § 24. Politiets forvaring, omplussing, salg og avlving av hund
- § 25. Saksbehandling, overprøving og iverksetting av vedtak
- § 26. Ansvar for kostnader
- § 27. Erstatningsansvar
- § 28. Straff

Kapittel 8. Lovens virkning på Svalbard

- § 29. Svalbard

Kapittel 9. Ikraftsetting. Oppheving og endring av andre lover. Overgangsregler

- § 30. Ikraftsetting
- § 31. Endringer i annen lovgivning
- § 32. Eldre forskrifter
- § 33. Enkeltvedtak etter eldre lovgivning

Lov om hundehold (hundeloven).

Jfr. tidligere lover 9 juli 1926 nr. 4, 4 juli 1991 nr. 48.

Kapittel 1. Innledende bestemmelser**§ 1. Det sivile samfunns ansvar, lovens formål og forholdet til annen lovgivning**

Det sivile samfunn, både enkeltpersoner og organisasjoner, har ansvaret for innenfor lovgivningens ramme å utøve og legge til rette for et positivt og samfunns gagnlig hundehold, til glede for den enkelte hundeholder.

Loven har til formål å bidra til å fremme et hundehold som varetar hensyn til sikkerhet, trygghet, alminnelig ro og orden. Den gir regler for hvordan hundeholdet skal utøves av den enkelte for å vareta slike hensyn. Videre gir loven regler for hvordan enkeltpersoner og det offentlige kan forholde seg til hundehold som ikke gir tilstrekkelig sikkerhet, trygghet, alminnelig ro og orden.

For hundeholdet gjelder også bestemmelser i annen lovgivning, bl.a. de alminnelige reglene i lov om dyrevern og lov om dyrhelse (husdyrloven)¹ og i granneloven, og dessuten særskilte regler om hundehold eller dyrehold f.eks. i husleiceloven.

¹ Lov 8 jun 1962 nr. 4. Opphevet ved lov 19 des 2003 nr. 124 (matloven).

§ 2. Definisjoner

I denne lov forstås ved

- a) hundeholder: den som eier eller har tatt omsorg for eller hånd om en hund for kortere eller lengre tid;
- b) barn: personer som er under 12 år;
- c) husdyr: storfe, sau, geit, hest, gris og fjærkre;
- d) vesentlig skade på person: skader som anses som legemsbeskadigelse etter straffeloven § 229.

§ 3. Generelt aktsomhetskrav

En hundeholder skal vise aktsomhet for å unngå at hunden volder skade på folk, dyr, eiendom eller ting. Hundeholderen skal sørge for at hunden eller hundeholdet ikke er til urimelig ulempe for folk, miljø eller andre interesser. Blant annet skal hundeholderen søke å avverge at hunden eller hundeholdet skaper utrygghet for andre.

Den som er berørt, kan kreve overfor hundeholderen at en varig tilstand eller varige forhold som ikke gir tilstrekkelig sikkerhet, eller som volder urimelig ulempe, blir rettet.

Kapittel 2. Sikring av hunder

§ 4. Alminnelige regler om sikring av hund. Vilkår for å la hund være løs

Hunder kan være løse bare når de

- a) blir fulgt og kontrollert på aktsom måte, eller
- b) er forsvarlig inngjerdet på et sted som ikke er åpent for allmenn ferdsel.

Den som holder en hund i bånd, skal være i stand til å ha kontroll med hunden, hvis de ikke blir ledsaget av noen som har slik kontroll.

Hundeholderen skal påse at hunden ikke farer mot, hopper på, forfølger eller stiller seg i veien for folk som ikke godtar dette. Har en hund dette for vane, skal den bli holdt i bånd på steder som er åpne for allmenn ferdsel.

Hundeholderen skal vise særlig aktsomhet der det er barn, for å hindre slik kontakt mellom hund og barn som barnet eller voksne som følger barnet, ikke inviterer til, og for å forebygge at barn blir skremt. Om nødvendig skal hunden bli satt i bånd eller holdt tett inntil hundeholderen.

Hunder skal alltid holdes under slikt tilsyn at de så vidt mulig hindres i å drive eller forfølge vilt, jf. likevel § 9 tredje ledd.

§ 5. Forbud mot å gå fra bundet hund

Hundeholderen skal ikke gå fra en bundet hund rett ved inngangen til en bygning som er åpen for allmennheten eller ved lekeplasser.

§ 6. Sikring av hund ved båndtvang m.m.

I tiden fra og med 1. april til og med 20. august skal en hund bli holdt i bånd eller forsvarlig inngjerdet eller innestengt, slik at ikke den kan jage eller skade storfe, sau, geit, fjærfe, rein, hest eller vilt, herunder viltets egg, reir og bo.

Kommunen kan gi forskrift om at hunder skal holdes i bånd eller forsvarlig innestengt eller inngjerdet

- a) i og i tilknytning til boligområder og handleområder,
- b) i parker, på kirkegårder, grav- og urnelunder, på og ved skoler, barnehager og anlegg for lek, idrett, sport eller rekreasjon,
- c) på og ved bestemt/angitte turstier, turveier, merkede skiløyper, leir- og rasteplasser,
- d) i bestemt angitte andre områder på land, i vann eller sjø som er allment benyttet som tur- og rekreasjonsområder.

- e) i hele eller deler av kommunen i bestemt angitt tidsrom når storfe, sau, geit eller hest normalt går ute, eller
- f) under ekstraordinære forhold som gjør båndtvang påkrevd for å beskytte viltet.

Båndtvang etter bokstav c og d kan ikke fastsettes i større grad enn nødvendig og slik at hensynet til de som ønsker å ferdes med løs hund også ivaretas i tilstrekkelig grad, både hva angår omfang og geografisk spredning. Ved fastsettelse av båndtvang etter bokstav e og f kan båndtvang bare innføres i de områder av kommunen hvor husdyr har rett til å beite og faktisk beiter, eller hvor vilt man ønsker å beskytte har sitt leveområde. Båndtvang fastsatt i medhold av bokstav f må opphøre straks forholdene tilsier det. Der beite, natur- og rekreasjonsområder berører flere kommuner, bør disse samordne sine forskrifter. Kommunens innføring av båndtvang etter bokstav f kan påklages til fylkesmannen.

Kommunen kan gi forskrift om at hunder ikke har adgang til barnehager, skolegårder, kirkegårder eller grav- og urnelunder.

§ 7. Særlig om sikring av hund der tamrein beiter

I områder der tamrein lovlig beiter, skal hundeholderen se til at hunden ikke unødig uroer eller skremmer rein, selv om den er under kontroll eller bundet. Reinens eier kan kreve at en hund som uroer rein, blir holdt innestengt mens rein blir flyttet forbi bosted, seter eller hytte. Fylkesmannen kan gi forskrift om at hunder skal holdes i bånd eller forsvarlig innestengt eller inngjerdet når hensynet til reindriften tilsier det.

Om ferdsel med hund i område hvor tamrein beiter, gjelder også reindriftsloven § 65.

Endret ved lov 15 juni 2007 nr. 40 (i kraft 1 juli 2007 iflg. res. 15 juni 2007 nr. 627).

§ 8. Særlig om hundedressur, jakt og fangst

Jakthundtrening, jakthundprøver og dressur kan bare foregå med samtykke av grunneieren eller den som har en allmenn bruksrett til eiendommen. For statsallmenningene gis samtykke av fjellstyret.

For bruk av hund under jakt og fangst mv. gjelder også viltloven § 23, jf. § 26, og reindriftsloven § 65.

Endret ved lov 15 juni 2007 nr. 40 (i kraft 1 juli 2007 iflg. res. 15 juni 2007 nr. 627).

§ 9. Unntak fra sikringsreglene

Båndtvang fastsatt i eller i medhold av §§ 4, 6 og 7 gjelder ikke for

- a) hund når den brukes i reindrift,
- b) dressert bufhund når den brukes til å vokte storfe, sau eller geit,
- c) hund i aktiv politi-, toll-, militær- og redningstjeneste eller under trening eller prøving for slik tjeneste,
- d) hund i aktiv bruk som ettersøkshund etter såret eller sykt vilt,
- e) særlige bruksformål, avgrensede områder eller nærmere angitte hunderaser eller hundetyper eller for hunder som har særskilt trening, når dette er fastsatt av kommunen ved forskrift eller enkeltvedtak. Ved dette kan kommunen bl.a. legge ut et område som dressurområde for hunder, dersom samtykke som nevnt i § 8 første ledd foreligger,

- f) hund når den brukes for jakt, jakthundtrening og jaktprøver mellom 20. august og 1. april eller når båndtvang er fastsatt i medhold av § 6 annet ledd bokstavene c, d og e.

Hund som nevnt i første ledd bokstav a til d eller i bestemmelse som gjelder særlige bruksformål etter bokstav e, kan på en aktsom måte slippes slik det er naturlig ut fra bruksformålet.

En hund som nyttes som jakthund eller er under trening eller prøve for dette, kan slippes på en aktsom måte slik det er naturlig ut fra bruksformålet, når dette ikke er strid med viltloven eller regler om båndtvang. Det samme gjelder for trening og prøving av ettersøkshunder.

Kapittel 3. Løse hunder

§ 10. Løse hunder

Enhver kan oppta hund som er løs i strid med §§ 4, 6 eller 7, jf. § 9, eller med forskrift gitt i medhold av disse paragrafene. I utmark i jakttiden der jakt er lovlig, kan likevel bare rettighetshavere i området og politiet oppta løse hunder.

Hunden skal leveres til hundeholderen, dersom denne er til stede. Dette gjelder ikke dersom hundeholderen åpenbart ikke kan ta hånd om hunden på forsvarlig og lovlig måte. Hvis hunden ikke blir levert til hundeholderen, skal den snarest leveres til politiet.

Unnlater hundeholderen å hente hunden innen en uke etter at han eller hun er varslet personlig eller ved kunngjøring i en alminnelig lest avis på stedet, kan politiet selge, omplassere eller avlive hunden. Er det fastsatt krav om merking etter § 13, er det tilstrekkelig å sende varsel til den person og adresse som hunden er registrert på.

Opptak og behandling av løse hunder etter paragrafen her skal skje i samsvar med dyrevernlovens regler.

Kapittel 4. Ro og orden, antall hunder og merking av hunder

§ 11. Ro og orden mv.

Kommunen kan gi forskrift om hundehold av hensyn til alminnelig ro og orden og for å motvirke forsøpling. Regler om at hunder skal holdes i bånd eller forsvarlig innestengt eller inngjerdet, kan bare gis på de vilkår som er satt i § 6 annet ledd.

§ 12. Antall hunder i en husholdning eller på en eiendom

For å vareta folks og dyrs sikkerhet og ro og orden kan kommunen i forskrift sette vilkår for å holde mer enn et bestemt antall voksne hunder i en husholdning eller på en eiendom.

§ 13. Merking av hunder

Private organisasjoner kan etablere og drive en ordning for registrering og merking av alle hunder.

Kongen kan gi forskrift om

- a) at alle hunder skal være merket, og at de skal være registrert i et register som føres av en eller flere private organisasjoner eller av et offentlig organ.

- b) at en hundeholder plikter å gi genetiske og andre opplysninger til registeret om hunden og hundeholdet.
- c) at hundeholderne skal betale gebyr som dekker de nødvendige kostnadene ved ordningen, og
- d) at politiet skal ha innsyn i registeret.

Kapittel 5. Personers rettigheter og plikter i nøds- og faresituasjoner

§ 14. Inngrep på stedet mot hund som jager eller angriper mv.

Hundeholderen skal sørge for å holde eller kalle hunden tilbake og gjøre det han kan for å avverge urettmessig fare når en hund jager eller angriper mennesker eller dyr.

Et ellers ulovlig inngrep mot en hund er lovlig når noen gjør det for å avverge at hunden urettmessig jager eller angriper mennesker eller dyr, dersom inngrepet ikke går lenger enn nødvendig for å avverge skade, og dessuten ikke går utover det forsvarlige i betraktning av angrepets farlighet og den angrepnes interesse.

Så langt følgende særlige bestemmelser tekker, gjelder de foran den generelle regelen i annet ledd:

- a) Ved pågående eller nært forestående angrep mot en person kan enhver gjøre det inngrep mot hunden som fremstår som nødvendig for å avverge skade. Dette fritar ikke den som helt eller delvis har provosert et angrep, fra straffansvar eller erstatningsansvar.
- b) Når en hund jager eller angriper tamrein eller husdyr som beiter lovlig, eller når hunden uprovosert angriper en annen hund, kan det utsatte dyrets eier, innehaver eller den som passer dyret, gjøre det inngrep mot hunden som fremstår som nødvendig for å avverge skade, så sant inngrepet ikke går lenger enn nødvendig og ikke utover det forsvarlige. Denne bestemmelsen kan ikke påberopes når det dyret som blir jaget eller angrepet, urettmessig er kommet inn på eiendom som hundeholderen disponerer.
- c) Når båndtvang gjelder, kan grunneier, noen som opptrer på dennes vegne, eller jakt- og fangstberettigede, avlive en hund ved direkte angrep på hjortevilt, likevel ikke en hund som er i aktiv bruk som ettersøkshund etter sykt eller såret vilt.
- d) Enhver kan på stedet avlive en hund som påtreffes i umiddelbar forbindelse med at den har påført en person vesentlig skade, dersom hunden fortsatt utgjør en klar fare. Det samme gjelder hvis hunden har voldt vesentlig skade på tamrein, husdyr, hunder eller hjortevilt, dersom ikke det skadete dyret urettmessig var kommet inn på eiendom som hundeholderen disponerer.

Paragrafen her gjelder ikke politihunder som brukes lovlig. Heller ikke gjelder paragrafen der reglene om nødrett og nødverge gjør en farlig bruk av hunden rettmessig.

§ 15. Hund som utgjør klar fare for husdyr, tamrein og hjortevilt

En hund som uten ledsager går løs i utmark eller landbruksonråder i båndtvangstid og utgjør en klar fare for husdyr og tamrein, kan opptas av grunneieren, festeren, forpakteren, beiteberettigede, en berørt reineier eller noen som opptrer på vegne av disse. Dersom det ikke lar seg gjøre å oppta hunden eller få politiet til stedet så raskt som situasjonen krever, kan vedkommende om nødvendig avlive hunden på stedet.

§ 16. Plikter etter at inngrep er gjort mot hund etter §§ 14 og 15

Den som har avlivet eller påført hund skade etter §§ 14 og 15, skal snarest råd melde fra om

dette til politiet. Dyrevernsloven § 6, jf. § 10 om hjelp til dyret, gjelder overfor den som har skadet dyret.

Kapittel 6. Sikkerhetstiltak mot problematisk hundehold

§ 17. Umiddelbare polititiltak for å vareta sikkerheten og tryggheten til enkeltpersoner, allmennheten og dyr

Politiet kan i samsvar med reglene i politiloven § 6 gripe inn overfor hunder og hundeholdere for å vareta enkeltpersoners eller allmennhetens sikkerhet eller trygghet, eller for å verne andre dyr.

Politiet kan for øvrig i slike tilfeller blant annet pålegge båndtvang eller tidsbegrenset bruk av munnkurv, gi detaljerte pålegg om inngjerding av eiendom der hund oppholder seg, pålegge å redusere antall hunder, forby hunders tilstedeværelse i bestemte områder, gi andre pålegg eller forbud som gjelder hundeholdet eller sikring av hunder, ta seg inn på privat eiendom eller område, og om nødvendig ta hånd om hunder. Politiets vedtak har virkning straks, om ikke annet blir fastsatt.

Unnlater hundeholderen å etterkomme pålegg eller forbud, kan politiet for hundeholderens regning sørge for at det nødvendige blir gjort for å vareta de hensyn som er nevnt i første ledd.

Dersom en hund har drept eller påført et menneske vesentlig skade eller angrepet et barn, kan hunden og andre hunder i hundeholderens varetekt eller eie avlives av politiet der de finnes, dersom hensynet til noens sikkerhet eller allmennhetens trygghet klart tilsier en umiddelbar avlaving.

Reglene om grunnføring og klage i forvaltningsloven kapittel V og VI gjelder for politiets vedtak etter § 17 annet ledd, dog slik at det ikke er klagemulighet på umiddelbar avlaving.

§ 18. Avlaving eller omplassering av en hund etter en eller flere uønskede hendelser

En hund som har angrepet eller skadet et menneske, kan politiet i ettertid vedta å avlive dersom ikke dette fremstår som et uforholdsmessig tiltak. Det samme gjelder hvis hunden har jaget eller skadet tamrein, husdyr eller hjortevilt, eller hvis den har skadet en annen hund eller kjæledyr. Ved vurderingen skal det særlig legges vekt på hvilken fare som har vært tilstede, påført skade, den risiko og utrygghetsfølelse hunden og hundeholdet kan antas å medføre i fremtiden og hundens nytteverdi. Hundens økonomiske verdi eller det økonomiske tap etter påført skade skal ikke tillegges vekt.

Dersom det anses praktisk mulig og forsvarlig, skal politiet søke å omplassere en hund fremfor å avlive den.

Hvis hundeholdet ikke anses sikkerhetsmessig forsvarlig, kan vedtak om avlaving eller omplassering omfatte alle andre hunder som hundeholderen har hånd om.

Følgende særlige bestemmelser gjelder foran de generelle reglene i første og annet ledd:

- a) En hund som har påført barn vesentlig skade, bør normalt avlives.
- b) En hund som har angrepet eller vesentlig skadet dyr i landbruket eller tamrein, bør normalt avlives hvis dyrets eier ber om det.
- c) En hund som ved ensidig angrep har vesentlig skadet andre husdyr, medregnet andre hunder, bør normalt avlives hvis dyrets eier ber om det, unntatt der hunden ikke antas å utgjøre større risiko i fremtiden enn hunder vanligvis gjør, og heller ikke kan fryktes å angripe og skade samme eiers dyr på nytt.

En hund som har gått ulovlig løs eller uten godt nok tilsyn, etter at politiet har gitt

hundeholderen mer enn én skriftlig advarsel i løpet av de siste tre år, kan avlives eller omplasseres av politiet. Dette gjelder uten hensyn til om advarselen gjelder samme hund. Vedtaket kan omfatte alle de hunder som hundeholderen har hånd om. Advarselen regnes ikke som enkeltvedtak.

§ 19. *Farlige hunder*

Kongen kan gi forskrift om forbud mot å holde, avle eller innføre farlige hunder, eller å innføre sæd eller embryo fra farlige hunder. Forskriften kan sette krav til dokumentasjon av hundens rase eller type.

Med farlige hunder menes hunder eller hundetyper som spesielt aggressive, kampvillige og utholdende, og som på grunn av disse egenskapene er farlige for mennesker og dyr. Første ledd gjelder også for hundetyper som lett kan forveksles med farlige hunder.

Det er forbudt å holde eller innføre hunder som

- a) er gitt trening i eller for å angripe eller forsvare seg eller hundeholderen mot mennesker,
- b) er gitt trening i eller for å angripe andre hunder, eller
- c) enkelthunder som fremstår som spesielt aggressive, kampvillige eller med andre sterkt uønskede egenskaper eller fremtreden, slik at de kan være farlige for mennesker eller dyr.

Er det tvil om en hund går inn under tredje ledd bokstav c, kan politiet ta hunden i forvaring og kreve at hundeholderen bekoster og medvirker ved en kyndig undersøkelse av hundens atferd for å avklare om den er vel avbalansert eller har en lav terskel for aggresjon eller andre farlige egenskaper mv. Politiet fastsetter hvem som skal undersøke hunden. Dersom ikke hundeholderen følger opp innen en rimelig frist satt av politiet, regnes hunden for å gå inn under tredje ledd bokstav c.

Hunder som blir avlet, innført eller holdt i strid med regler i eller i medhold av denne paragraf, kan avlives eller pålegges utført av riket ved vedtak av politiet.

§ 20. *Unntak fra reglene i § 19*

En hund omfattes ikke av § 19 tredje ledd bokstav a eller b hvis den er trent av politiet eller i særlige tilfelle av andre med politiets tillatelse, eller er innført i riket med politiets tillatelse.

En hund omfattes ikke av § 19 tredje ledd bokstav a hvis den er lovlig trent av en hundeorganisasjon før lovens ikrafttreden, eller etter lovens ikrafttreden av en hundeorganisasjon med tillatelse fra politiet. Hunden kan ikke selges eller omplasseres uten politiets tillatelse. Bli vilkårene overtrådt eller hunden angriper et menneske, skal den avlives etter vedtak av politiet, hvis ikke nødverge eller nødrett berettiget angrepet.

§ 21. *Krav til godkjenning for å ha å gjøre med bestemte hundetyper*

Kongen kan i forskrift sette vilkår for å innføre, holde eller drive avl med bestemte hundetyper eller blandinger av bestemte hundetyper. I forskriften kan det settes krav om godkjenning og om krav til avlagte prøver eller tester, om skjerpet båndtvang, begrensning i antall hunder, hundeholderens alder, vandel, ansvarsforsikring, og gebyr for å dekke kostnader mv. Setter forskriften krav om godkjenning, kan myndighet til å gi godkjenning delegeres til en privat organisasjon.

§ 22. *Forbud mot at en person skal kunne ha med hund å gjøre*

Politiet kan forby en hundeholder å ha med hund å gjøre

- a) når hundeholderens hund blir vedtatt avlivet, omplassert eller utført etter §§ 18, 19-20, eller § 21, jf. § 24,
- b) dersom pålegg fra politiet etter § 17 ikke er fulgt opp,
- c) dersom politiet har avlivet eller omplassert hundeholderens hund etter § 17,
- d) dersom hundeholderens hund har angrepet et menneske,
- e) dersom personen har trent en hund for angrep på eller forsvar mot mennesker uten politiets tillatelse,
- f) dersom personen har latt en hund delta i hundekamp eller har trent en hund for dette,
- g) dersom hundeholderen etter en advarsel fra politiet i løpet av de neste tre år på nytt har latt en hund gå ulovlig løs eller uten godt nok tilsyn,
- h) dersom hundeholderen ikke overholder vilkår eller forbud etter § 12 om antall hunder i en husholdning eller på en eiendom, eller
- i) dersom plikter etter § 13 om merking av hund er overtrådt og pliktene ikke blir oppfylt etter varsel fra politiet med frist for oppfyllelse.

Forbud etter første ledd kan bare bli satt dersom personens hundehold ikke anses å ha vært sikkerhetsmessig forsvarlig, eller dersom forbudet må anses nødvendig for å bedre allmennhetens eller enkeltpersoners trygghetsfølelse.

En person som dømmes til straff av fengsel for forbrytelse som innebærer bruk av vold eller truende atferd, kan ved dommen forbys å ha med hunder å gjøre. Forbud skal bli satt dersom en hund er brukt til forbrytelsen.

Den som er forbudt å ha med hund å gjøre, kan ikke eie, besitte eller ha ansvar eller medansvar for eller hånd om en hund for kortere eller lengre tid.

Forbudet kan begrenses til å gjelde for nærmere bestemte hundetyper eller hunder over en viss størrelse.

Forbudet kan tidsbegrenses, men skal gjelde for minst tre år. Etter tre år kan politiet omgjøre forbud som politiet eller retten har satt etter denne paragrafen, dersom det er forsvarlig ut fra hensynet til sikkerhet og allmennhetens og enkeltpersoners trygghet.

§ 23. Register over vedtak etter § 22

Politiet kan lokalt eller for hele riket føre personregistre som inneholder opplysninger om forbud etter § 22. Kongen kan gi forskrift om registreringen og også fastsette at andre enn politiet skal ha tilgang til opplysningene for å effektivisere håndhevingen.

Kapittel 7. Omplassering og avliving mv. av hunder, erstatningsansvar og straff

§ 24. Politiets forvaring, omplassering, salg og avliving av hund

Politiet kan ta hånd om, omplassere, selge eller om nødvendig avlive en hund dersom

- a) hunden er tatt opp etter § 10 og hundeholderen ikke har mottatt eller hentet hunden trass i varsel,
- b) hunden blir holdt uten at hundeholderen overholder en forskrift etter § 11,
- c) hunden blir holdt i strid med forskrift etter § 12,

- d) hunden blir holdt i strid med forskrift etter § 13 når dette er fastsatt i forskriften,
- e) det er nødvendig for å nå målet etter § 17 første ledd der dette ikke kan nås med mindre inngripende tiltak etter § 17 annet ledd,
- f) vilkårene i §§ 18, 19 eller 20 er til stede,
- g) hunden blir holdt, brukt eller avlet i oppdrett i strid med bestemmelser gitt i medhold av § 21, eller
- h) noen har å gjøre med hunden i strid med et endelig forbud etter § 22.

Vedtak etter første ledd bokstav b til d kan bare treffes dersom hundeholderen er straffet, eller har fått skriftlig advarsel for overtredelse av forskriften med frist for oppfyllelse, og forskriften fortsatt blir overtrådt. Er hundeholderen ukjent eller uten kjent adresse, kan kunngjøring med frist for oppfyllelse i stedet skje i en avis som er alminnelig lest på stedet. Advarsel gis av politiet eller av registerføreren når det gjelder overtredelse av forskrift etter § 13.

Har politiet tatt hånd om hunden, kan den holdes i forvaring inntil det er truffet vedtak om salg, omplassering, utførsel eller avlaving av hunden.

§ 25. Saksbehandling, overprøving og iverksetting av vedtak

Politiets vedtak etter loven er enkeltvedtak etter forvaltningsloven. For vedtak etter § 17 gjelder bestemmelsen i forvaltningsloven § 24 første ledd annet punktum ikke. Vedtak kan påklages til Politidirektoratet. Blir vedtaket brakt inn for domstolen, kan retten prøve alle sider av saken.

Om utsatt iverksetting ved klage gjelder forvaltningsloven § 42. Politiet kan alltid kreve at klageren løpende og til rett tid betaler kostnadene ved forvaring, jf. § 26, dersom iverksettingen skal utstå. Oppfyller ikke klageren kravet, kan vedtaket settes i verk straks.

Politiet sørger for at avlaving skjer. Den skal foregå etter reglene i dyrevemloven.

§ 26. Ansvar for kostnader

Hundeholderen svarer overfor privatpersoner og det offentlige for nødvendige kostnader ved å gjennomføre tiltak etter denne loven, herunder kostnader til forvaring av hunden.

Politiets krav etter reglene i første ledd er tvangsgrunnlag for utlegg.

§ 27. Erstatningsansvar

Om erstatningsansvar for skade voldt av hund gjelder det som følger av andre lovfestede og ulovfestede regler, bl.a. skadeserstatningsloven § 1-5 om ansvar for dyr og reindrifstloven § 66 om hunder.

Endret ved lov 15 juni 2007 nr. 40 (i kraft 1 juli 2007 iflg. res. 15 juni 2007 nr. 627).

§ 28. Straff

Med bøter eller fengsel inntil seks måneder og bot straffes en hundeholder som forsettlig eller uaktsomt overtrer §§ 4-7 jf. § 9 eller forskrifter eller enkeltvedtak etter §§ 6, 7, 11, 12 eller 13 annet ledd bokstav a til b. Offentlig påtale skjer bare når det finnes påkrevd av allmenne hensyn.

Med bøter eller fengsel inntil seks måneder og bot straffes en hundeholder som forsettlig eller uaktsomt unnlater å forebygge eller avverge at hunden rettsstridig

- a) angriper eller skader person,
- b) jager, angriper eller skader dyr, eller
- c) ved støy eller på annen måte volder urimelig ulempe for øvrig.

Offentlig påtale etter bokstav a og b finner sted dersom den fornærmede krever det eller allmenne hensyn taler for det. Ved angrep på hjortevilt regnes grunneier, jakt- eller fangstberettiget i området og viltorganene som fornærmet. Offentlig påtale etter bokstav c finner sted dersom allmenne hensyn taler for det.

Med bøter eller fengsel inntil seks måneder og bot straffes den som forsettlig eller uaktsomt

- a) unnlater å etterkomme pålegg og forbud nedlagt av politiet i samsvar med lovens § 17, eller
- b) overtrer forbud gitt ved §§ 19, 21, 22 eller ved forskrifter eller enkeltvedtak gitt etter disse bestemmelsene.

På samme måte straffes medvirkning og forsøk.

Kapittel 8. Lovens virkning på Svalbard

§ 29. Svalbard

Kongen kan gi forskrift om lovens anvendelse på Svalbard og kan fastsette særlige regler under hensyn til de stedlige forhold, herunder at forskrifter og enkeltvedtak etter loven skal kunne vedtas av andre instanser enn ellers.

Kapittel 9. Ikraftsetting, Oppheving og endring av andre lover. Overgangsregler

§ 30. Ikraftsetting

Loven trer i kraft 1. januar 2004.

§ 31. Endringer i annen lovgivning

Når loven trer i kraft, endres andre lover slik: - - -

§ 32. Eldre forskrifter

Forskrifter gitt med hjemmel i lov 4. juli 1991 nr. 48 om forbud mot innførsel, hold og avl av farlige hunder gjelder til de blir opphevet av Kongen.

Forskrifter om hunder og hundehold gitt med hjemmel i andre bestemmelser som blir opphevet eller endret ved § 31, gjelder til og med 31. desember 2006. Bestemmelser i slike forskrifter bortfaller tidligere dersom

- a) loven her ikke gir noen instans hjemmel til å gi en bestemmelse med det aktuelle innhold,
- b) det blir fastsatt en bestemmelse med hjemmel i loven her som strider mot den eldre bestemmelsen, eller
- c) bestemmelsen blir opphevet av det organ som har vedtatt den.

§ 33. Enkeltvedtak etter eldre lovgivning

Dressurområder for hunder som er lagt ut etter viltiloven § 55, består for den tid som ble bestemt av den instans som santykket i å legge ut området.

Andre enkeltvedtak truffet med hjemmel i bestemmelser som blir opphevet ved §§ 31 og 32, bortfaller når hjemmelen bortfaller dersom ikke hundeloven gir adgang til å treffe slike vedtak. Gjør den det, gjelder vedtaket inntil saken er blitt behandlet på ny av politiet eller annet forvaltningsorgan som kan treffe vedtaket etter loven her.

Databasen sist oppdatert 28. nov 2007

LOV 1991-07-04 nr 48: Midlertidig lov om forbud mot innførsel, hold og avl av farlige hunder.

DATO: LOV-1991-07-04-48 OPPHEVET Base: ROL
DEPARTEMENT: LMD (Landbruks- og matdepartementet)
PUBLISERT: I Nr. 12
IKRAFTTREDELSE: 1991-07-20 - 2006-01-01
SIST-ENDRET: LOV-2003-07-04-74 fra 2004-01-01
ENDRER:
SYS-KODE: BG13a Næringsliv. Inn- og utførsel, BG14b, D02
NÆRINGSKODE: 6299 Detaljhandel med varer ikke nevnt annet sted
KORTTITTEL: Kamphundloven

[Historiske versjoner](#)

[Endringslover](#)

[Forslått](#)

[Forarbeider](#)

[Avgjørelser](#)

INNHold

Midlertidig lov om forbud mot innførsel, hold og avl av farlige hunder.

§ 1. Formålet med denne lov er å beskytte mennesker og dyr mot angrep og skader fra farlige...

§ 2. Med farlige hunder menes i denne lov hunder som er spesielt aggressive, kampvillige og...

§ 3. Det er forbudt å innføre farlige hunder. Forbudet gjelder også sæd og...

§ 4. Det er forbudt å holde eller avle farlige hunder....

§ 5. En hund som har påført menneske eller dyr skade, kan innen en måned etter...

§ 6. Utgifter forbundet med gjennomføring av tiltak etter denne lov kan kreves dekket av...

§ 7. Departementet kan gi nærmere forskrifter ² om gjennomføring...

§ 8. Den som forsettlig eller grovt uaktsomt overtrer bestemmelse gitt i eller i medhold av...

§ 9. Kongen kan bestemme at loven også skal gjelde for Svalbard....

§ 10. Denne lov trer i kraft fra den tid Kongen bestemmer....

Midlertidig lov om forbud mot innførsel, hold og avl av farlige hunder.

Loven er opphevet ved lov 4 juli 2003 nr. 74 (i kraft 1. jan 2004).

[Forarbeider](#)

[Avgjørelser](#)

§ 1. Formålet med denne lov er å beskytte mennesker og dyr mot angrep og skader fra farlige hunder. ¹

¹ Se § 2.

[Forskrifter](#)

[Forarbeider](#)

~~Forarbeidet~~

§ 2. Med farlige hunder menes i denne lov hunder som er spesielt aggressive, kampvillige og utholdende, og som på grunn av disse egenskapene er farlige for mennesker og dyr.

Departementet ¹ kan bestemme at nærmere angitte raser eller typer skal omfattes av loven.

Dersom det er tvil om en hund er av en rase eller type som fastsatt i første ledd eller fastsatt i medhold av andre ledd, kan politi og tollmyndigheter kreve at hundeeieren eller annen som har ansvar for hunden dokumenterer hundens rase eller type. Hvis ikke slik dokumentasjon framlegges, anses hunden som innført, holdt eller avlet i strid med denne lov.

⁰ Endret ved lov 22 des 1995 nr. 87 (i kraft 1 jan 1996).

¹ Landbruksdepartementet iflg. res. 25 okt 1991 nr. 676.

~~Forarbeidet~~

~~Avgjørelser~~

§ 3. Det er forbudt å innføre farlige hunder. ¹ Forbudet gjelder også sæd og embryo fra farlige hunder.

Ulovlig innførte hunder kan utvises eller kreves avlivet.

¹ Se § 2.

~~Forarbeidet~~

~~Avgjørelser~~

§ 4. Det er forbudt å holde eller avle farlige hunder. ¹

Slike hunder kan kreves avlivet.

¹ Se § 2.

~~Forarbeidet~~

~~Avgjørelser~~

§ 5. En hund ¹ som har påført menneske eller dyr skade, kan innen en måned etter skadeforvoldelsen kreves avlivet. Dette gjelder likevel ikke dersom forholdene rundt skadeforvoldelsen gjør at avliving vil være et uforholdsmessig stort inngrep. Kravet om avliving er særlig tvangsgrunnlag for tvangsfullbyrdelse gjennom namsmyndighetene etter reglene i tvangsfullbyrdelsesloven ² kapittel 13. ³ Politiet kan ta hunden i forvaring inntil saken er avgjort.

Denne paragrafen gjelder også for hunder som ikke kommer inn under

§ 2.

⁰ Endret ved lov 11 juni 1993 nr. 88 (i kraft 1 aug 1993 iflg. res. 29 juli 1993 nr. 754 - får ikke virkning for tilfeller der krav om avliving er fremsatt for politiet før ikrafttredelsen. Domsloven § 148 annet ledd gjelder tilsvarende).

¹ Se siste ledd.

² Lov 26 juni 1992 nr. 85 (tvangsl.).

³ Jfr. dens § 13-2.

~~Forarbeidet~~

~~Avgjørelser~~

§ 6. Utgifter forbundet med gjennomføring av tiltak etter denne lov kan kreves dekket av eieren av hunden eller den som har hunden i sin varetekt.

~~Forakriter~~

~~Forarbeidet~~

~~Avgjørelser~~

§ 7. Departementet ¹ kan gi nærmere forskrifter ² om gjennomføring eller utfylling av bestemmelsene i denne lov, herunder om innførsel av hunder som ikke omfattes av loven.

¹ Landbruksdepartementet (flg. res. 25 okt 1991 nr. 876).

² Jfr. lov 15 febr 1967 § 2 og kap. VI.

Førarbeider:

§ 8. Den som forsettlig eller grovt uaktsomt overtrer bestemmelse gitt i eller i medhold av denne lov, eller medvirker hertil, straffes med bøter ¹ eller fengsel ² i inntil 3 måneder, dersom forholdet ikke går inn under et strengere straffebud. På samme måte straffes forsøk. ³

⁰ Endret ved lov 22 des 1995 nr. 87 (i kraft 1 jan 1996).

¹ Jfr. strl. § 27 og kap. 3 a.

² Jfr. strl. § 25 a.

³ Jfr. strl. § 48.

Førarbeider:

Åtgjørelser:

§ 9. Kongen kan bestemme at loven også skal gjelde for Svalbard. ¹

¹ Se lov 17 juli 1925 nr. 11 § 1 annet ledd.

Førarbeider:

Åtgjørelser:

§ 10. Denne lov trer i kraft fra den tid Kongen bestemmer. ¹

Loven gjelder fram til 1. januar 2006.

Personer som har anskaffet en farlig hund ² før loven trer i kraft, kan beholde hunden, men ikke bruke den i avl etter at loven er trådt i kraft.

Departementet kan gi forskrifter ³ om hold av slike hunder.

⁰ Endret ved lover 22 des 1995 nr. 87 (i kraft 1 jan 1996), 16 des 2000 nr. 103 (i kraft 1 jan 2001; lovens gyldighetstid forlengt til 1 jan 2006).

¹ Fra 20 juli 1991 (flg. res. 20 juli 1991 nr. 457).

² Se § 2.

³ Jfr. lov 15 febr 1967 § 2 og kap. VII.

Ot.prp.nr.13 (1995-1996). Om lov om forlengelse av og endringer i midlertidig lov av 4. juli 1991 nr. 48 om forbud mot innførsel, hold og avl av farlige hunder.

TITTEL: Ot.prp.nr.13 (1995-1996)
Om lov om forlengelse av og endringer i midlertidig lov av 4. juli 1991 nr. 48 om forbud mot innførsel, hold og avl av farlige hunder.

KILDEDOK:

DATO: 1995-11-17

DEPARTEMENT: Landbruksdepartementet

SIDETALL: 4

KORTTITTEL: +Ot.prp.nr.13 (1995-1996)

Henvisninger i teksten: lov-1991-07-04-48 (Kamphuedlov) , lov-1996-12-22-87

Side 1

Saksøking

INNHold

Ot.prp.nr.13 (1995-1996). Om lov om forlengelse av og endringer i midlertidig lov av 4. juli 1991 nr. 48 om forbud mot innførsel, hold og avl av farlige hunder.

I Innledning

1 Proposisjonens hovedinnhold

2 Bakgrunnen for forslaget

3 Høring av forslaget

II Nærmere om lovforslagene

1 Gjeldende rett

2 Departementets vurdering og forslag til endringer

3 Økonomiske og administrative følger av forslaget

III Ikraftsetting og overgangsregler

Forslag til lov om forlengelse av og endringer i midlertidig lov av 4. juli 1991 nr. 48 om forbud mot innførsel, hold og avl av farlige hunder

I

II

I Innledning

1 Proposisjonens hovedinnhold

Landbruksdepartementet legger med dette fram forslag til forlengelse av gjeldende midlertidig lov om forbud mot innførsel, hold og avl av farlige hunder av 4. juli 1991 nr. 48, samt enkelte mindre endringer i lovteksten.

Gjeldende lovs virketid foreslås forlenget med 5 år for å samle flere erfaringer før man gir en ny lov som ikke er midlertidig.

Forbudet mot innførsel, hold og avl av hunderaser som vurderes å være spesielt aggressive, kampvillige og utholdende, slik som beskrevet i lovens § 2, videreføres. Det legges i forslaget opp til at eiere av hunder som kan

forveksles med hunder som faller inn under forbudet, skal kunne pålegges å dokumentere hundens rase eller raser.

Hunder som etter reglene omfattes av forbudet, men som stammer fra før loven trådte i kraft, skal kunne holdes fortsatt, men det er forbudt å drive avl med disse. Departementet foreslås gitt en hjemmel til å gi forskrifter om hold av disse hundene.

Straffebestemmelsen i loven gjøres generell.

2 Bakgrunnen for forslaget

Intensjonen med forslaget er å videreføre det forbud mot innførsel, hold og avl av farlige hunder som gjeldende midlertidig lov om forbud mot innførsel, hold og avl av farlige hunder av 4. juli 1991 nr. 48 hjemler. Loven gjelder fram til 1. januar 1996.

Den midlertidige lov som gjelder, har avdekket noen svakheter ved utformingen av lovteksten som søkes rettet opp.

Sverige har vedtatt et forbud mot farlige hunder som er utformet på en annen måte enn det norske, i det dette bygger på at den enkelte hund må kunne karakteriseres som farlig for at den skal være forbudt. Storbritannia har et forbud som ligner på det norske, men har hatt en del problemer ved håndhevingen av forbudet. Landbruksdepartementet foreslår derfor at loven forlenges inntil videre, og at man foretar en ny vurdering av loven i løpet av en 3 til 5 års periode i lys av de erfaringene som Storbritannia og Sverige da har fått. Lovens virketid foreslås således forlenget med 5 år, fram til 1. januar 2001.

3 Høring av forslaget

Høring av forslaget ble foretatt i brev av 25. august 1995 til berørte offentlige instanser og interesseorganisasjoner. Proposisjonen er utarbeidet med bakgrunn i dette brevet som beskriver og legger fram forslag til endringer og høringsuttalelsene som ble mottatt.

Høringsinstansene var:

Miljøverndepartementet

Sosial- og helsedepartementet

Justisdepartementet

Polaravdelingen, Justisdepartementet

Administrasjonsdepartementet

Barne- og familiedepartementet

Finansdepartementet

Statens veterinære felttjeneste

Statens veterinære laboratorier

Norges veterinærhøgskole

Toll- og avgiftsdirektoratet

Den Norske Veterinærforening

Dyrebeskyttelsen

NOAH for dyrs rettigheter

Norsk Kennelklubb

Norges Hunder Landsforbund

Høringsinstansene gir stort sett støtte til de foreslåtte endringer. Dyrebeskyttelsen Oslo og Omegn er negative til en lov som karakteriserer hunder som farlige på bakgrunn av rase. Dette støttes av Norges veterinærhøgskole og en privatperson som har kommet med innspill til høringen. Norsk Kennel Klub, Dyrebeskyttelsen Bergen og Dyrebeskyttelsen Sandefjord/Larvik gir tilslutning til videreføring av dagens regelverk i samsvar med forslaget. Dyrebeskyttelsen Oslo og Omegn framhever videre at kravet til dokumentasjon av rase for hunder som kan forveksles med de forbudte hunderasene er urimelig fordi det ikke er registreringsplikt for hunder, og at en slik bestemmelse vil være problematisk for eiere av blandingshunder. Norges veterinærhøgskole, Dyrebeskyttelsen Sandefjord/Larvik og Toll- og avgiftsdirektoratet støtter det framlagte forslag om dokumentasjonsplikt. Norsk Kennel Klub, Miljøverndepartementet/ Direktoratet for naturforvaltning, Dyrebeskyttelsen Sandefjord/Larvik, Dyrebeskyttelsen Bergen og Toll- og avgiftsdirektoratet gir generell tilslutning til videreføring av loven og de framlagte endringsforslag.

II Nærmere om lovforslagene

1 Gjeldende rett

Gjeldende midlertidige lov gir forbud mot innførsel, hold og avl av farlige hunder. Etter lovens § 1 er farlige hunder beskrevet som hunder som er spesielt aggressive, kampvillige og utholdende og derfor utgjør en fare for mennesker og dyr. Departementet er gitt hjemmel til å bestemme at enkelte raser eller typer hunder skal anses som farlige. Etter den gjeldende forskrift er det fire raser som faller inn under lovens forbud.

2 Departementets vurdering og forslag til endringer

Til § 2:

. lov-1995-12-22-67-§2

Det foreslås at denne bestemmelsen gis et nytt tredje ledd. På grunn av vanskelighetene med å skille enkelte av disse hunderasene fra andre lovlige hunderaser, legges det i loven opp til at eier av hund eller andre som har ansvaret for hund som kan forveksles med disse rasene eller krysning av disse, pålegges en plikt til å kunne dokumentere hundens identitet. Etter denne bestemmelsen vil eier eller annen som har ansvar for hunder som kan forveksles med hunder som går inn under forbudet gitt i medhold av gjeldende lovs § 2, ha en plikt til å dokumentere hundens identitet. For de som er ansvarlige for forvaltningen av loven, er det i tvilstilfeller vanskelig eller umulig å godtgjøre om den enkelte hund er av forbudt rase eller ikke uten hjelp fra hundeeieren. I tilfeller hvor hundeeieren ikke ønsker å samarbeide, bør loven derfor gi en klar hjemmel som gir plikt til å framskaffe dokumentasjon. En slik ordning vil gjøre det mulig å håndheve loven. Uten en slik dokumentasjonsplikt vil det være nødvendig å forby raser som ikke lar seg utseendemessig skille fra de forbudte rasene, for å kunne håndheve loven. Dette ønsker departementet ikke å gjøre fordi det vil ramme hold av hunder som ikke anses som farlig i lovens forstand.

Bestemmelsen vil bare få virkning i tilfeller hvor man har indikasjoner på at man står overfor en hund som kan gå inn under forbudet. Slike indikasjoner kan være utseende eller opplysninger fra eier eller andre. Kravet til dokumentasjon vil være tilfredsstillt ved stamtavle eller registreringsbevis og identitetsmerking. I praksis vil denne bestemmelsen medføre at eiere av hunder som kan forveksles med hunder som går inn under forbudet, vil måtte foreta registrering av hunden. De fleste hunder i Norge er i dag registrert, slik at dette ikke vil påføre disse hundeeierne noen vesentlig byrde. I tilfeller med blandingsraser vil ikke registrering være mulig, og man må i slike tilfeller gå tilbake til opphavets stamtavler. I tilfeller hvor stamtavler ikke er tilgjengelige vil eier eller annen som har ansvar for hunden måtte sannsynliggjøre hundens opphav på annen måte. Det må her avgjøres etter alminnelig bevisvurdering om den fremlagte dokumentasjon er tilstrekkelig. Hvis det ikke framlegges slik dokumentasjon eller dokumentasjonen ikke anses tilstrekkelig etter det som er sagt overfor, vil hunden anses som ulovlig.

Til § 8:

, lov-1993-12-22-87-§8

Etter midlertidig lov om forbud mot innførsel, hold og avl av farlige hunder av 4. juli 1991 nr. 48, er det bare ulovlig innførsel, hold eller avl som er straffbart. I utkastet foreslås det at overtredelse av loven gis en generell strafferamme på opptil 3 måneders fengsel. Endringen innebærer ingen realitetsendring i forhold til dagens regel, men utformingen blir mer samsvarende med andre straffebud. Det vil også framgå av ordlyden av forsøk er straffbart.

Til § 10:

, lov-1995-12-22-87-§10

Endringen medfører at loven gjøres midlertidig gjeldende fram til 1. januar 2001.

Hunder som var anskaffet før den midlertidige loven trådte i kraft kan beholdes, men det er ikke tillatt å drive avl med disse hundene. Det foreslås en tilføyelse i annet ledd som gir departementet anledning til å gi regler om hold av de farlige hunder som stammer fra før den midlertidige lov. Departementet ønsker å kunne pålegge eiere av disse hundene restriksjoner som utvidet bandtvang, slik at disse hundene alltid må holdes i bånd når de luftes på offentlig område. På denne måten vil eierne ha en

Side 3

oppfordring til å være ekstra aktsomme ved lufting av disse hundene. I tillegg kan det være aktuelt med andre restriksjoner.

3 Økonomiske og administrative følger av forslaget

Forslaget vil ikke innebære endringer av administrativ art for berørte organer. Administrasjon av loven og tilhørende forskrifter vil ligge under Landbruksdepartementet. Utgifter som påløper i denne sammenheng vil dekkes over departementets budsjett. Dette vil også gjelde eventuelle utgifter som pådras ved forvaring av hunder etter § 6, i den grad det ikke finnes midler hos eieren av hunden.

III Ikraftsetting og overgangsregler

En foreslår at lovendringene trer i kraft 1. januar 1996, samtidig som gjeldende midlertidige lov opphører.

Landbruksdepartementet *tirår*:

At Deres Majestet godkjenner og skriver under et framlagt forslag til proposisjon til Stortinget om lov om forlengelse av og endringer i midlertidig lov av 4. juli 1991 nr. 48 om forbud mot innførsel, hold og avl av farlige hunder.

Vi HARALD, Norges Konge, *stadfester*:

Stortinget blir bedt om å gjøre vedtak til lov om forlengelse av og endringer i midlertidig lov av 4. juli 1991 nr. 48 om forbud mot innførsel, hold og avl av farlige hunder i samsvar med et framlagt forslag.

Tilråding fra Landbruksdepartementet ligger ved.

Side 4

Forslag til lov om forlengelse av og endringer i midlertidig lov av 4. juli 1991 nr. 48 om forbud mot innførsel, hold og avl av farlige hunder

I

I midlertidig lov av 4. juli 1991 nr. 48 om forbud mot innførsel, hold og avl av farlige hunder gjøres følgende endringer:

§ 2 nytt tredje ledd skal lyde:

Dersom det er tvil om en hund er av en rase eller type som fastsatt i første ledd eller fastsatt i medhold av andre ledd, kan politi og tollmyndigheter kreve at hundeeieren eller annen som har ansvar for hunden dokumenter hundens rase eller type. Hvis ikke slik dokumentasjon framlegges, anses hunden som innført, holdt eller avlet i strid med denne lov.

§ 8 skal lyde:

Den som forsettlig eller grovt uaktsomt overtrer bestemmelse gitt i eller i medhold av denne lov, eller medvirker hertil, straffes med bøter eller fengsel i inntil 3 måneder, dersom forholdet ikke går inn under et strengere straffebud. På samme måte straffes forsøk.

§ 10 annet ledd og tredje ledd skal lyde:

Loven gjelder fram til 1. januar 2001. Personer som har anskaffet en farlig hund før loven trer i kraft, kan beholde hunden, men ikke bruke den i avl etter at loven er trådt i kraft. Departementet kan gi forskrifter om hold av slike hunder.

II

Loven trer i kraft 1. januar 1996.

LOV 1995-12-22 nr 87: Lov om forlengelse av og endringer i midlertidig lov av 4. juli 1991 nr. 48 om forbud mot innførsel, hold og avl av farlige hunder.

Dokumentet er hentet fra **Norsk Lovtidend** og er ikke ajourført med eventuelle endringer.
Klikk her for å se om det finnes en ajourført versjon.

DATO: LOV-1995-12-22-87
DEPARTEMENT: LMD (Landbruks- og matdepartementet)
PUBLISERT: Avd I 1995 Nr. 26
IKRAFTTREDELSE: 1996-01-01
ENDRER: LOV-1991-07-04-48
GJELDER FOR: Norge
HJEMMEL:
KORTTITTEL: Endringslov til kamphundloven

[Forarbeider](#)

INNHOLD

Lov om forlengelse av og endringer i midlertidig lov av 4. juli 1991 nr. 48 om forbud mot innførsel, hold og avl av farlige hunder.

- I.
- II.

Lov om forlengelse av og endringer i midlertidig lov av 4. juli 1991 nr. 48 om forbud mot innførsel, hold og avl av farlige hunder.

Ol.pap.nr.13 (1995-1996), Innst.O.nr.21 (1995-1996), Sael.O.nr.21 (1995-1996), Odels- og lagtingsvedtak hrv. 13. og 18. desember 1995. Fremmet av Landbruksdepartementet.

I.

I midlertidig lov av 4. juli 1991 nr. 48 om forbud mot innførsel, hold og avl av farlige hunder gjøres følgende endringer:

§ 2 nytt tredje ledd skal lyde:

Dersom det er tvil om en hund er av en rase eller type som fastsatt i første ledd eller fastsatt i medhold av andre ledd, kan politi og tollmyndigheter kreve at hundeeieren eller annen som har ansvar for hunden dokumenterer hundens rase eller type. Hvis ikke slik dokumentasjon framlegges, anses hunden som innført, holdt eller avlet i strid med denne lov.

§ 8 skal lyde:

Den som forsettlig eller grovt uaktsomt overtrer bestemmelse gitt i eller i medhold av denne lov, eller medvirker hertil, straffes med bøter eller fengsel i inntil 3 måneder, dersom forholdet ikke går inn under et strengere straffebud. På samme måte straffes forsøk.

§ 10 annet og tredje ledd skal lyde:

Loven gjelder fram til 1. januar 2001.

Personer som har anskaffet en farlig hund før loven trer i kraft, kan beholde hunden, men ikke bruke den i avl etter at loven er trådt i kraft. Departementet kan gi forskrifter om hold av slike hunder.

II.

Loven trer i kraft 1. januar 1996.

Dokumentet er hentet fra Norsk Lovtidend og er ikke ajourført med eventuelle endringer.

24.11.15

Lov om rettshøve mellom grannar (grannelova).

DATO: LOV-1981-06-16-15
DEPARTEMENT: JD (Justis- og politidepartementet)
PUBLISERT: ISBN 82-504-1152-8
SIST-ENDRET: LOV-2005-06-17-90 fra 2008-01-01
SIST-ENDRET: LOV-2000-11-24-82 fra 2001-01-01
ENDRER:
KORTTITTEL: Grannelova - gl.

SENTRALE FORSKRIFTER

~~OPPRETTET~~ ~~REVISJON~~ ~~REVISJON~~

INNHOLD:

Lov om rettshøve mellom grannar (grannelova).

Ålmenne føresegner.

§ 1. Føresegnene i denne lova gjeld berre så langt anna ikkje fylgjer av avtale eller særlege

§ 2. Ingen må ha, gjera eller setja i verk noko som urimeleg eller uturvande er til skade eller granneeigedom. Inn under ulempe...

§ 3. Er det ikkje nemnande om å gjera for eigaren, må han ikkje ha tre som er til skade eller grannen, nærare hus, hage,...

§ 4. Ingen må byggja såleis at takdrop eller snøras fell ned på granneeigedom til skade eller grannen.

§ 5. Ingen må setja i verk graving, bygging, sprenging eller liknande, utan å syta for turvare utrasing, sliging, risting,...

Grannevarsel og førehandsavgjerdar.

§ 6. Når nokon vil gå i gang med planting, graving, bygging, industriverkøemd eller anna tiltak som kan føre til skade eller ulempe på...

§ 7. Spørsmål om korleis eit tiltak bør setjast i verk, så det ikkje kjem i strid med denne lova, grannane får avgjort føreåt...

§ 8. Viser røynsla at vilkår eller pålegg i avgjerd etter § 7 fyrste stykket er for strenge eller vakkert tenkt, kan eit nytt...

Skadebot.

§ 9. Det økonomiske tapet nokon lidd av skade eller ulempe i strid med nokor føresegn i §§ 2-5, er ansvarlege skyldig til å beta, anten...

Retting.

§ 10. Tilstand eller tilhøve som strider mot nokor føresegn i §§ 2-5, har grannen krav på vert likevel ikkje...

§ 11. Hus eller anna byggverk som ulovleg står såleis at noko av det er inne på granneeigedom, har grannen krav på vert bortteke eller...

§ 12. Tre, greiner, og røter som stikk inn på granneeigedom og er nemnande til skade eller grannen rett til å kutta eller...

Eigedomar og anna som tølser serleg lite.

§ 13. Den som fremjar eit tiltak, er ikkje skyldig til å koste omframrådgjerder som vert turva eller anna på...

Rett til serlege åtgjerder på granneeigedom.

§ 14. Den som til lovleg bygging, vøling, graving, sprenging eller andre liknande tiltak på eig tryggingsåtgjerder for...

§ 15. Er byggverk eller anna til fare for alvorleg skade på granneeigedom, kan grannen få s tryggingsrådgjerder på...

Fastsetjing av skadebot og vederlag.

§ 16. Ved skade og ulempe skal erstatningen eller vederlaget som hovudregel setjast til eir gong for alltid (ein...

§ 17. (Opphevd med lov 16 juni 1989 nr. 67, sjå no § 16.)...

Granneskjøn.

§ 18. Granneskjøn er rettsleg skjøn.

Løyvetvang og føresegner for luftforurensing.

§§ 19-23f. (Opphevd med lov 13 mars 1981 nr. 6.)...

Ikraftsetjing og overgangsføresegner.

§ 24.

19/08/08

Databasen sist oppdatert 10. juni 2008

LOV 1999-03-26 nr 17: Lov om husleieavtaler (husleie-loven).

DATO:	LOV-1999-03-26-17
DEPARTEMENT:	KRD (Kommunal- og regionaldepartementet)
IKRAFTTREDELSE:	2000-01-01
SIST-ENDRET:	LOV-2005-06-17-90 fra 2008-01-01
SIST-ENDRET:	LOV-2007-06-15-39 fra 2007-07-01
ENDRER:	LOV-1939-06-16-6
SYS-KODE:	C07
NÆRINGSKODE:	831
KORTTITTEL:	Husleie-loven - husl.

INNHOLD

Lov om husleieavtaler (husleie-loven).

Kapittel 1. Alminnelige bestemmelser

- § 1-1. Lovens virkeområde m.v.
- § 1-2. Ufravikelihood
- § 1-3. Standardvilkår
- § 1-4. Avtaleform
- § 1-5. Risikoen for sending av meldinger
- § 1-6. Beregning av frister
- § 1-7. Erstatningsansvar for skade på person m.v.
- § 1-8. Forbud mot diskriminering

Kapittel 2. Overlevering og krav til husrommet

- § 2-1. Tidspunkt for overlevering
- § 2-2. Generelle krav til tilstand
- § 2-3. Uriktige opplysninger om husrommet
- § 2-4. Manglende opplysninger om husrommet
- § 2-5. Husrom leid « som det er » e.l.
- § 2-6. Forundersøkelse m.v.
- § 2-7. Tiden for mangelsbedømmelsen
- § 2-8. Reklamasjon
- § 2-9. Lelerens rett til å fastholde avtalen ved forsinkelse
- § 2-10. Krav på retting av mangel
- § 2-11. Avslag i leie
- § 2-12. Heving av leieavtalen
- § 2-13. Erstatning
- § 2-14. Erstatningsansvarets omfang
- § 2-15. Rett til å holde leie tilbake
- § 2-16. Rettsmangler
- § 2-17. Offentligrettslige rådighetsinnskrenkninger

Kapittel 3. Leie og andre ytelser

- § 3-1. Leien
- § 3-2. Forfallstid
- § 3-3. Oppgjørsmåte
- § 3-4. Betaling for elektrisitet og brensel
- § 3-5. Depositum
- § 3-6. Garanti
- § 3-7. Forbud mot andre ytelser ved leie av bolig
- § 3-8. Deponering av omtvistet leie

Kapittel 4. Leieprisvern

- § 4-1. Det alminnelige leieprisvern
- § 4-2. Indeksregulering
- § 4-3. Tilpassing til gjengs leie
- § 4-4. Tilbakebetaling av ulovlig leie
- § 4-5. Unntak fra leieprisvernet
- § 4-6. Forskrifter

Kapittel 5. Partenes plikter i leietiden

- § 5-1. Leierens bruk m.v.
- § 5-2. Ro og orden
- § 5-3. Vedlikehold
- § 5-4. Forandringer i husrommet og på eiendommen for øvrig
- § 5-5. Skade på husrommet
- § 5-6. Utleierens adgang til husrommet
- § 5-7. Leierens krav på grunn av mangler som oppstår i leietiden
- § 5-8. Leierens erstatningsansvar

Kapittel 6. Beboerrepresentasjon i visse boligleieforhold

- § 6-1. Felles representasjon
- § 6-2. Den tillitsvalgtes plikter
- § 6-3. Informasjon til tillitsvalgt m.v.

Kapittel 7. Opptak i husstand og framleie

- § 7-1. Opptak i husstand
- § 7-2. Den alminnelige regelen om framleie
- § 7-3. Framleie av del av bolig
- § 7-4. Framleie av bolig ved midlertidig fravær
- § 7-5. Framleie ved tidsbestemte leieavtaler
- § 7-6. Godkjenning ved passivitet
- § 7-7. Framleierens stilling ved oppsigelse av hovedleieavtalen

Kapittel 8. Personskifte

- § 8-1. Den alminnelige regelen om overføring
- § 8-2. Leierens død
- § 8-3. Samlivsbrudd, separasjon, skilsmisse og opphør av husstandsfelleskap
- § 8-4. Overføring av leierett til lokale
- § 8-5. Gjennomføring av leierskifte
- § 8-6. Eierskifte

Kapittel 9. Leieforholdets varighet - opphør

- § 9-1. Tidsbestemte og tidsubestemte leieavtaler

- § 9-2. Tidsbestemte leieavtaler
- § 9-3. Adgangen til å inngå tidsbestemt leieavtale for bolig
- § 9-4. Leierens oppsigelse av tidsubestemt leieavtale
- § 9-5. Utleierens oppsigelse av tidsubestemt leieavtale
- § 9-6. Oppsigelsesfrist
- § 9-7. Formkrav til utleierens oppsigelse
- § 9-8. Tilsidesettelse av oppsigelse
- § 9-9. Utleierens hevingsrett
- § 9-10. Leierens død
- § 9-11. Varsel om fravikelse

Kapittel 10. Tilbakelevering av husrommet ved leieforholdets opphør

- § 10-1. Visning før flytting
- § 10-2. Tilbakelevering
- § 10-3. Erstatning for forsinkelse og mangel
- § 10-4. Etterlatt løsøre
- § 10-5. Vederlag for forbedringer
- § 10-6. Vederlag for kundekrets

Kapittel 11. Særregler for visse boligleieforhold

- § 11-1. Boliger for personer med spesielle boligbehov av varig karakter
- § 11-2. Boliger for personer med spesielle boligbehov av midlertidig karakter
- § 11-3. Tjenestebolig
- § 11-4. Utleie av egen bolig

Kapittel 12. Prosessuelle bestemmelser

- § 12-1. Voldgift
- § 12-2. Takstnemnd
- § 12-3. Midlertidig bruksrett
- § 12-4. Foregrepet tvangskraft
- § 12-5. Husleietvistutvalg

Kapittel 13. Ikrafttredeleses- og overgangsbestemmelser. Endringer i andre lover

- § 13-1. Ikrafttredelese
- § 13-2. Overgangsbestemmelser
- § 13-3. Opphevelse og endringer av andre lover

Lov om husleieavtaler (husleieleven).

ilt. lov 7 juli 1967 nr. 13 (husleieregulering), - jfr. tidligere plakat 20 april 1912, -lov 25 juni 1955 nr. 13, 25 juni 1990 nr. 5 og 16 juni 1999 nr. 6 (se nærværende lov § 13-2 siste ledd).

Kapittel 1. Almennlige bestemmelser

§ 1-1. Lovens virkeområde m.v.

Loven gjelder avtaler om bruksrett til husrom mot vederlag.

Loven gjelder selv om bruksrett til bolig har grunnlag i en arbeidsavtale. For øvrig gjelder annet enn bruksrett til husrom er det vesentlige i avtaleforholdet.

Loven gjelder selv om vederlaget helt eller delvis er fastsatt til annet enn penger.

Loven gjelder ikke avtaler mellom hoteller, pensjonater og liknende overnattingssteder og Loven gjelder heller ikke avtaler om leie av husrom til ferie- og fritidsbruk.

Med bolig menes i denne loven husrom som fullt ut eller for en ikke helt ubetydelig del sk beboelse. Med lokale menes i denne loven annet husrom enn bolig.

§ 1-2. Ufravikelighet

Det kan ikke avtales eller gjøres gjeldende vilkår som er mindre gunstige for leieren enn de bestemmelsene i loven her.

Ved leie av lokale kan loven fravikes i avtale, med unntak av §§ 1-1 til 1-4, 4-1, 4-4, 4-6, 5 og 12-4 og kapittel 13.

§ 1-3. Standardvilkår

Er leieavtalen inngått på grunnlag av eller med henvisning til standardvilkår som er utarbeidet etter forhandlinger mellom organisasjoner for leierne og utleierne, skal det senest ved inngåelsen av avtalen være skriftlig om eventuelle avvik fra standardvilkårene. Er dette ikke gjort, gjelder standardvilkårene.

Bestemmelsen i første ledd er ikke til hinder for at leier av bolig påberoper seg avtale som er mer gunstiger enn det som følger av standardvilkårene.

§ 1-4. Avtaleform

Avtale om leie av husrom kan gjøres skriftlig eller muntlig. Er avtalen muntlig, skal den senere godkjennes dersom en av partene krever det.

§ 1-5. Risikoen for sending av meldinger

Dersom en part gir melding i samsvar med loven og sender den på en måte som etter fornuftig forsvarlig, og ikke annet framgår, kan avsenderen gjøre gjeldende at meldingen er gitt i tide selv om den er forsinket eller ikke kommer riktig fram.

§ 1-6. Beregning av frister

Ved beregning av frister etter denne loven gjelder reglene i domstolsloven §§ 146, 148 og 149.

§ 1-7. Erstatningsansvar for skade på person m.v.

Tap som følge av skade på person faller utenfor bestemmelsene om erstatningsansvar i denne loven. Tap og for tap som ikke er følge av mislighold, gjelder de alminnelige erstatningsregler.

§ 1-8. Forbud mot diskriminering

Ved utleie av husrom kan det ikke tas hensyn til etnisitet, nasjonal opprinnelse, avstamning, religion eller livssyn. Slike omstendigheter kan ikke regnes som saklig grunn til å nekte opptak i husrom, framleie, personskifte eller tillegges vekt ved opphør av leieforholdet. Ved slik diskriminering gjelder bestemmelsene i diskrimineringsloven.

Ved utleie av husrom kan det heller ikke tas hensyn til homofil orientering. Slike omstendigheter kan ikke regnes som saklig grunn til å nekte opptak i husrom, framleie, personskifte eller tillegges vekt ved opphør av leieforholdet.

Hvis det foreligger omstendigheter som gir grunn til å tro at det har funnet sted diskriminering etter annet ledd, skal slik diskriminering anses som bevist, med mindre den som har utført handlingen kan vise til omstendigheter som gir grunn til å tro at det har funnet sted diskriminering likevel ikke har funnet sted.

Om erstatningsansvar for ulovlig diskriminering etter annet ledd gjelder vanlige erstatningsregler.

Likestillings- og diskrimineringsombudet og Likestillings- og diskrimineringsnemnda skal fremme og medvirke til gjennomføringen av annet ledd, jf. diskrimineringsombudsloven.

Tilføyd ved lov 8 juni 2008 nr. 39 (j. kraft 1 jan 2004) (g. res. 19 des 2008 nr. 1768), endret ved lov 5 juni 2005 nr. 32 (j. kraft 1 jan 2005) (llg. res. 17 juni 2005 nr. 608), 10 juni 2005 nr. 40 (j. kraft 1 jan 2005)

Kapittel 2. Overlevering og krav til husrommet

§ 2-1. Tidspunkt for overlevering

Utleieren skal stille husrommet med tilbehør til leierens disposisjon til avtalt tid.

Er ikke annet avtalt, regnes overlevering for skjedd når leieren har fått nøkler og ellers utleier husrommet. Leieren kan nekte å overta husrommet dersom det er i vesentlig dårligere stand enn leieren kan kreve etter avtalen og bestemmelsene i dette kapittel, og overlevering skal i så fall ikke regnes som overlevering.

Er overleveringstidspunktet ikke fastsatt i avtalen, kan leieren kreve å overta bruken av husrommet på tredje månedsskifte etter at avtalen ble bindende.

§ 2-2. Generelle krav til tilstand

Husrommet skal ved overleveringen være i samsvar med de krav som følger av leieavtalen. Husrommet, skal husrommet med tilbehør ved overleveringen være ryddet, rengjort og i vanlig god stand.

Er ikke annet avtalt, har husrommet dessuten en mangel dersom det ikke

- a) passer til de formål tilsvarende husrom vanligvis blir brukt til, eller
- b) passer til de særlige formål som leieren etter avtalen skulle bruke husrommet til, med mindre forholdene ved overleveringen vidt ikke bygde på utleierens sakkunnskap eller vurdering eller ikke hadde rimelig grunn til å gjøre det.

§ 2-3. Uriktige opplysninger om husrommet

Det foreligger en mangel dersom husrommet ikke er i samsvar med opplysninger som er gitt av utleieren eller på utleierens vegne. Dette gjelder likevel bare dersom det kan antas at opplysningene har betydning for avtalen, og de ikke i tide er rettet på en tydelig måte.

§ 2-4. Manglende opplysninger om husrommet

Det foreligger en mangel dersom leieren ikke har fått opplysning om forhold ved husrommet som leieren kunne ha kjent eller måtte kjenne til, og som leieren hadde grunn til å regne med å få. Dette gjelder likevel bare dersom det kan antas at unnlatelsen har virket inn på avtalen.

§ 2-5. Husrom leid « som det er » e.l.

Selv om husrommet er leid « som det er » eller med liknende alminnelig forbehold, har den utleieren eller noen utleieren svarer for, har tilsidesatt sine plikter etter §§ 2-3 eller 2-4. Husrommet har en mangel dersom det er i vesentlig dårligere stand enn leieren hadde grunn til å regne med etter forholdene ellers.

§ 2-6. Forundersøkelse m.v.

Det som leieren kjente eller måtte kjenne til ved avtaleinngåelsen, kan ikke gjøres gjeldende for leieren.

Har leieren før avtaleinngåelsen undersøkt husrommet eller uten rimelig grunn unnlatt å gjøre det, har utleierens oppfordring om å undersøke det, kan leieren ikke gjøre gjeldende som mangel noe oppdaget ved undersøkelsen. Dette gjelder likevel ikke dersom utleieren har handlet grovt ualtruistisk med redelighet og god tro.

Bestemmelsene i første og annet ledd gjør ingen innskrenking i § 2-4 om manglende opplysninger om husrommet.

§ 2-7. Tiden for mangelsbedømmelsen

Om husrommet har en mangel, skal bedømmes ut fra forholdene på tidspunktet for overlevering.

Skjer overleveringen senere enn avtalt, og dette beror på forhold på leierens side, skal bedømmelsen skje ut fra forholdene på det tidspunkt leieren kunne ha fått overtatt bruken av husrommet.

§ 2-8. Reklamasjon

Leieren taper sin rett til å gjøre en mangel gjeldende dersom det ikke er gitt melding til utleieren innen rimelig tid.

mangelen påberopes, innen rimelig tid etter at leieren burde oppdaget den. Dette gjelder likevel utleieren har opptrådt grovt uaktsomt eller i strid med redelighet og god tro.

§ 2-9. Leierens rett til å fastholde avtalen ved forsinkelse

Stilles ikke husrommet til leierens disposisjon til riktig tid, kan leieren fastholde avtalen og dersom dette kan skje uten å volde utleieren urimelig kostnad eller ulempe. Leieren taper sin oppfyllelse dersom leieren venter urimelig lenge med å fremme kravet.

§ 2-10. Krav på retting av mangel

Leieren kan kreve at utleieren for egen regning retter en mangel ved husrommet eller tilbringe dette kan skje uten en urimelig kostnad eller ulempe for utleieren.

Vil leieren gjøre en mangel gjeldende, har utleieren krav på å få rette mangelen dersom r vesentlig ulempe for leieren, og leieren heller ikke ellers har særlig grunn til å motsette seg re

Retting skal skje innen rimelig tid etter at det er framsatt krav om det.

Oppfyller ikke utleieren sin plikt til å rette mangelen, kan leieren kreve erstattet sine forsvr få mangelen rettet. Medfører rettingen arbeid, kan leieren kreve en rimelig godtgjørelse for de

§ 2-11. Avslag i leie

Stilles ikke husrommet til leierens disposisjon til riktig tid, er ikke leieren forpliktet til å betale forsinkelsen varer. Gjelder forsinkelsen bare en del av husrommet, kan leieren kreve et leieav forsinkelsen varer som svarer til forholdet mellom leieverdien av husrommet og av den forsink

I den tid husrommet lider av en mangel, kan leieren kreve avslag i leien slik at forholdet n avtalt leie svarer til forholdet mellom husrommets leieverdi i mangelfull og kontraktmessig sta likevel ikke i tiden etter at leieren har avslått et tilbud om retting som leieren pliktet å motta.

§ 2-12. Heving av leieavtalen

Leieren kan heve leieavtalen dersom forsinkelsen eller mangelen medfører vesentlig misl

Er det klart at det vil inntre mislighold som gir leieren hevingsrett, kan leieren heve allerec overlevering. Hevingen kan avverges dersom utleieren straks stiller betryggende sikkerhet for oppfylt.

Leieren kan ikke heve leieavtalen på grunn av forsinkelse etter at husrommet er overtatt, mangler når disse er rettet etter bestemmelsene i § 2-10.

§ 2-13. Erstatning

Leieren kan kreve erstatning for tap som følge av forsinkelse eller mangel. Dette gjelder li utleieren godtgjør at forsinkelsen eller mangelen skyldes en hindring utenfor utleierens kontro med rimelighet kunne ventes å ha tatt i betraktning på avtaletiden eller å ha unngått eller over

Skyldes forsinkelsen eller mangelen en tredjeperson som utleieren har gitt i oppdrag helt oppfylle leieavtalen, er utleieren fri for ansvar bare om også tredjepersonen ville være fritatt et ledd.

Ansvarsfriheten gjelder så lenge hindringen virker. Faller hindringen bort, kan ansvar gjør dersom utfeieren da plikter å oppfylle, men ikke gjør dette.

Reglene i første til tredje ledd omfatter ikke slikt indirekte tap som nevnt i § 2-14 annet lec

Leieren kan i alle tilfeller kreve erstatning dersom

a) forsinkelsen, mangelen eller tapet skyldes feil eller forsømmelse fra utleierens side, eller

b) husrommet alt på avtaletiden avvek fra det som er tilsikret fra utleieren.

§ 2-14. Erstatningsansvarets omfang

Erstatningen skal svare til det økonomiske tap leieren har lidt som følge av forsinkelsen e Dette gjelder likevel bare tap som utleieren med rimelighet kunne ha forutsett som en mulig fe

Som indirekte tap regnes:

- a) tap som følge av minsket eller bortfalt produksjon eller omsetning (driftsavbrudd),
- b) tapt fortjeneste som følge av at en kontrakt med tredjemann faller bort for så vidt leieren uten rimelig grunn husrom eller treffe andre tiltak for å unngå eller minske tapet, og
- c) tap som følge av tingskade.

Reglene i annet ledd gjelder ikke kostnader ved vanlige tiltak som kompenserer at husrom forsinket eller har mangler, og tiltak som begrenser annet tap enn det som annet ledd omfatte

Forsømmer leieren å begrense tapet gjennom rimelige tiltak, må leieren bære den tilsvare

Ansvarer kan settes ned dersom det vil virke urimelig for utleieren ut fra størrelsen på tap tap som vanligvis oppstår i liknende tilfelle, og ut fra forholdene ellers.

Det kan avtales at det ikke skal betales erstatning for indirekte tap som går inn under ann

§ 2-15. Rett til å holde leie tilbake

Leieren kan holde tilbake så mye av leien at det sikrer de kravene leieren har mot utleiers mangel eller forsinkelse.

§ 2-16. Rettsmangler

Bestemmelsene om mangler gjelder tilsvarende dersom tredjemanns rett i husrommet er avtalte bruk.

Leieren kan alltid kreve erstatning for tap som følge av rettsmangel som forelå ved avtale leieren ikke kjente eller burde ha kjent til.

Gjør tredjemann krav på å ha en rett i husrommet som er til hinder for den avtalte bruk, o gjelder reglene i første og annet ledd tilsvarende når kravet ikke er klart ugrunnet. Heving kan utleieren straks stiller betryggende sikkerhet for at avtalen vil bli oppfylt.

§ 2-17. Offentligrettslige rådhetsinnskrenkinger

Bestemmelsene om mangler gjelder tilsvarende dersom den avtalte bruk hindres av bestilte lovgivningen eller offentlig vedtak i medhold av lov.

Kapittel 3. Leie og andre ytelser

§ 3-1. Leien

Leien skal fastsettes til et bestemt beløp. Det kan likevel avtales at utleierens utgifter ved elektrisitet og brensel skal fordeles forholdsmessig mellom brukerne av eiendommen, jf. § 3-4

Er leiens størrelse ikke avtalt, kan utleieren kreve en leie som svarer til det som vanligvis avtaletidspunktet ved ny utleie av liknende husrom på liknende avtalevilkår. Bli partene ikke e størrelse, kan hver av dem kreve at den blir fastsatt etter bestemmelsene i § 12-2.

§ 3-2. Forfallstid

Er ikke annet avtalt, kan utleieren kreve at leien betales forskuddsvis for hver måned eller betalingstermin. Det kan ikke avtales forskuddsbetaling for lengre tid enn én måned.

Forfaller leien på en lørdag eller søndag, en helligdag, eller den 1. eller 17. mai, utskytes nærmest påfølgende virkedag.

Forfallsdagen utskytes også så lenge betalingen hindres av stans i samferdselen eller be eller annet forhold utenfor leierens kontroll og som leieren ikke kan overvinne.

§ 3-3. Oppgjørsmåte

Utleieren kan gi anvisning om overføringsmåten av leien dersom dette ikke medfører mer vesentlig ulempe for leieren. Leieren har likevel alltid rett til å betale leie gjennom bank. Leiere overføre leie til utlandet.

Betaler leieren gjennom bank, skal betaling i forhold til forfallsreglene anses for skjedd når

- a) beløpet er mottatt av bank i Norge, eller
- b) et betalingsoppdrag er mottatt av bank i Norge, forutsatt at det er dekning for oppdraget.

Skrevet ved lov 25.juni 1999 nr. 46 til kraft straks iflg. lov 25.juni 1999 nr 702).

§ 3-4. Betaling for elektrisitet og brensel

Er det avtalt at leieren skal bidra særskilt til utleierens utgifter ved forbruk av elektrisitet ei eiendommen, kan leieren kreve at utleieren hvert år legger fram regnskap som viser størrelse fordelingen av disse på eiendommens husrom.

I eiendom med felles anlegg for levering av varme eller varmt vann kan et flertall på to tre kreve at det blir installert apparat for måling av den enkeltes forbruk. Utleieren kan i så fall over år utlikne omkostningene ved dette på samtlige leiere i eiendommen.

I forhold til reglene i tvangsfullbyrdsloven kapittel 13 regnes krav som nevnt i første o leie.

§ 3-5. Depositum

Det kan avtales at leieren til sikkerhet for skyldig leie, skader på husrommet, utgifter ved andre krav som reiser seg av leieavtalen, skal deponere et beløp oppad begrenset til summer leie. Det kan avtales at depositumet skal endres i takt med endringer i leien.

Det deponerte beløp skal settes på særskilt konto med vanlige rentevilkår i finansinstitusjon tilby slik tjeneste i Norge.

Så lenge leieforholdet varer, kan ingen av partene disponere over beløpet på egen hånd. kreve opptjente renter utbetalt fra finansinstitusjonen.

Etter leieforholdets opphør kan finansinstitusjonen med frigjørende virkning utbetale skyld dersom:

- a) partene skriftlig har avtalt at leien skal godskrives annen konto i den samme finansinstitusjonen og
- b) utleieren har dokumentert tidspunktet for når betalingsplikten inntredte og opphørte.

Hver av partene kan kreve utbetaling av det deponerte beløpet i samsvar med den annen samtykke, rettskraftig dom eller annen avgjørelse som har virkning som rettskraftig dom. Krev utbetaling av depositum ut over opptjente renter, skal banken varsle utleieren skriftlig om krav beløpet vil bli utbetalt til leieren hvis utleieren ikke innen én måned etter at varselet ble mottatt etter bestemmelsene i fjerde ledd eller dokumenterer å ha reist søksmål. Mottar ikke banken dokumentasjon innen fristen, og leieren ikke har trukket kravet tilbake, skal banken utbetale b med frigjørende virkning for banken.

§ 3-6. Garanti

Det kan avtales at leieren til sikkerhet for krav på skyldig leie, skader på husrommet, utgift for andre krav som reiser seg av leieavtalen, skal stille garanti. Garantibeløpet kan sammen med § 3-5 ikke overstige summen av seks måneders leie. Det kan ikke avtales med virkning for leiers regressansvar at garantisten skal ha rett til å utbetale garantien uten hensyn til leierens innsigelse.

§ 3-7. Forbud mot andre ytelser ved leie av bolig

Det kan ikke avtales at leier av bolig skal betale andre eller større pengebeløp enn angitt i § 6.

Den som har betalt beløp i strid med første ledd, kan alltid kreve beløpet tilbakebetalt eller erstatning av utleieren. Avtalen for øvrig er bindende selv om tilbakebetaling eller erstatning blir krevd.

Kravet etter annet ledd forrentes etter lov av 17. desember 1976 nr. 100 om renter ved fordring m.m. § 3 fra den dag beløpet ble betalt, med mindre betaleren må anses i vesentlig grad med overtreddelsen.

§ 3-8. Deponering av omtvistet leie

Er partene uenige om hvilken leie som skal betales, kan avtalen ikke sies opp eller heves manglende leiebetaling hvis leieren deponerer den omtvistede delen av leien i samsvar med § 12-2 samme gjelder hvis leieren vil motregne med krav som reiser seg av leieavtalen, og utleieren motregningen. Leieren skal så snart som mulig gi utleieren melding om deponeringen og begrunnelsen.

Deponering etter første ledd skjer ved at beløpet settes inn på konto i finansinstitusjon som tilbyr slik tjeneste i Norge. Beløpet, herunder renter, skal bare kunne disponeres av leieren og utleieren. Finansinstitusjonen skal likevel kunne utbetale beløpet i samsvar med rettskraftig dom eller avtale som har virkning som rettskraftig dom.

Kapittel 4. Leieprisvern

§ 4-1. Det alminnelige leieprisvern

Det kan ikke avtales en leie som er urimelig i forhold til det som vanligvis oppnås på avtale om utleie av liknende husrom på liknende avtalevilkår.

§ 4-2. Indeksregulering

Hver av partene kan kreve leien endret uten oppsigelse av leieforholdet med følgende betingelser:

- a) endringen må ikke tilsvare mer enn endringen i konsumprisindeksen i tiden etter siste leiefastsetting,
- b) endringen kan tidligst settes i verk ett år etter at siste leiefastsetting ble satt i verk, og
- c) den annen part må gis skriftlig varsel med minst én måneds frist før endringen kan settes i verk.

§ 4-3. Tilpassing til gjengs leie

Har leieforholdet vart i minst to år og seks måneder uten annen endring av leien enn den som følger av § 4-2, kan begge parter uten oppsigelse sette fram krav om at leien blir satt til gjengs leie ved iverksettningstidspunktet ved utleie av liknende husrom på liknende avtalevilkår. Ved leiefastsettelse skal det gjøres fradrag for den del av leieverdien som skyldes leierens forbedringer.

Tilpassing av leien etter første ledd kan tidligst settes i verk seks måneder etter at det er satt i verk krav om det, og tidligst ett år etter at tidligere endring av leien ble satt i verk.

Blir partene ikke enige om hva som er gjengs leie, kan hver av dem kreve at den blir fastsatt i samsvar med bestemmelsene i § 12-2.

§ 4-4. Tilbakebetaling av ulovlig leie

Den som har betalt høyere leie enn lovlig, kan kreve tilbakebetalt forskjellen mellom det som er lovlig vederlag, med mindre betaleren i vesentlig grad må anses medansvarlig for overtredelsen. Øvrig er bindende selv om tilbakebetaling blir krevd.

Kravet etter første ledd forrentes etter lov av 17. desember 1976 nr. 100 om renter ved forfall m.m. § 3 fra den dag beløpet ble betalt.

§ 4-5. Unntak fra leieprisvernet

Bestemmelsen i § 4-2 gjelder ikke for særskilt betaling av en forholdsmessig andel av utgifter til elektrisitet eller brensel i eiendommen, jf. § 3-4. Dette vederlaget kan reguleres slik at utleierens nødvendige omkostningene med ytelsene.

Bestemmelsene i §§ 4-2 og 4-3 gjelder ikke for den del av leien som er avtalt i et bestemt omsetningen i eller resultatet av leierens virksomhet.

§ 4-6. Forskrifter

Dersom forholdene gjør det nødvendig, kan Kongen for bestemte perioder, bestemte områder og leieforhold fastsette leiestopp og maksimalsatser for leie. Kongen kan også gi forskrifter om husrom som gjengs leie.

Kapittel 5. Partenes plikter i leietiden

§ 5-1. Leierens bruk m.v.

Utleieren plikter i leietiden å stille husrommet til leierens disposisjon i samsvar med avtale.

Leieren plikter å behandle husrommet med tilbørlig aktsomhet og for øvrig i samsvar med avtale.

Leieren kan ikke bruke husrommet til annet formål enn avtalt. Leie av lokale kan likevel omfatte beslektet virksomhet, forutsatt at dette ikke er til vesentlig ulempe for utleieren eller de øvrige i eiendommen.

Leier av lokale for butikk eller serveringssted plikter å holde virksomheten åpen og i vanlig måte når midlertidig stenging er nødvendig.

§ 5-2. Ro og orden

Er ikke annet avtalt, plikter utleieren i leietiden å opprettholde vanlig ro og orden i eiendommen.

Leieren plikter å følge vanlige ordensregler og rimelige påbud som utleieren har fastsatt til opprettholdelse av ro og orden i husrommet. Selv om utleieren har fastsatt forbud mot dyrehold i eiendommen, kan leieren holde dyr i husrommet grunnet taler for det, og dyreholdet ikke er til ulempe for utleieren eller de øvrige brukerne av husrommet.

§ 5-3. Vedlikehold

Er ikke annet avtalt, plikter utleieren i leietiden å holde utleid husrom og eiendommen forfallende i samsvar med krav på etter reglene i lovens kapittel 2.

Er ikke annet avtalt, plikter leieren å vedlikeholde dørlåser, kraner, vannklosetter, elektriske brytere, varmtvannsbeholdere og inventar og utstyr i husrommet som ikke er en del av den faste eiendommen. Må gjenstander som tilhører utleieren skiftes ut, påhviler dette utleieren hvis annet ikke er avtalt.

Utbedring av tilfeldig skade regnes ikke som vedlikehold etter annet ledd.

§ 5-4. Forandringer i husrommet og på eiendommen for øvrig

Leieren må finne seg i forandringer av husrommet dersom arbeidet kan utføres uten nevnte forandringer, og forandringen ikke reduserer husrommets verdi for leieren. Andre forandringer kan leieren kreve kompensert for leierens samtykke.

Leieren kan ikke uten utleierens samtykke foreta forandringer i husrommet eller på eiendommen.

Leier av bolig kan med utleierens godkjenning gjennomføre tiltak på eiendommen som er grunn av leierens eller husstandsmedlemmers funksjonshemming. Leier av lokale kan med utleierens godkjenning sette opp vanlige skilter, markiser o.l. Godkjenning etter første og annet punktum uten saklig grunn.

Om leierens plikt til å sette husrommet tilbake i opprinnelig stand gjelder § 10-2.

§ 5-5. Skade på husrommet

Oppdager leieren skade på husrommet som må utbedres uten opphold, plikter leieren straks å gi melding om det til utleieren. Andre skader på husrommet som oppdages, plikter leieren å senest innen rimelig tid.

Leieren plikter å gjøre det som med rimelighet kan kreves for å avverge økonomisk tap som følge av skade som nevnt i første ledd første punktum. Er leieren ikke ansvarlig for skaden, kan leieren erstatte sine forsvarlige utgifter ved tiltaket og en rimelig godtgjørelse for utført arbeid.

§ 5-6. Utleierens adgang til husrommet

Leieren plikter i nødvendig utstrekning å gi utleieren eller utleierens representant adgang til tilsyn.

Leieren plikter å gi utleieren eller andre adgang til husrommet i den utstrekning det trengs for pliktig vedlikehold, lovlige forandringer eller andre arbeider som må utføres for å hindre skade på husrommet eller eiendommen for øvrig. Medfører arbeidene ulempe for leieren, kan leieren kreve avslag i annet ledd forutsatt at ulempen ikke er ubetydelig. Bestemmelsen i forrige punktum gjelder ikke hvis mangelen beror på forhold på leierens side.

Leieren skal ha melding i rimelig tid før det foretas tilsyn eller vedlikeholdsarbeider. Før arbeid etter § 5-4 påbegynnes, skal leieren ha melding med frist som nevnt i § 9-6 første ledd. Bestemmelsen i forrige punktum gjelder ikke hvis det er nødvendig med tiltak for å hindre skade på husrommet eller for øvrig, og det ikke er mulig å varsle leieren.

§ 5-7. Leierens krav på grunn av mangler som oppstår i leietiden

Oppfyller ikke utleieren sine plikter etter §§ 5-1 til 5-6 og mangelen ikke beror på forhold på leierens side, kan leieren kreve retting etter § 2-10, avslag i leien etter § 2-11 annet ledd forutsatt at mangel er ubetydelig, heve leieavtalen etter § 2-12, kreve erstatning etter §§ 2-13 og 2-14, og holde tilbake leien.

Selv om mangelen beror på forhold på leierens side, plikter utleieren å rette mangelen etter § 2-10. Leieren ansvarlig for økonomisk tap som følge av skaden, jf. § 5-8, kan utleieren stille som vilkår at leieren erstatter tapet først.

Bestemmelsene i første ledd gjelder tilsvarende dersom tredjemanns rett i husrommet eller eiendommen er berørt ved lov, lovforord eller offentlig vedtak i medhold av lov er til hinder for den avtalte bruk.

Om hovedleierens ansvar overfor framleieren ved bortfall av hovedleieavtalen, gjelder bestemmelsen i § 7.

§ 5-8. Leierens erstatningsansvar

Utleieren kan kreve erstatning for tap som følge av at leieren ikke oppfylder sine plikter etter §§ 5-1 til 5-6. Dette gjelder likevel ikke så langt leieren godtgjør at misligholdet skyldes en hindring utenfor leietiden som leieren ikke med rimelighet kunne ventes å ha tatt i betraktning på avtaletiden eller å ha overvunnet følgene av.

Skyldes misligholdet en tredjemann, som leieren har gitt i oppdrag helt eller delvis å oppfylle, kan utleieren kreve erstatning for tap som følge av at leieren ikke oppfylder sine plikter etter §§ 5-1 til 5-6.

leieren fri for ansvar bare om også tredjemann ville være fritatt etter regelen i første ledd.

Ansvarsfriheten gjelder så lenge hindringen virker. Faller hindringen bort, kan ansvar gjøres dersom leieren da plikter å oppfylle men ikke gjør dette.

Reglene i første ledd omfatter ikke slikt indirekte tap som nevnt i § 2-14 annet ledd, likeve følge av skade på husrommet med tilbehør regnes som direkte tap.

Utleieren kan i alle tilfeller kreve erstatning dersom misligholdet eller tapet skyldes feil eller leierens side. For utmålingen av erstatningen gjelder bestemmelsene i § 2-14 første, fjerde, femte og sjette ledd tilsvarende.

Kapittel 6. Beboerrepresentasjon i visse boligleieforhold

§ 6-1. Felles representasjon

I hus der utleieren har utleid flere enn fire boliger, kan boligleierne i møte med vanlig flertall stemmer velge en tillitsvalgt til å representere dem overfor utleieren. Den tillitsvalgte skal straks informere utleieren om den vedtatte ordning og hvem som er valgt.

Den tillitsvalgte velges for ett år om gangen. Vervet som tillitsvalgt opphører først når ny valgperiode selv om tjenestetiden er utløpt.

Når særlige grunner foreligger, har den tillitsvalgte rett til å tre tilbake før tjenestetiden er utløpt.

Den tillitsvalgte kan i møte besluttes fjernet med vanlig flertall av de avgitte stemmer. Ordning med representasjon kan oppheves på samme måte.

§ 6-2. Den tillitsvalgtes plikter

Den tillitsvalgte skal ivareta boligleiernes interesser overfor utleieren, og kan kreve å få diskutert alle spørsmål av betydning for boligleierne i huset.

Den tillitsvalgte skal minst én gang årlig innkalle alle boligleierne, herunder framleiere, til møte på hensiktsmessig måte.

Den tillitsvalgte er bundet av beslutninger som er truffet i møte med vanlig flertall av de avstemte. Hvert boligleieforhold har en stemme. Framleiere har ikke stemmerett.

§ 6-3. Informasjon til tillitsvalgt m.v.

Utleieren plikter å underrette den tillitsvalgte om større vedlikeholdsarbeider og andre tiltak som berører boligleierne. Tiltak som nevnt i første punktum kan tidligst settes i verk én måned etter at utleieren har sendt underretning til den tillitsvalgte. Bestemmelsen i annet punktum gjelder likevel ikke i tilfelle der utleieren kan vente uten å utsette eiendommen for vesentlig skade.

Utleieren skal straks sende underretning til den tillitsvalgte dersom eiendommen overdras til en annen utleier.

Kapittel 7. Opptak i husstand og framleie

§ 7-1. Opptak i husstand

Leieren har rett til å ta opp i sin husstand sin ektefelle eller samboer, sine egne eller ektefelles eller samboerens slektninger i rett opp- eller nedstigende linje og fosterbarn. Opptak av andre personer krever godkjenning fra utleieren. Godkjenning kan bare nektes dersom vedkommende person ikke er god nok grunn til det.

§ 7-2. Den alminnelige regelen om framleie

Leieren har ikke adgang til å framleie eller på annen måte overlate sin bruksrett til andre personer uten utleieren, med mindre annet følger av avtale eller lovbestemmelse.

§ 7-3. Framleie av del av bolig

Leier av bolig som selv skal bo i boligen, kan framleie en del av boligen med godkjenning. Godkjenning kan bare nektes dersom framleierens forhold gir saklig grunn til det.

§ 7-4. Framleie av bolig ved midlertidig fravær

Leier av bolig kan framleie med godkjenning fra utleieren i inntil to år ved midlertidig fravær på grunn av arbeid, utdanning, militærtjeneste, sykdom eller andre tungtveiende grunner. Godkjenning kan nektes dersom framleierens forhold gir saklig grunn til det.

§ 7-5. Framleie ved tidsbestemte leieavtaler

Er leieavtalen inngått for en bestemt tid, kan leieren framleie for resten av leietiden med godkjenning fra utleieren. Blir godkjenning nektet uten at framleierens forhold gir saklig grunn til det, kan leieren gjøre gjeldende varsel som nevnt i § 9-6.

§ 7-6. Godkjenning ved passivitet

Svarer ikke utleieren på en skriftlig søknad om godkjenning etter bestemmelsene i §§ 7-1 og 7-2 innen en måned etter at søknaden er mottatt, skal dette regnes som godkjenning.

§ 7-7. Framleierens stilling ved oppsigelse av hovedleieavtalen

Sier utleieren opp hovedleieavtalen, har hovedleieren overfor framleieren plikt til å protestere. Hovedleieren har likevel ikke plikt til å protestere dersom hovedleieren underretter framleieren om oppsigelsen senest 15 dager før fristen for å protestere etter reglene i § 9-8 løper ut.

Framleieren har en selvstendig rett til å protestere mot oppsigelsen etter § 9-8, innen den fristen som gjelder for hovedleieren. Har utleieren godkjent framleieren, skal utleieren samtidig sende gjenpart av framleieren. Oppsigelsen skal opplyse om at framleieren kan protestere mot oppsigelsen inne i hovedleieren har mottatt den. Har framleieren protestert innen fristen, skal eventuelt søksmål mot hovedleieren. Er reglene i annet og tredje punktum ikke fulgt, er oppsigelsen ugyldig.

Framleieren kan kreve erstatning av hovedleieren for det økonomiske tapet som er en følge av oppsigelsen av hovedleieavtalen. Dette gjelder likevel ikke så langt hovedleieren godtgjør at bortfallet eller tapet er utenfor hovedleierens kontroll, som hovedleieren ikke med rimelighet kunne ventes å ha tatt i betraktning ved inngått, eller unngå eller overvinne følgene av. Bestemmelsene i §§ 2-13 og 2-14 gjelder tilsvarende.

Kapittel 8. Personskifte

§ 8-1. Den alminnelige regelen om overføring

Leieren har ikke adgang til å overføre sine rettigheter eller plikter etter leieavtalen til andre personer, med mindre annet følger av avtale eller lovbestemmelse.

§ 8-2. Leierens død

Dør leieren av bolig, har følgende personer rett til å tre inn i leieavtalen:

- a) ektefelle som bor i boligen,
- b) leierens slektninger i rett nedstigende linje som hadde felles husstand med leieren i de siste seks måneder før dødsfallet,
- c) andre som ved dødsfallet hadde felles husstand med leieren, forutsatt at de oppfyller vilkårene i lov av 4. juli 1998 § 1.

Gjenlevende ektefelle har fortrinnsrett til å tre inn i avtalen. De øvrige berettigede har inntil tre inn.

Sier utleieren opp leieavtalen etter dødsfallet, må de som ønsker å nytte sin rett etter førs

skriftlig melding om det til utleieren innen én måned regnet fra den dagen de har mottatt skriftlig oppsigelsen, med opplysning om fristen for å gjøre rettigheten gjeldende og om at melding om være skriftlig. Sender den berettigede slik melding, regnes det som en protest mot oppsigelse bestemmelsene i § 9-8. Utleieren plikter ikke å sende melding til husstandsmedlemmer som i bokstav c med mindre utleieren har godkjent dem etter reglene i § 7-1.

Sier dødsboet opp leieavtalen, må de som ønsker å nytte sin rett etter første ledd, sende utleieren innen én måned regnet fra den dagen utleieren mottok dødsboets oppsigelse.

§ 8-3. Samlivsbrudd, separasjon, skilsmisse og opphør av husstandsfellesskap

Forlater leieren ektefellenes felles bolig, har den andre ektefellen rett til å tre inn i leieavtalen.

Den ordning av bruksretten til ektefellenes felles bolig som blir fastsatt eller avtalt ved separasjon eller skilsmisse, er bindende for utleieren.

Husstandsmedlem har rett til å tre inn i leieavtalen dersom vilkårene i § 3 første ledd nr. 1 juli 1991 nr. 45 om rett til felles bolig og innbo når husstandsfellesskap opphører, er oppfylt. Ektefeller i rett nedstigende linje har tilsvarende rett til å tre inn i leieavtalen som et husstandsmedlem. Begge ektefellene forlater den felles boligen.

§ 8-4. Overføring av leierett til lokale

Leier av lokale kan med utleierens godkjenning overføre sin leierett i forbindelse med en virksomhet som drives i lokalet.

Var en avdød leier deltaker i et ansvarlig selskap, har de gjenværende deltakerne i selskapet godkjenning rett til å tre inn i leieretten til de lokaler der selskapets virksomhet drives.

Godkjenning etter første og annet ledd kan bare nektes dersom den nye leierens forhold til utleieren er dårlig. Svarer ikke utleieren på en søknad om godkjenning etter første og annet ledd innen én måned etter søknaden er mottatt, skal dette regnes som godkjenning til overføring.

§ 8-5. Gjennomføring av leierskifte

Kraver leierskiftet godkjenning fra utleieren, overføres leieretten i forhold til utleieren fra den tidligere leieren. Hvis godkjenning kommer fram til leieren, hvis ikke et senere tidspunkt er oppgitt i søknaden, overføres leieretten i forhold til utleieren ved utleieren etter § 8-4 tredje ledd annet punktum, hvis ikke et senere tidspunkt er oppgitt i søknaden. Hvis godkjenning ikke kommer fram til utleieren, overføres bruksretten i forhold til utleieren fra det tidspunkt som leierskiftet kom fram til utleieren, hvis ikke et senere tidspunkt er oppgitt i meldingen.

For krav som forfaller etter det tidspunkt som er angitt i første ledd, hefter bare den nye leieren for krav som er forfalt de siste seks månedene, regnet fra det tidspunkt som kravet ble godkjent. Kravets størrelse skal angis.

Det at den tidligere leieren har misligholdt sine plikter etter lov eller avtale, gir ikke utleieren misligholdsbeføyelser gjeldende mot den nye leieren. Etter at søknad om godkjenning av overføring er kommet fram til utleieren, kan heving på grunn av at leieavtalen er misligholdt før dette tidspunktet, bli godkjent. Godkjenning av overføringen kan nektes.

§ 8-6. Eierskifte

Ved eierskifte kan utleieren overføre til erververen rettigheter og forpliktelser etter leieavtalen.

Gir erververens forhold saklig grunn til det, kan leieren kreve at avhenderen er ansvarlig for at erververen for riktig oppfyllelse av forpliktelsene etter avtalen, med mindre det stilles betryggende sikkerhet.

Leierens krav om at avhenderen skal hefte for oppfyllelsen, må settes fram overfor avhendere måneder etter at leieren fikk eller burde ha fått kjennskap til eierskiftet.

Kapittel 9. Leieforholdets varighet - opphør

§ 9-1. Tidsbestemte og tidsubestemte leieavtaler

En husleieavtale kan inngås for bestemt eller ubestemt tid. Er ikke opphørstidspunktet fast er den tidsubestemt.

§ 9-2. Tidsbestemte leieavtaler

En leieavtale som er inngått for bestemt tid, opphører uten oppsigelse ved utløpet av den

Det kan avtales at en tidsbestemt leieavtale skal kunne sies opp i leietiden i samsvar med §§ 9-4 til 9-8.

Fortsetter leieforholdet i mer enn tre måneder etter utløpet av den avtalte leietid uten at utoppfordret leieren til å flytte, er leieavtalen gått over til å være tidsubestemt.

§ 9-3. Adgangen til å inngå tidsbestemt leieavtale for bolig

Det er ikke adgang til å inngå tidsbestemt leieavtale for bolig for kortere tid enn tre år. Mir settes til ett år hvis avtalen gjelder lofts- eller sokkelbolig i enebolig eller bolig i tomannsbolig, samme hus. Bestemmelsene i første og annet punktum gjelder ikke dersom:

- a) husrommet skal brukes som bolig av utleieren selv eller noen som hører til husstanden, eller
- b) utleieren har en annen saklig grunn for tidsavgrensningen.

Utleieren kan bare påberope seg unntakene i første ledd bokstav a og b dersom leieren s inngåelsen av avtalen skriftlig ble gjort kjent med grunnen for tidsavgrensningen, og husrommet den avtalte leietid skal brukes i samsvar med den oppgitte grunnen. Utsettes tidspunktet for n brukes i samsvar med den oppgitte grunnen, kan leieavtalen forlenges fram til dette tidspunkt utsettelsen skyldes en uforutsett omstendighet som har inntrådt etter at avtalen ble inngått.

Er tidsbestemt leieavtale for bolig inngått i strid med bestemmelsene i denne paragrafen, som tidsubestemt.

§ 9-4. Leierens oppsigelse av tidsubestemt leieavtale

Er ikke annet avtalt, kan tidsubestemt leieavtale sies opp av leieren.

§ 9-5. Utleierens oppsigelse av tidsubestemt leieavtale

Er ikke annet avtalt eller annet følger av loven her, kan tidsubestemt leieavtale sies opp a

En tidsubestemt leieavtale om bolig kan bare sies opp av utleieren dersom:

- a) husrommet skal brukes som bolig av utleieren selv eller noen som hører til husstanden,
- b) riving eller ombygging av eiendommen gjør at husrommet må fravikes,
- c) leieren har misligholdt leieavtalen, eller
- d) det foreligger en annen saklig grunn til å si opp leieavtalen.

Tidsubestemt leieavtale om enkelt beboelsesrom der leieren etter leieavtalen har adgang kan sies opp av utleieren uten hinder av bestemmelsene i annet ledd.

§ 9-6. Oppsigelsesfrist

Oppsigelsesfristen skal være tre måneder til opphør ved utløpet av en kalendermåned.

For leieavtale om enkelt beboelsesrom der leieren etter avtalen har adgang til en annens oppsigelsesfristen være én måned. Det samme gjelder for selvstendig leie av garasje eller bo

For leieavtale om lokale der leien er avtalt pr. dag, skal oppsigelsesfristen være én dag.

Bestemmelsene i denne paragraf kan fravikes i avtale.

§ 9-7. Formkrav til utleierens oppsigelse

Oppsigelse fra utleier skal være skriftlig.

Oppsigelsen skal begrunnes. Oppsigelsen skal også opplyse om at leieren kan protestere utleieren innen én måned etter at oppsigelsen er mottatt. Oppsigelsen skal dessuten opplyse leieren ikke protesterer innen fristen, taper leieren sin rett til å påberope seg at oppsigelsen er jf. § 9-8 første ledd annet punktum, og at utleieren i så fall kan begjære tvangsfravikelse etter tvangsfullbyrdelsesloven § 13-2 tredje ledd bokstav c.

En oppsigelse som ikke fyller kravene i første og annet ledd, er ugyldig. Har leieren flyttet oppsigelsen, anses den som godtatt.

Bestemmelsene i annet og tredje ledd gjelder ikke for oppsigelse av tidsubestemt leieavtale beboelsesrom der leieren etter leieavtalen har adgang til en annens bolig. Det samme gjelder der leien er avtalt pr. dag og for selvstendig leie av garasje eller bod.

§ 9-8. Tilsidesettelse av oppsigelse

Leieren kan innen én måned etter at oppsigelsen er mottatt, protestere skriftlig til utleieren. Har leieren ikke protestert mot oppsigelsen i samsvar med første punktum, kan leieren ikke på oppsigelsen er i strid med loven her. Har leieren protestert i samsvar med første punktum, fall om ikke utleieren har reist søksmål mot leieren innen tre måneder etter at leierens frist løp ut.

Retten skal prøve om oppsigelsen er lovlig, og om den eventuelt skal settes til side. Opps til side dersom retten ut fra en vurdering av begge parters forhold finner at den vil virke urimel likevel ikke sette oppsigelsen til side dersom den kommer til at oppsigelsen skyldes vesentlig leierens side, jf. § 9-9 første ledd annet punktum.

Bestemmelsene i første og annet ledd gjelder ikke for oppsigelse av tidsubestemt leieavtale beboelsesrom der leieren etter leieavtalen har adgang til en annens bolig. Det samme gjelder der leien er avtalt pr. dag, og selvstendig leie av garasje eller bod.

§ 9-9. Utleierens hevingsrett

Utleieren kan heve leieavtalen på grunn av vesentlig mislighold fra leierens side. Vesentli foreligger dersom:

- a) leieren vesentlig misligholder sin plikt til å betale leie eller oppfylle andre krav som reiser seg av leieavtale
- b) leieren tross skriftlig advarsel fra utleieren i vesentlig grad forsømmer sin vedlikeholdsplikt eller fortsetter å som er til alvorlig skade eller sjenanse for utleieren, eiendommen eller øvrige brukere,
- c) leieren uten å ha rett til det helt eller delvis overlater bruken av husrommet til andre og tross skriftlig advan bringer forholdet til opphør,
- d) leieren uten å ha rett til det bruker husrommet på annen måte eller til andre formål enn avtalt og tross skrif utleieren ikke bringer forholdet til opphør, eller
- e) leieren for øvrig misligholder sine plikter på en måte som gjør det nødvendig å bringe leieavtalen til opphø

En erklæring om at utleieren hever leieavtalen, skal være skriftlig. Den kan pålegge leiere levere husrommet tilbake. I erklæringen skal grunnen til å heve leieavtalen oppgis.

Blir leieavtalen hevet, er leieren ansvarlig for utlegg, tapt leie o.l. etter bestemmelsene i §

§ 9-10. Leierens død

Dør leieren før leieforholdet er slutt, har både utleieren og dødsboet rett til å si opp leieav

som nevnt i § 9-6, selv om avtalen er inngått for lengre tid eller med lengre oppsigelsesfrist.

Har leieren rett til å overføre bruksretten, har utleieren ikke rett til å si opp leieavtalen etter dødsboet i dette tilfelle si opp etter første ledd, må oppsigelse gis innen tre måneder regnet fra

Oppsigelse etter første ledd skal være skriftlig. For øvrig gjelder ikke bestemmelsene i §§ oppsigelsen.

§ 9-11. Varsel om fravikelse

Når det er grunnlag for å begjære fravikelse av husrommet kan utleier, dersom det er gitt skriftlig varsel til sosialtjenesten i kommunen om misligholdet. En eventuell begjæring om svar tidligst fremsettes for namsmyndigheten to uker etter at skriftlig varsel er sendt til sosialtjenesten eller andre fullmakt til å sende slikt varsel. Leier kan i skriftlig melding til utleier reservere seg mot å sende til sosialtjenesten.

Utleier skal senest samtidig med oversendelse av varsel til sosialtjenesten i kommunen også sende kopi av varselet eller annen melding om innholdet til leier.

Trayd ved lov 15 juni 2007 nr. 39 (i kraft 1. juli 2007) tilg. res. 15 juni 2007 nr. 6491.

Kapittel 10. Tilbakelevering av husrommet ved leieforholdets opphør

§ 10-1. Visning før flytting

I tiden før fraflytting plikter leieren i rimelig utstrekning å gi leiesøkende adgang for å se på

§ 10-2. Tilbakelevering

Den dagen leieforholdet opphører, skal leieren stille husrommet med tilbehør til utleierens bruk. Hvis ikke annet avtalt, regnes tilbakelevering for skjedd når utleieren har fått nøkler og ellers uhindret adgang til husrommet. Forlater leieren husrommet på en slik måte at leieforholdet klart må anses oppgitt, plikter leieren straks disponere over det.

Er ikke annet avtalt, skal husrommet med tilbehør være ryddet, rengjort og i samme stand som ved overtakelsen, bortsett fra den forringelse som skyldes alminnelig slit og elde, og de mangler som leieren plikter å utbedre.

Utleieren kan ikke uten særlig avtale kreve at leieren setter husrommet tilbake til opprinnelig stand. Utleieren kan ikke i noe tilfelle kreve at leieren setter husrommet tilbake til opprinnelig stand dersom dette ville medføre uforholdsmessige omkostninger eller utgifter, men utleieren kan kreve erstattet den verdireduksjon endringene har medført, hvis det gjelder omkostninger som leieren ikke hadde rett til å utføre.

Fast inventar som leieren har brakt inn i husrommet, tilfaller utleieren hvis utskilling ville medføre uforholdsmessige omkostninger eller urimelig verditap.

Har leieren plikt til å vedlikeholde husrommet eller tilbehøret, skal vedlikeholdet være forsvarlig. Utleieren kan ikke uten særlig avtale kreve at husrommet eller tilbehøret er i bedre stand enn ved overleveringen.

Om leierens krav på vederlag gjelder § 10-5.

§ 10-3. Erstatning for forsinkelse og mangel

Stilles ikke husrommet til utleierens disposisjon den dagen leieforholdet er opphørt, kan utleieren kreve vederlag tilsvarende avtalt leie inntil leierens bruk opphører.

Er husrommet i dårligere stand enn hva som er avtalt eller fastsatt i § 10-2, kan utleieren kreve utgifter til utbedring. Kravet må være framsatt innen rimelig tid etter at utleieren blir opplyst om mangelen. Regelen i annet punktum gjelder ikke dersom leieren har opptrådt grovt uaktsomt eller

redelighet og god tro.

Utleieren kan kreve erstatning for annet tap som følge av leierens mislighold. Dette gjelder langt leieren godtgjør at misligholdet skyldes en hindring utenfor leierens kontroll, som leieren rimeligvis kunne forventes å ha tatt i betraktning på avtaletiden eller å ha unngått eller overvunnet.

Skyldes misligholdet en tredjeperson som leieren har gitt i oppdrag helt eller delvis å sette i stand, er leieren fri for ansvar bare om også tredjemann ville være fritatt etter reglene i tredje ledd.

Ansvarsfriheten gjelder så lenge hindringen virker. Faller hindringen bort, kan ansvar gjøres dersom leieren da plikter å oppfylle, men ikke gjør dette.

Reglene i tredje, fjerde og femte ledd omfatter ikke slikt indirekte tap som er nevnt i § 5-8.

Utleieren kan i alle tilfeller kreve erstatning dersom misligholdet eller tapet skyldes feil eller forsømmelse på leierens side. For utmålingen av erstatningen gjelder bestemmelsene i § 2-14 første, femte og tilsvarende.

§ 10-4. Etterlatt løsøre

Finnes det i husrommet etterlatt løsøre som må antas å tilhøre leieren eller noen i leieren, kan utleieren for leierens regning ta hånd om dette. Rent skrot kan likevel kastes umiddelbart. Med omsorgsplikten arbeid, kan utleieren kreve en rimelig godtgjørelse for dette.

Utleieren skal så vidt mulig skriftlig oppfordre leieren til å hente løsøret. Utleieren kan hoke inntil kostnadene med oppbevaringen dekkes eller betryggende sikkerhet stilles.

Utleieren kan selge løsøret for leierens regning dersom kostnadene eller utlempene med oppbevaring er urimelige, eller dersom leieren venter urimelig lenge med å betale kostnadene eller med å overta løsøret på grunn til å tro at salgssummen ikke vil dekke salgskostnadene, kan utleieren i stedet rå over til en hensiktsmessig måte.

§ 10-5. Vederlag for forbedringer

Har leieren med utleierens samtykke gjort vesentlige forbedringer i husrommet, kan leieren for den fordel utleieren oppnår som følge av forbedringene, med mindre annet ble avtalt da så ble gjort.

Blir partene ikke enige om vederlaget etter første ledd, kan begge parter kreve tvisten avgjort etter bestemmelsen i § 12-2. Vederlaget fastsettes likevel av retten når utleieren har gått til sak med leieren etter reglene i § 9-8, og oppsigelsen ikke settes til side.

§ 10-6. Vederlag for kundekrets

Er leieren av lokale oppsagt, og oppsigelsen ikke settes til side etter reglene i § 9-8, kan leieren i vederlag for den fordel utleieren oppnår som følge av den kundekrets leieren har opparbeidet tilkjennes, skal retten som regel fastsette at utleieren kan kreve hele eller en bestemt del av vederlaget dersom leieren innen en fastsatt frist på inntil tre år på ny starter tilsvarende virksomhet innen samme område fastsettes av retten.

Vederlag kan ikke tilkjennes dersom leieren har gjort seg skyldig i vesentlig mislighold.

Kapittel 11. Særregler for visse boligleieforhold

§ 11-1. Boliger for personer med spesielle boligbehov av varig karakter

Bestemmelsene i paragrafen her gjelder utleie av bolig som etter vedtak av organ for stat eller kommune skal brukes av personer med spesielle boligbehov av varig karakter. Bestemmelsene gjelder dersom leieren har fått opplyst skriftlig at avtalen gjelder bolig som her nevnt, og at dette gir leieren rettigheter enn ved leie av annen bolig.

Det kan avtales at opptak av husstandsmedlemmer som nevnt i § 7-1, og framleie av del i § 7-3, bare kan skje med utleierens godkjenning. Godkjenning kan i så fall bare nektes dersom tilknytning til boligens formål eller vedkommende person tilsier det. Framleie etter § 7-4 ved m kan nektes dersom utleier tilbyr seg å disponere boligen under leierens fravær, og leieren gis bruk igjen etter fraværet.

Uten hinder av bestemmelsene i § 3-7, kan det avtales at leier av bolig som nevnt i første til utleieren, dersom stat, fylkeskommune eller kommune er utleier.

§ 11-2. Boliger for personer med spesielle boligbehov av midlertidig karakter

Bestemmelsene i paragrafen her gjelder utleie av bolig som etter vedtak av organ for stat eller kommune skal brukes av personer med spesielle boligbehov av midlertidig karakter. Bes bare dersom leieren har fått opplyst skriftlig at avtalen gjelder bolig som her nevnt, og at dette rettigheter enn ved leie av annen bolig.

Det kan avtales at opptak av husstandsmedlemmer som nevnt i § 7-1 og framleie av del i § 7-3, bare kan skje med utleierens godkjenning. Godkjenning kan i så fall bare nektes dersom tilknytning til boligens formål eller vedkommende person tilsier det. Framleie etter § 7-4 ved m kan nektes dersom utleier tilbyr seg å disponere boligen under leierens fravær, og leieren gis bruk igjen etter fraværet.

Uten hinder av bestemmelsene i kapittel 9 om opphør kan det avtales at leieavtalen skal i oppsigelse ved endt utdanning, endt behandling, tilbud om annen passende bolig eller likner som skal være bestemt angitt i leieavtalen. Uten hinder av § 9-3 kan partene også inngå en ti for kortere tid enn tre år. Er leieavtalen ikke inngått for bestemt tid, har leieren før fraflytting af med frist som nevnt i § 9-6.

Ved utleie av elev- og studentboliger kan det uten hinder av § 3-5 tredje ledd avtales at re depositum skal godskrives utleieren.

§ 11-3. Tjenestebolig

Bestemmelsene i paragrafen her gjelder ved utleie av bolig som leieren har leid i egeska når leieren har fått opplyst skriftlig at avtalen gjelder bolig som her nevnt, og at dette gir leiere enn ved leie av annen bolig.

Retten til å tre inn i leieavtalen etter § 8-2 gjelder ikke når leieren, eller noen som har forts dør. Før begjæring om fraflytting kan settes fram, har husstandsmedlem krav på varsel med fri: 6.

Skal leieren tre ut av arbeidsforholdet eller bli forflyttet, kan oppsigelse av leieforholdet ba retten etter § 9-8 når særlige grunner gjør det rimelig. Retten skal påse at oppsigelsen ikke bli kammiddel i arbeidstvist. Dette gjelder også når leieren eller husstandsmedlem etter arbeids har fortsatt leieforholdet eller i stedet leid annen bolig av arbeidsgiveren.

Retten til å heve leieavtalen ved forsinkelse etter § 2-12 og bestemmelsene i § 7-4 og § 8 bolig som leieren har plikt til å bebo, og boplikten er nødvendig for utføringen av arbeidet. For leieavtalen bort uten hinder av bestemmelsene i kapittel 9 når leieren trer ut av arbeidsforhold forflyttet.

Bestemmelsene i fjerde ledd gjelder tilsvarende for:

- a) bolig som staten har stilt til disposisjon for medlemmer og varamedlemmer til Stortinget eller for departem ledelse,
- b) bolig som kommune, Opplysningsvesenets fond eller lovbestemt kirkelig organ har stilt til disposisjon for e tjenestemann i Den norske kirke, og

c) bolig som forsvaret har stift til disposisjon for eget personell.

For boliger som nevnt i femte ledd gjelder ikke §§ 4-2 og 4-3.

§ 11-4. Utleie av egen bolig

Bestemmelsene i paragrafen her gjelder utleie av bolig som utleieren selv har brukt som bolig og som blir leid ut ved midlertidig fravær på inntil fem år. Bestemmelsene gjelder bare dersom leieren skriftlig at avtalen gjelder bolig som her nevnt, og at dette gir leieren færre rettigheter enn ved leie av bolig.

Bestemmelsen i § 7-3 om framleie av del av bolig og § 7-4 om framleie ved midlertidig fravær gjelder også for utleie av egen bolig.

Av bestemmelsene i kapittel 9 skal bare § 9-10 om leierens død gjelde. Er leieavtalen ikke for bestemt tid, har leieren før fraflytting alltid krav på varsel med frist som nevnt i § 9-6.

Har utleieren ikke sagt opp leieavtalen eller oppfordret leieren til å flytte før utleierens fravær, gjelder lovens bestemmelser fullt ut for leieavtalen.

Kapittel 12. Prosessuelle bestemmelser

§ 12-1. Voldgift

Avtale om at tvister mellom utleier og leier som gjelder leie av bolig skal avgjøres ved voldgift dersom avtalen om voldgiftsavgjørelse er inngått etter at tvisten oppstod.

§ 12-2. Takstnemnd

Kommer ikke partene til enighet om hva som er markedsleie etter § 3-1 eller gjengs leie etter § 3-2, kan av partene kreve tvisten avgjort av en takstnemnd. Det samme gjelder dersom partene ikke kommer til enighet om vederlag for forbedringer etter § 10-5.

Takstnemnda skal bestå av tre medlemmer og oppnevnes av tingretten i den rettskrets hvor saken ligger. For takstnemnda gjelder bestemmelsene i domstolsloven §§ 106 og 108 så langt de gjelder.

Hver av partene kan bringe saken inn for tingretten ved stevning. Stevningen må være innbrakt innen to måneder etter at takstnemndas skriftlige og begrunnede avgjørelse er mottatt. På samme måte kan saken bringes inn for tingretten dersom takstnemndas avgjørelse ikke foreligger to måneder etter oppgjør. Avgjørelse som ikke er brakt inn for retten innen fristen nevnt i første punktum, har virkning som dom. Retten kan gi oppfriskning for oversittelse av frist som nevnt i annet punktum.

Retten skal fastsette godtgjørelsen for medlemmene av takstnemnda. Retten kan bestemme at den som krever takst skal betale inn et beløp til sikkerhet for godtgjørelsen. Utleieren skal bære kostnadene for takstnemnda fastsetter et lavere beløp enn det utleieren har krevd i leie, eller høyere vederlag har vært villig til å betale for påkostningene. Ellers skal leieren betale kostnadene. Rettens avgjørelse skal begrunnes og skal ankes innen fjorten dager.

Blir saken brakt inn for retten etter tredje ledd, kan retten avgjøre spørsmålet om ansvar for tvisten etter tvisteloven kapittel 20.

Endret ved lov 14. des 2001 nr. 38 (j. kraft 1. jan 2002) (g. res. 14. des 2001 nr. 1416), 17. juni 2005 nr. 35 (j. kraft 1. jan 2006) (g. res. 28. jan 2007 nr. 66).

§ 12-3. Midlertidig bruksrett

Når søksmål om godkjenning etter reglene i kapitlene 7, 8 eller 11 er reist, kan retten ved begjæring fra saksøkeren, mot eller uten sikkerhetsstillelse, beslutte at den som kreves godkjent som husstandsmedlem eller ny leier, skal ha bruksrett til husrommet inntil saken er rettskraftig avgjort. Saksbehandlingsreglene i tvisteloven kapittel 32 og 34 gjelder tilsvarende.

Endret ved lov 17. juni 2005 nr. 30 (j. kraft 1. jan 2006) (g. res. 28. jan 2007 nr. 66).

§ 12-4. Foregrepet tvangskraft

Når det er avsagt dom i sak som nevnt i § 9-8 og oppsigelsen ikke er satt til side, kan rett fra utleieren, mot eller uten sikkerhetsstillelse, i særlige tilfelle ved kjennelse gi samtykke til at gjennomføres før dommen er rettskraftig. Er dommen påanket, kan samtykke gis av anke-dom

§ 12-5. Husleietvistutvalg

Departementet kan som forsøk i en eller flere kommuner opprette et partssammensatt utvalg av tvister etter loven her og etter lov 16. juni 1939 nr. 6 om husleie (Husleietvistutvalg). Departementet fastsetter regler om saklig myndighetsområde, oppnevning, sammensetning, organisering, sak vedtak, tvangskraft, sakskostnader, gebyr, gjenåpning, forholdet til voldgiftsklausuler, bransjer alminnelige domstolene og andre forhold av betydning for tvisteløsningen. Departementet kan reglene i § 12-2 ikke skal gjelde i områder hvor Husleietvistutvalget gjelder.

En tvist som kan avgjøres av husleietvistutvalg, må behandles der før den kan bringes inn det følger av rettergangsgivningen at behandling i forliksrådet ellers ville være nødvendig. I ikke behandle saker som kan avgjøres av husleietvistutvalg.

Innbringelse av sak for husleietvistutvalg skal likestilles med søksmål etter tvangfullbyrd første ledd annet punktum.

Endret ved lover 11. mai 2001 nr. 13 II kraft 15. mai 2001 ilig. res. 11. mai 2001 nr. 481), 16. juni 2006 nr. 34 II kraft 1. juli 2006, men slik at nytt annet ledd ikke gjelder for saker som er brakt inn for forhånds 1. jan 2008 Rg. res. 26. jan 2007 nr. 89) som endret ved lov 21. des 2007 nr. 127.

Kapittel 13. Ikrafttredelses- og overgangsbestemmelser. Endringer i andre lover

§ 13-1. Ikrafttredelse

Denne lov trer i kraft fra den tid Kongen bestemmer.¹

1. Fra 1. jan 2009 Rg. res. 26. mars 1999 nr. 249.

§ 13-2. Overgangsbestemmelser

Loven gjelder fullt ut for leieavtale som er inngått etter lovens ikrafttredelse.

For tidsubestemt leieavtale som er inngått før lovens ikrafttredelse gjelder loven fra utløp oppsigelsesfristen, regnet fra lovens ikrafttredelse, med følgende unntak eller endringer:

- Bestemmelsene i § 3-1 første ledd om leien skal gjelde fra det tidspunkt leien etter lov eller avtale skal fastsettes. Bestemmelsen i § 3-6 annet punktum om garantibeløp skal ikke gjelde garantiavtale inngått før lovens ikrafttredelse skal gjelde ved fornyelse av slik avtale, dersom leieren etter leieavtalen som gjaldt ved lovens ikrafttredelse.
- Bestemmelsene i kapittel 9 om oppsigelse skal gjelde for oppsigelse som gis etter lovens ikrafttredelse.
- Bestemmelsene i § 10-5 om vederlag for forbedringer skal gjelde dersom utleierens samtykke er gitt etter lovens ikrafttredelse.
- Bestemmelsene i kapittel 11 skal ikke gjelde for avtale som er inngått før lovens ikrafttredelse.
- Bestemmelsene i § 12-1 om voldgift skal gjelde for voldgiftsavtale som er inngått etter lovens ikrafttredelse. Bestemmelse 12-3 om midlertidig bruksrett skal gjelde dersom søksmål er reist etter lovens ikrafttredelse. Bestemmelse foregrepet tvangskraft skal gjelde dersom dommen er avsagt etter lovens ikrafttredelse. For dommer forkynt etter lovens ikrafttredelse gjelder ankefristene i tvisteloven § 29-5.

Som tidsubestemt etter bestemmelsen her regnes også leieavtale mellom borettslag eller selskapsmedlem med bruksrett.

Bestemmelsene i lovens kapittel 1 til 11 skal ikke gjelde for tidsbestemt leieavtale som er inngått før lovens ikrafttredelse. Bestemmelsene i annet ledd bokstav e skal likevel gjelde tilsvarende for tidsbestemt leieavtale som er inngått før lovens ikrafttredelse. Leieavtale som bare kan sies opp av en av partene, og bare kan sies opp dersom det foreligger vesentlig mislighold, regnes som tidsbestemt i forhold til tredje ledd.

Reglene om bortleie av bolig mot lån i kapittel 9 i lov av 16. juni 1939 nr. 6 om husleie for avtaler som er inngått før loven her har trådt i kraft.

Endret ved lover 29 april 2000 nr. 34 (i kraft 1 juni 2000) (p. res. 28 april 2000 nr. 388), 17 juni 2005 nr. 90 (i kraft 1 jan 2006) (p. res. 28 jan 2007 nr. 80).

§ 13-3. Opphevelse og endringer av andre lover

Fra den tid loven her trer i kraft, oppheves lov av 16. juni 1939 nr. 6 om husleie.

Fra samme tidspunkt gjøres følgende endringer i andre lover: - - -

Databasen sist oppdatert 10. juni 2008

LOV 2001-06-15 nr 75: Lov om veterinærer og annet dyrehelsepersonell.

DATO:	LOV-2001-06-15-75
DEPARTEMENT:	LMD (Landbruks- og matdepartementet)
PUBLISERT:	I 2001 hefte 7
IKRAFTTREDELSE:	2002-01-01, 2005-06-15
SIST-ENDRET:	LOV-2007-12-21-132 fra 2008-01-01
SIST-ENDRET:	LOV-2003-12-19-129 fra 2004-01-01
ENDRER:	LOV-1948-12-10-3
SYS-KODE:	BG00d, D02
NÆRINGSKODE:	9339
KORTTITTEL:	Dyrehelsepersonelloven.

SENTRALE FORSKRIFTER

RENHOLD

Lov om veterinærer og annet dyrehelsepersonell.

Kapittel 1. Formål, definisjoner og virkeområde

- § 1. Lovens formål
- § 2. Definisjoner
- § 3. Lovens virkeområde
- § 3a. Kommunens ansvar

Kapittel 2. Autorisasjon, lisens og andre godkjenninger

- § 4. Autorisasjon
- § 5. Lisens
- § 6. Internasjonale avtaler
- § 7. Grønsepraksis
- § 8. Godkjenning av spesiallister
- § 9. Myndighet til å gi autorisasjon, lisens og andre godkjenninger
- § 10. Avslag på søknad om autorisasjon, lisens eller andre godkjenninger
- § 11. Aldersgrense og fraskrivelse av autorisasjon, lisens og spesialistgodkjenning

Kapittel 3. Dyrehelsepersonells plikter og rettigheter

- § 12. Dyrehelsepersonells plikter
- § 13. Virkninger av autorisasjonsforholdet m.m.
- § 14. Nødhjelp
- § 15. Bruk av medhjelper
- § 16. Bruk av beskyttet tittel
- § 17. Rekvirering av legemidler til dyr
- § 18. Om medisinsk behandling av dyr og bruk av bestemte metoder m.m.
- § 19. Tillatelse til eller forbud mot bruk av bestemte metoder etc.
- § 20. Hovedregel om taushetsplikt

- § 21. Begrensninger i taushetsplikten
- § 22. Opplysninger til dyreeier
- § 23. Forsvarlig virksomhet
- § 24. Om ordnede opptegetninger, meldinger, rapporter og innsyn i journal
- § 25. Sikkerhetsstillelse
- § 26. (Opphevet ved lov 21 des 2007 nr. 131 (i kraft 1 jan 2008).)...
- § 27. Beordring i krisesituasjoner
- § 28. Utstedelse av faglige attester og erklæringer
- § 29. Bortfall av rett til å utøve virksomhet der dyrehelsepersonell opptrer som apoteker eller

Kapittel 4. Det veterinærmedisinske rettsråd

- § 30. Rådets oppnevning og sammensetning
- § 31. Rådets oppgaver
- § 32. Rådets innsynsrett i journaler m.v.
- § 33. Godtgjørelse

Kapittel 5. Straff og andre sanksjoner

- § 34. Advarsel
- § 35. Tilbakekall og suspensjon av autorisasjon, lisens eller andre godkjenninger
- § 36. Tap av rekvireringsrett
- § 37. Straff
- § 37a. Avgift og gebyr

Kapittel 6. Avsluttende bestemmelser

- § 38. Ikrafttreden
- § 39. Overgangsordninger
- § 40. Endringer i andre lover

Lov om veterinærer og annet dyrehelsepersonell.

Off. ningslov 10 des 1948 nr. 3.

Kapittel 1. Formål, definisjoner og virkeområde

§ 1. Lovens formål

Lovens formål er å bidra til at dyrehelsepersonell utøver forsvarlig virksomhet og dermed dyrehelse, forsvarlig dyrevern, trygg mat og ivaretagelse av miljøhensyn.

Endres ved lov 21 des 2007 nr. 132 (i kraft 1 jan 2008).

§ 2. Definisjoner

Med dyrehelsepersonell forstås i denne loven personer som har autorisasjon eller lisens i

Med akvatiske dyr forstås i denne loven vannlevende dyr, herunder sjøpattedyr, samt kjø og forplantningsstadier av vannlevende dyr.

§ 3. Lovens virkeområde

Loven gjelder for dyrehelsepersonell i riket.

Kongen kan gi forskrifter om lovens anvendelse på Svalbard og Jan Mayen, og kan fastsette under hensyn til de stedlige forhold.

§ 3a. Kommunens ansvar

Kommunene skal sørge for tilfredsstillende tilgang på tjenester fra dyrehelsepersonell.

Kommunene har ansvar for å organisere en klinisk veterinæravdelingen utenom ordinær arbeids

§ 4. Autorisasjon

Retten til autorisasjon som veterinær (dyrlege) og fiskehelsebiolog har den som dokumenter eksamen ved norsk universitet eller vitenskapelig høyskole.

Retten til autorisasjon har også den som har avlagt utenlandsk eksamen som er anerkjent og gjensidig godkjenning etter § 6.

Autorisasjon som veterinær eller fiskehelsebiolog kan også gis den som har utenlandsk eksamen ved departementet anerkjenner som faglig jevn god, eller som på annen måte godtgjør å ha nødvendig utdanning. Departementet skal først innhente uttalelser fra norsk universitet eller vitenskapelig høyskole.

Departementet kan ved forskrift fastsette at andre enn de personellgruppene som omfattes av leddene, kan gis autorisasjon.

Autorisasjon gis etter søknad. Søkeren må være under 75 år og ellers være skikket.

Departementet kan gi nærmere forskrifter om praktisk tjeneste, tilleggsutdanning og krav som vilkår for å få autorisasjon.

§ 5. Lisens

Den som ikke fyller vilkårene for å få autorisasjon, kan i stedet gis lisens etter søknad. Det fastsettes at en lisens skal være begrenset i tid, til bestemt stilling, til utførelse av praktisk tjeneste eller til visse undersøkelses- eller behandlingsmåter eller knyttet til andre vilkår og innskrenket til visse områder.

Lisens kan også gis til dyrehelsepersonell med utenlandsk eksamen som er anerkjent og gjensidig godkjenning etter § 6.

Autorisert dyrehelsepersonell som godtgjør at de er skikket til fortsatt å utøve forsvarlig virksomhet, kan gis lisens.

Departementet gir nærmere forskrifter om betingelsene for å få lisens og de vilkårene som gjelder for den.

§ 6. Internasjonale avtaler

Autorisasjon, lisens og andre godkjenninger kan gis etter gjensidig avtale med fremmede land. Departementet kan ved forskrift gi nærmere regler om autorisasjon, lisens og godkjenninger av dyrehelsepersonell som har utdanning av utenlandsk utdanning.

§ 7. Grensepraksis

Autoriserte veterinærer som driver praksis i Sverige og Finland i veterinærdistrikter som grenser til Norge kan i særlige tilfeller yte veterinære tjenester i tilgrensende norsk veterinærdistrikt uten autorisasjon fra departementet.

§ 8. Godkjenning av spesialister

Departementet kan gi forskrifter om vilkår for godkjenning av spesialister innen avgrenset område.

§ 9. Myndighet til å gi autorisasjon, lisens og andre godkjenninger

Autorisasjon, lisens og godkjenning av spesialister gis av departementet eller den departementet bemyndiger.

§ 10. Avslag på søknad om autorisasjon, lisens eller andre godkjenninger

Dersom det foreligger forhold som gir grunnlag for tilbakekall etter § 35, kan departementet eller departementet bemyndiger avslå søknad om autorisasjon, lisens eller spesialistgodkjenning.

§ 11. Aldersgrense og fraskrivelse av autorisasjon, lisens og spesialistgodkjenning

Autorisasjon, lisens og spesialistgodkjenning i medhold av denne loven opphører når inneharer er over 70 år, jf. § 5 tredje ledd, men retten til å benytte yrkesbetegnelsen beholdes etter nådd aldersgrense.

Autorisasjon, lisens og spesialistgodkjenning gitt i medhold av denne loven kan fraskrives i dokumentet til departementet.

Kapittel 3. Dyrehelsepersonells plikter og rettigheter

§ 12. Dyrehelsepersonells plikter

Dyrehelsepersonells plikter innen sitt fagområde er

1. å arbeide for velferd og sunnhet hos dyr, herunder villlevende dyrebestander,
2. å medvirke til etisk og miljømessig forsvarlig dyrehold,
3. å verne samfunnet mot fare og skader forårsaket av dyresjukdommer eller av næringsmidler og produkter av opprinnelse.

§ 13. Virkninger av autorisasjonsforholdet m.m.

Den som har autorisasjon eller lisens etter denne loven, kan utøve slik virksomhet som uttrykkelig kvalifiserer til innen de rammene denne og andre relevante lover setter.

Innehaver av autorisasjon eller lisens har plikt til å utøve sin virksomhet på en faglig forsvarlig måte.

Departementet kan i medhold av § 5 knytte vilkår til lisens og herunder bestemme at inneharer underlagt tilsyn av annet dyrehelsepersonell.

§ 14. Nødhjelp

Dyrehelsepersonell plikter snarest mulig å yte den hjelp vedkommende evner - personlig eller ved stedfortreder - når det etter tilgjengelige opplysninger må antas at øyeblikkelig hjelp er påtrængt. Plikten faller bort ved gyldig forfall eller ved at hjelp i tide blir ytt av annet dyrehelsepersonell.

For den hjelp dyrehelsepersonell har ytt etter foregående ledd, kan hun eller han kreve erstatning og godtgjørelse fra staten, dersom hun eller han ikke etter krav får betaling av rekvirenten eller dennes betalingsplikten.

§ 15. Bruk av medhjelper

Dyrehelsepersonell kan i sin virksomhet la seg bistå av annet personell forutsatt at det gis instruksjon og føres tilsyn. Den som overlater utførelse av oppgaver til andre, skal påse at vedkommendes kvalifikasjonene som kreves for forsvarlig utførelse av oppgavene.

Departementet kan gi nærmere forskrifter om dyrehelsepersonells bruk av medhjelper.

§ 16. Bruk av beskyttet tittel

Bare den som har autorisasjon, lisens eller spesialistgodkjenning i medhold av denne loven har rett til å benytte slik tittel som er fastsatt for vedkommende gruppe av dyrehelsepersonell.

Andre må ikke benytte titler eller annonsere virksomhet på en slik måte at det gir eller kan gi inntrykk av at vedkommende har en bestemt autorisasjon, lisens eller spesialistgodkjenning.

§ 17. Rekvirering av legemidler til dyr

Bare veterinærer kan rekvirere reseptpliktige legemidler til dyr.

Uten hinder av første ledd kan fiskehelsebiologer rekvirere reseptpliktige legemidler til akk sjøpattedyr.

Departementet kan helt eller delvis forby rekvirering av bestemte legemidler til dyr. Den s det departementet som helselovgivningen hører under.

Det departementet som helselovgivningen hører under gir alminnelige bestemmelser om resept og kan fastsette at resept på spesielt nevnte legemidler skal oppbevares på apotek til e dyrehelsetmyndighetene som ledd i offentlig tilsyn med forsvarlig virksomhet.

Apotek som har grunn til å tro at dyrehelsepersonell misbruker bedøvende midler eller rel det er forbud mot å rekvirere, skal uten hinder av sin taushetsplikt gi melding om dette til dyrehelsetmyndighetene.

Departementet kan gi nærmere forskrifter om rekvirering forbeholdt dyrehelsepersonell m spesialkompetanse, og om rekvirering til bruk i eget praksisområde.

Loventrakte ikraft 1. jan 2002, men med unntak for § 17 annet ledd, som trådte i kraft 15. aug 2005 illg. vedtak 12. juli 2005 nr. 620.

§ 18. Om medisinsk behandling av dyr og bruk av bestemte metoder m.m.

Bare den som er veterinær kan

1. behandle dyr som det er grunn til å tro er angrepet av smittsom sykdom eller som har sykdom hvis behar veterinærmedisinsk kyndighet,
2. nytte undersøkelses- og behandlingsmetoder som krever spesiell kyndighet i forbindelse med diagnostise behandling av sykdom hos dyr. Til slike metoder regnes operative inngrep, injeksjoner og annen perforer slimhinne,
3. iverksette fullstendig eller lokal bedøvelse,
4. bruke reseptpliktige legemidler til behandling av dyr,
5. forestå kjøttkontroll.

Fiskehelsebiologene kan behandle smittsomme og andre sykdommer etter bestemmelse punktene 1-4, men bare hos akvatiske dyr unntatt sjøpattedyr.

Bestemmelsene i denne paragrafen er ikke til hinder for at dyrehelsepersonell kan nytte r Dyreeier kan etter instruksjon fra dyrehelsepersonell foreta medisinsk behandling av egne dyr som kun er beregnet brukt av dyrehelsepersonell. Departementet kan gi forskrifter om bruk av

Departementet kan i forskrift fastsette nærmere regler for immobilisering av dyr. Uten hink pkt. 3 kan departementet tillate at andre enn veterinær kan utføre dette i spesielle tilfeller.

§ 19. Tillatelse til eller forbud mot bruk av bestemte metoder etc.

Departementet kan ved forskrift fastsette at nærmere bestemte hjelpemidler, undersøkels behandlingsmetoder kan nyttes bare av dyrehelsepersonell som har autorisasjon eller lisens e

Departementet kan ved forskrift fastsette at spesielle hjelpemidler, undersøkelses- og bel kan nyttes bare av autorisert dyrehelsepersonell etter særskilt tillatelse fra departementet. De også forby bruk av bestemte undersøkelses- og behandlingsmetoder.

§ 20. Hovedregel om taushetsplikt

Dyrehelsepersonell og deres medhjelpere skal hindre at andre får adgang eller kjennskap som han eller hun har fått i sin virksomhet om

1. noens personlige forhold eller
2. driftsmessige forhold som det vil være av konkurransemessig betydning å hemmeligholde av hensyn til de angår.

Vedkommende kan heller ikke utnytte slike opplysninger i egen virksomhet eller i tjeneste andre.

Også enhver annen som omhandles i denne lov, har taushetsplikt om opplysninger nevnt grad vedkommende har fått kjennskap til opplysningene gjennom dyrehelsepersonell.

§ 21. Begrensninger i taushetsplikten

Taushetsplikten etter § 20 er ikke til hinder for

1. at opplysninger gjøres kjent for den opplysningene direkte gjelder, eller for andre i den grad den som har fått samtykker,
2. at opplysninger gis den som fra før er kjent med opplysningene,
3. at opplysninger gis når ingen berettiget interesse tilsier hemmelighold,
4. at opplysninger gis videre når behovet for beskyttelse må anses ivaretatt ved at individualiserende kjennetegn fjernes,
5. at opplysninger gis videre når tungtveiende private eller offentlige interesser gjør det rettmessig å gi opplysningene videre,
6. at opplysningene gis videre etter regler fastsatt i lov eller i medhold av lov når det er uttrykkelig fastsatt eller vedtatt at taushetsplikt ikke skal gjelde.

§ 22. Opplysninger til dyreeier

Dyrehelsepersonell skal uoppfordret gi dyreeieren eller dennes representant, opplysninger om undersøkelsesmetoder, diagnoser og aktuelle behandlingsalternativer og prognose. Videre skal dyreeieren informeres om mulig risiko og bivirkning som undersøkelsen eller behandlingen medfører. Der det er tilknytning til undersøkelsen eller behandlingen oppstår skade eller komplikasjoner, skal dyreeieren informeres om dette. Opplysninger skal gis i en forståelig form og ut fra dyreeierens forutsetninger.

§ 23. Forsvarlig virksomhet

Dyrehelsepersonell plikter å utøve sin virksomhet forsvarlig og skal herunder

1. holde sine relevante faglige ferdigheter og kunnskaper ved like,
2. være bevisst egne faglige begrensninger,
3. sikre kvaliteten på sine tjenester og påse at virksomheten og tjenestene planlegges og utføres i samsvar med faglige og etiske normer og krav fastsatt i medhold av lov eller forskrift,
4. dersom pasientenes tilstand krever spesiell behandling som en ikke behersker selv, henvise dyreeieren til dyrehelsepersonell som har nødvendig kyndighet og utstyr og
5. gjøre seg kjent med de reglene som gjelder og følge de bestemmelsene som er gitt for utøvelse av egen virksomhet.

Departementet kan gi forskrifter med nærmere krav til hvordan virksomheter skal drives.

§ 24. Om ordnede opptegnelser, meldinger, rapporter og innsyn i journal

Dyrehelsepersonell plikter å melde fra til offentlige veterinærmyndigheter om bostedsadre i privat virksomhet og om utgangspunktet for denne virksomheten.

Dyrehelsepersonell skal føre ordnede opptegnelser over sin virksomhet. Opptegnelsene skal føres med god yrkesskikk og skal inneholde fullstendige opplysninger om pasienter og deres behandling. Opplysninger som er nødvendige for å oppfylle melde- og rapporteringsplikten etter tredje ledd kan kreves framlagt som bevis i en rettssak eller administrativ sak om vedkommendes virksomhet.

Dyrehelsepersonell skal avgi de rapportene og meldingene som offentlige dyrehelsemyndigheter bestemmer.

Dyrehelsepersonell skal gi dyrehelsemyndighetene adgang til virksomhetens lokaler og gi opplysningene som anses påkrevet for utøvelsen av tilsyn med dyrehelsepersonellis virksomhet. Dyrehelsepersonell skal, uten hinder av taushetsplikten, utlevere de dokumenter, lyd- og bildeopptak som er nødvendige for utøvelsen av tilsyn med dyrehelsepersonellis virksomhet.

som kreves av tilsynsmyndigheten.

En dyreeier har rett til selv eller ved en representant han utpeker å gjøre seg kjent med ei med vedlegg. Etter anmodning har dyrehelsepersonell plikt til å låne ut eller utlevere journal nr annen dyreklinikk eller annet dyrehelsepersonell når dette anses nødvendig for videre behandling.

Departementet kan gi forskrifter om bestemmelsene i denne paragrafen.

§ 25. Sikkerhetsstillelse

Dyrehelsepersonell som vil utøve privat virksomhet, skal stille sikkerhet for det ansvar de virksomhet. Forsikringen skal også omfatte skade voldt av eventuelle arbeidstakere.

Departementet kan gi nærmere forskrifter om hvor stor sikkerhet som bør kreves.

§ 26. (Opphevet ved lov 21 des 2007 nr. 131 (i kraft 1 jan 2008).)

§ 27. Beordring i krisesituasjoner

I alvorlige krisesituasjoner kan departementet, eller den departementet bemyndiger, pålegge dyrehelsepersonell plikt til å utføre offentlige tjenester etter avtalt godtgjørelse. Beordringen sluttet på tid som mulig. Plikten faller bort ved gyldig forfall.

§ 28. Utstedelse av faglige attester og erklæringer

En attestutsteder må være varsom, nøyaktig og objektiv. Dokumentet skal være korrekt og inneholde opplysninger som er nødvendige for formålet. Dyrehelsepersonell som er inhabile etter forvaltningsloven kan ikke utstede attest eller lignende erklæring.

§ 29. Bortfall av rett til å utøve virksomhet der dyrehelsepersonell opptrer som apoteker eller apotekbestyrer

Dyrehelsepersonell med rekvireringsrett til legemidler, har ikke rett til å utøve sin virksomhet som apoteker eller apotekbestyrer.

Kapittel 4. Det veterinærmedisinske rettsråd

§ 30. Rådets oppnevning og sammensetning

Det oppnevnes et veterinærmedisinsk rettsråd med 7 medlemmer, som med personlige verv oppnevnes av departementet for en periode på 5 år. Leder og nestleder oppnevnes av departementet. Av medlemmene med varamedlem skal være jurist. Av de øvrige seks medlemmene skal fire være dyrehelsepersonell i vitenskapelige stillinger innen relevante fagområder og to har erfaring fra utøvelse av veterinærmedisinsk virksomhet. Ved oppnevningen skal det tas hensyn til de forskjellige grenene av veterinærmedisinen blir best mulig representert.

Rådet kan innhente uttalelser fra eller tilkalle sakkyndige når den nødvendige kompetansen er nødvendig for rådets medlemmer.

Departementet tilsetter rådets sekretær.

§ 31. Rådets oppgaver

Rådet skal være rådgiver for veterinærmyndighetene i disiplinærsaker, saker om forsvaret av veterinærmedisinsk art og dyrevernsproblemer. Rådet kan også ta opp saker av eget tiltak.

Rådet skal stå til disposisjon for retten, påtalemyndigheten, offentlige forsvarere og oppnevnte veterinærmedisinske spørsmål og dyrevern i forbindelse med sivile saker og straffesaker.

Rådet kan avgis uttalelser og foreta undersøkelser for forsikringsseksjoner og andre i saker om dyrehelsepersonells ansvar, handelstvister og andre saker av veterinærmedisinsk eller dyrevernsart.

Departementet kan fastsette nærmere bestemmelser om arbeidsform og ytterligere arbeidet.

§ 32. Rådets innsynsrett i journaler m.v.

Dyrehelsepersonells journal med vedlegg og øvrige dokumenter om saker som behandlede veterinærmedisinske rettsråd, skal på forespørsel forelegges rådet.

§ 33. Godtgjørelse

Rådets leder, medlemmer og sekretær, samt tilkalt sakkyndige gis godtgjørelse etter stat departementet.

Kapittel 5. Straff og andre sanksjoner

§ 34. Advarsel

Departementet eller den departementet bemyndiger kan gi advarsel til dyrehelsepersonell uaktsomt overtrer plikter etter denne loven eller bestemmelser gitt i medhold av den, hvis plikt å medføre fare for sikkerheten i dyrehelsetjenesten eller til å påføre dyreeier store belastninger og lidelse. Tilsvarende gjelder hvis dyrehelsepersonell har utvist atferd som er egnet til å svekke yrkesgruppe. Advarsel er enkeltvedtak etter forvaltningsloven.

Endret ved lov 15. des 2003 nr. 129 (i kraft 1. jan. 2004) (fg. res. 19. des 2003 nr. 1792).

§ 35. Tilbakekall og suspensjon av autorisasjon, lisens eller andre godkjenninger

Autorisasjon, lisens eller spesialistgodkjenning gitt i medhold av denne loven, kan av departementet tilbakekalls dersom innehaver er uskikket til å utøve sitt yrke på grunn av alvorlig sinnslidelse, psykisk svekkelse, langt fravær fra yrket, misbruk av alkohol, bruk av narkotika eller midler med lignende mangel på faglig innsikt, uforsvarlig virksomhet eller ved grove pliktbrudd etter denne loven, i medhold av den. I forbindelse med vurderingen, kan departementet pålegge vedkommende å av relevant fagpersonell.

Autorisasjon, lisens eller spesialistgodkjenning kan også kalles tilbake dersom innehaveren unnlater å innrette seg etter lov- eller forskriftsbestemte krav.

Autorisasjon, lisens eller annen godkjenning gitt på grunnlag av tilsvarende godkjenning i annen stat kalles tilbake dersom godkjenningen taper sin gyldighet i vedkommende stat.

I stedet for fullstendig tilbakekall kan autorisasjon, lisens eller andre godkjenninger begrenset virksomhet. Til slikt vedtak kan det knyttes vilkår.

Dersom det er skjellig grunn til å anta at det foreligger grunnlag for tilbakekall kan departementet tilbakekalls autorisasjon, lisens og andre godkjenninger, i den utstrekning det finnes nødvendig.

Ved tilbakekall, begrenset virksomhet eller suspensjon av autorisasjon, lisens eller spesialistgodkjenning gis melding til godkjennende myndighet i annen stat hvor det er kjent at vedkommende utøver virksomhet dersom dette er nødvendig for å oppfylle en internasjonal overenskomst.

§ 36. Tap av rekvireringsrett

Dersom en veterinær eller fiskehelsebiologs rekvirering og bruk av legemidler til dyr er i strid med lov eller forskrift gitt med hjemmel i lov, kan departementet helt eller delvis frata vedkommende rekvirering og bruk av bestemte legemidler for en bestemt tid eller for alltid.

Hvis departementet finner det forsvarlig, kan det etter søknad gi tilbake retten før utløpet fastsatt.

En veterinær kan selv gi bindende avkall på retten til å rekvirere enkelte legemidler for en bestemt tid eller for alltid.

§ 37. Straff

Den som forsettlig eller uaktsomt overtrer denne loven eller bestemmelser gitt i medhold av § 18, kan straffes med bøter eller fengsel i inntil 3 måneder. Medvirkning straffes på samme måte. Når det gjelder § 18 eller bestemmelser gitt i medhold av § 18, kan straffen under særdeles skjerpene omstendigheter straffes til inntil 6 måneders fengsel.

Endret ved lov 4. juli 2003 nr. 79.

§ 37a. Avgift og gebyr

Kongen kan i forskrifter pålegge enhver omfattet av denne loven å betale gebyr for å dekke tilsyn, kontroll og særskilte ytelser, som utferdigelse av attester og godkjenninger mv., etter loven.

Kongen kan i forskrifter pålegge virksomheter omfattet av lov om matproduksjon og mattryk (matloven) å betale en avgift på næringsmidler som skal dekke kostnader ved tilsyn og kontroll og utstrekning aktivitetene retter seg mot dyr som brukes til produksjon av næringsmidler, så lenge de ikke dekkes ved gebyr i medhold av første ledd.

Kongen kan i forskrifter pålegge produsenter eller importører å betale en avgift på fôr til dyr som brukes til produksjon av næringsmidler. Avgiften skal dekke kostnader ved tilsyn og kontroll etter loven utstrekning aktivitetene retter seg mot dyr som ikke brukes til produksjon av næringsmidler, så lenge de ikke dekkes ved gebyr i medhold av første ledd.

Kongen kan gi nærmere bestemmelse om avgiftenes og gebyrenes beregning, oppkreving og betaling.

Ved forsinket betaling av avgifter og gebyrer, skal det betales rente i samsvar med lov 17. juni 1978 nr. 100 om renter ved forsinket betaling.

Avgifter og gebyrer er tvangsgrunnlag for utlegg.

Endret ved lov 15. desember 2003 nr. 130 (i kraft 1. januar 2004) og lov 19. desember 2003 nr. 1792).

Kapittel 6. Avsluttende bestemmelser

§ 38. Ikrafttreden

Denne loven trer i kraft fra den tid Kongen bestemmer.¹ Samtidig oppheves lov 10. desember 1978 nr. 100 om veterinærer m.v.

Bestemmelsene i § 17 annet ledd om fiskehelsebiologers rett til rekvirering av legemidler og utstrekning aktivitetene retter seg mot dyr som brukes til produksjon av næringsmidler, så lenge de ikke dekkes ved gebyr i medhold av første ledd, bestemmer departementet.²

1. Fra 1. januar 2002 (i kraft 15. juni 2002) nr. 71 f., med unntak av § 17 annet ledd, som trådte i kraft 15. august 2005 (i kraft 12. juli 2005) nr. 820.

2. Fra 15. august 2005 (i kraft 12. juli 2005) nr. 820.

§ 39. Overgangsordninger

Forskrifter o.l. gitt med hjemmel i lov 10. desember 1948 nr. 3 om veterinærer m.v. gjelder så lenge de ikke strider mot loven her eller forskrifter fastsatt med hjemmel i loven her.

Den som ved lovens ikrafttredelse har autorisasjon og spesialistgodkjenning som dyrehelpebeholder beholder sin autorisasjon og spesialistgodkjenning etter denne loven.

Departementet kan fastsette forskrifter med overgangsbestemmelser.

§ 40. Endringer i andre lover

I lov 20. desember 1974 nr. 73 om dyrevern gjøres følgende endringer: - - -

LOV 1974-12-20 nr 73: Lov om dyreværn.

DATO:	LOV-1974-12-20-73
DEPARTEMENT:	LMD (Landbruks- og matdepartementet)
PUBLISERT:	ISBN 82-504-1250-8
IKRAFTTREDELSE:	1977-01-01, 1988-02-01
SIST-ENDRET:	LOV-2003-12-19-129 fra 2004-01-01
ENDRER:	
SYS-KODE:	BG14b, D02
NÆRINGSKODE:	111, 113, 130
KORTTITTEL:	Dyreværnlova - dyrevl.

SENTRALE FORSKRIFTER

INNHOLD

Lov om dyreværn.

Kapittel I. - Almene føresøgnar.

- § 1. Kva dyr lova gjeld.
- § 2. Alment om åtfærd med dyr.
- § 3. Inspeksjon
- § 4. Tilhaldsrom.
- § 5. Avl
- § 5a. Tilsyn og stell
- § 6. Hjelp.
- § 7. Medisinsk og kirurgisk behandling.
- § 8. Forbod mot visse måtar å fara fram mot dyr på.
- § 9. Avlving.
- § 10. Avlving i naudtilfelle.

Kapittel II. - Serlege føresøgnar om husdyr og tamrein.

- § 11. Forbod mot visse måtar å fara fram mot dyr på.
- § 12. (Opphevd med lov 19 jan 2001 nr. 6 (i kraft 1 mars 2001, etter res. 19 jan 2001 nr. 75
- § 13. Forbod mot visse inngrep.

Kapittel III. - Serlege føresøgnar om fisk og krepsdyr.

- § 14. Ymse forbod.

Kapittel IV. - Framsyning av dyr.

- § 15. Forbod mot å syne fram dyr offentleg.

Kapittel V. - Dyrepensjonat, omsetnad og utleige av dyr.

- § 16. Drift av dyrepensjonat.
- § 17. Handel med dyr.
- § 18. Utleige av dyr

§ 19. Tilbakekalling av løyve.

Kapittel VI. - Bruk av dyr i undervisning og forskning.

§ 20. Bruk av dyr i opplæring.

§ 21. Bruk av dyr i forsøksverksemd

§ 22. Løyve til forsøksverksemd o.a.

Kapittel VII. - Tilsynsmyndigheit, tilsyn og tiltak

§ 23. Tilsynsmyndigheit

§ 24. Dyrevernnemnder

§ 25. Gjennomføring av vedtak og inspeksjon

§ 26. Mellombels forvaring

§ 26a. Avliving straks

§ 27. Tvangsmulkt

Kapittel VIII. - Ymse føresegner.

§ 28. Stenging av hytte, koie, seter o.a.

§ 29. Gjerde.

§ 30. Heimel for departementet til å gjeva nærare føresegner.

§ 30a. Avgift og gebyr

Kapittel IX. - Straffebod.

§ 31. Straff.

§ 32. Frådøming av rett til å ha med dyr å gjera.

Kapittel X. - Ikraftsetjing o.a.

§ 33. Kvar lova gjeld. Svalbard.

§ 34. Ikraftsetjing. Overgangsføresegner.

Lov om dyrevern.

Jfr. nålagarelover 21. juni 1929 nr. 7 og 7. juni 1926 nr. 12. Jfr. EØS-avtalen vedlegg 1 kapittel 9 nr. 6 (dir 90/50).

Kapittel I. - Ålmenne føresegner.

§ 1. Kva dyr lova gjeld.

Denne lova gjeld levande pattedyr, fuglar, padder, frosk, salamander, krypdyr, fisk og kre

Jfr. EØS-avtalen vedlegg 1 kapittel 9 nr. 6 (dir 90/50) artikkel 21.

§ 2. Ålment om åtferd med dyr.

Det skal farast vel med dyr og takast omsyn til instinkt og naturleg trong hjå dyret så det il å lida i utrensmål.

Jfr. EØS-avtalen vedlegg 1 kapittel 9 nr. 6 (dir 90/50) vedlegget nr. 7.

§ 3. Inspeksjon

Mattilsynet, medlem av dyrevernnemnd og politiet kan til kvar tid inspisera dyr som kjem i dei stadar og rom o.l. der slike dyr held til. Utanlandske inspektørar kan delta i inspeksjonar m naudsynt for å ivareta Noregs internasjonale forpliktelser.

Endra med lover 15. juni 2001 nr. 75 (j. kraft 1. jan 2002), etter res. 12. juni 2001 nr. 71 (1), 19. des 2000 nr. 129 (j. kraft 1. jan 2001), etter ms. 13. des 2002 nr. 1782).

§ 4. Tilhaldsrom.

Den som eig eller har i si varetekt husdyr, selskapsdyr eller dyr som er haldne i fangenski skal syta for at dyret har fullt tenleg tilhaldsrom der det er stor nok plass, høveleg varmt, nok l frisk luft m.v., alt etter trongen hjå det einiskilde dyreslaget.

Når verlaget tillet det, kan departementet for visse dyreslag gjøre unntak frå plikta til å ha

Jf. EDS-avtalen vedlegg 1 kapittel 9 nr. 8 (dir 90/56 vedlegg nr. 3, 8, 9, 10, 11, 12 og 15).

§ 5. Avl

Det er forbode å endra dyra sine arveanlegg ved bruk av genteknologiske metodar eller v avisarbeid dersom

1. dette gjer dyret uskikka til å utøve normal åtferd eller påverkar fysiologiske funksjonar i uheldig lei,
2. dyret blir påført unødig lidning,
3. endringa vekker ålmenne etiske reaksjonar.

Det er forbode å avle dyr som har vorte slik som nevnt i fyrste ledd.

Endra med lov 2. april 1993 nr. 36, 5. jan 1996 nr. 3, 19. jan 2001 nr. 8 (i kraft 1. mars 2001, etter res. 19. jan 2001 nr. 75). Jf. EDS-avtalen vedlegg 1 kapittel 9 nr. 6; dir 90/58 artikkel 1 og 2 og vedlegg nr.

§ 5a. Tilsyn og stell

Den som eig eller har i si varetekt husdyr, selskapsdyr eller dyr som er haldne i fangensku herunder tamrein, eller som har tilsyn med slike dyr for eigar eller innehavar, skal syta for at:

1. dyret får nok og godt nok fôr og vatn, alt etter trongen hjå det einskilde dyret,
2. dyret får forsvarleg tilsyn og stell, m.a. får stelt klør, hovar eller klauver,
3. bindegreie eller stengsel ikkje skader dyret eller er til ulempe for det i utrengsmål,
4. sjuke eller skadde dyr får høveleg behandling og vert avliva om det trengst,
5. dyr på beite vert henta heim før frost og snøfall er ventande om hausten.

Føyd til med lov 19. jan 2001 nr. 8 (i kraft 1. mars 2001, etter res. 19. jan 2001 nr. 75), endra med lov 15. juni 2001 nr. 76 (i kraft 1. jul 2001, etter res. 15. juni 2001 nr. 712).

§ 6. Hjelp.

Råkar nokon på eit dyr som synleg er sjukt, skadd eller hjelpelaust, skal han hjelpa det så det seg ikkje gjera å gjeva hjelp eller god nok hjelp og dyret er eit husdyr, tamrein eller storvilt råd er seia frå til dyret sin eigar eller innehavar eller til næraste politi.

Når det er klårt at dyret ikkje kan leva eller verta godt att, kan kvar den som råkar på det, med det same i samsvar med reglane i § 10, såframt det trengst for å spara det for meir lidning av husdyr, tamrein eller storvilt, skal snarast råd er melda frå til næraste politi. Husdyr, tamrein ikkje avlivast etter denne føresegna dersom det let seg gjera å få tak i eigar eller innehavar, v innan rimeleg tid.

Utgiftene med tiltak etter denne paragrafen skal staten betala, men pengane kan krevjast innehavaren.

§ 7. Medisinsk og kirurgisk behandling.

Ingen annan enn veterinær kan gjera kirurgisk inngrep eller setja i verk medisinsk behandling er grunn til å tru at inngrepet eller behandlinga kan føre til lidning for dyret. Er det grunn til å tru behandlinga kjem til å gjera dyret mykje vondt, skal veterinæren nytta heil eller lokal svæving medisinske grunnar er til hinder. Når det gjeld akvatiske dyr, med unntak av sjøpattedyr, har c fiskehelsebiologar høve til å setja i verk tilsvarande behandling, jf. lov 15. juni 2001 nr. 75 om annet dyrehelsepersonell § 18.

Endra med lov 19. jan 2001 nr. 8 (i kraft 1. mars 2001, etter res. 19. jan 2001 nr. 75), 15. juni 2001 nr. 76 (i kraft 1. jul 2001, etter res. 15. juni 2001 nr. 711), 19. april 2002 nr. 11 (i kraft 1. aug 2002, etter res. 11. april 2002 nr. 10) og lov 15. juni 2001 nr. 76 (i kraft 1. jul 2001, etter res. 15. juni 2001 nr. 712). §§ gjelder paragrafene nye ordlyd ikko for Svabard.

§ 8. Forbod mot visse måtar å fara fram mot dyr på.

Det er forbode:

1. å sparka dyr eller å slå dyr med staur, med reip eller reim som det er knute eller noko liknande på, eller å s som kan gjera dyret like vondt,

2. å bruka pisk som framdriftsmiddel i trav- og galoppvevlingar,
3. å nytta levande dyr til agn eller åte eller til fôr åt andre dyr,
4. å tvangsgjøda dyr,
5. å brennemerke dyr med unntak for merking i hov, klauv, skjel eller horn,
6. å døpa dyr til tevling eller anna føremål, eller å nytta dyr som er døpa til slike føremål,
7. å dressera eit dyr på slik vis at det kjem i fåre for å lida eller verta skræmt i utrensmål.

§ 9. Avliving.

Avliving av dyr skal gjerast på slik måte at dyret ikkje kjem i fåre for å lida i utrensmål.

Ved avliving av hest, storfe, småfe, gris, fjørfe, kanin eller tamrein skal dyret svævast før avliving av slike dyr må berre gjerast av person som er over 16 år og kunnig i slikt. Så langt råd gjerast ute av syne for andre dyr.

Dyr må ikkje flåast, skåldast eller ribbast før dei er daude. Dette gjeld likevel ikkje krepsdyr. Føresegnene i fyrste og tredje leden gjeld òg under jakt og fangst.

§ 10. Avliving i naudtilfelle.

Når eit dyr må avlivast straks fordi det er sjukt, skadd eller hjelpelaust av andre grunnar, så slik at dyret lid så lite som råd er og i best mogeleg samsvar med reglane i § 9. Våpenet som er brukt må så effektivt at dyret ikkje kjem i fåre for å lida i utrensmål.

Det som er sagt i leden framanfor, gjeld òg ved avliving av husdyr som er vortne så ville at dei fanga dei på vanleg vis.

Kapittel II. - Serlage føresegner om husdyr og tamrein.

§ 11. Forbod mot visse måtar å fara fram mot dyr på.

Det er forbode:

1. å driva dyr for hardt,
2. å føra dyr bundne til motorkørety, traktor og snøscooter medrekna, på slik vis at dyret kjem i fåre for å lida,
3. å sløppa dyr med helde, stokk (drals) e.l. utan dagleg tilsyn,
4. å bruka dressurhalsband på hund utanom den tid hunden er under aktiv dressur,
5. å halda hund varig bunden slik at han får stuttare line enn 10 meter,
6. å setja brillar eller andre ting på fjørfe for å unngå hakking e.l.

§ 12. (Opphevd med lov 19 jan 2001 nr. 6 (i kraft 1 mars 2001, etter res. 19 jan 2001 nr. 75).)

§ 13. Forbod mot visse inngrep.

Det er forbode:

1. å kastrera reinsbukk, hund og fjørfe. Veterinær kan likevel kastrera reinsbukk og hund når særlege bruksgrunnar trengst. Departementet kan bestemme at også andre enn veterinær kan kastrera reinsbukk og nytta svævast. Departementet kan gje føresegn med forbod mot å kastrera gris.
2. å stubba øyre eller hale og å stilla ut noko dyr som har fått stubba øyre eller hale etter at denne lova tok til. Det er likevel lovleg når det ikkje vert teke bort meir enn 1/3 av øyret. Departementet kan gjeva føresegner som unntak frå forbodet når det gjeld stubbing av hale på gris dersom stubbing trengst av omsyn til dyra, og føresegnar nærare vilkår gjer unntak frå forbodet mot å stilla ut hund med stubba hale.
3. å setja ring i trynet på gris eller å nytta andre pinefulle åtgjerder for å hindra at han rotar i jorda. Veterinær kan gjeva føresegnar nærare vilkår gjer unntak frå forbodet mot å setja ring i trynet på gris, etter føresegner gjevne av departementet, når bruksgrunnar gjer at det trengst,
4. å fjerna horn på dyr. Departementet kan gjeva føresegner om unntak frå forbodet når det gjeld tamrein. Det kan gjeva føresegner som på nærare vilkår gjev veterinær høve til å fjerna hornanlegg på andre dyr når dei er

- i serlege høve, horn på dyr som er eldre enn 6 veker,
5. å klyppa eller brenna nebbet på fjørfe. Departementet kan gjeva føresegner om unntak frå forbodet,
6. å klyppa kammen på fjørfe,
7. å taka bort stemmebanda på hund.

Føresegnene i fyrste leden er ikkje til hinder for at ein veterinær gjer slike inngrep når det veterinærmedisinske grunnar.

Endra med lov 11 juni 1993 nr. 95, 19 jan 2001 nr. 6 (i kraft 1. mars 2001), etter res. 19 jan 2001 nr. 75). Jfr. EØS-avtalen vedlegg i kapittel 9 nr. 8 (dir. 88/58 vedlegg nr. 19). Vedt endra med lov 19 april 1. april 2002 nr. 365).

Kapittel III. - Serlege føresegner om fisk og krepsdyr.

§ 14. Ymse forbod.

Det er forbode:

1. å hengja levande fisk på stong, snor, krok e.l. som er stukke gjennom eller inn i fiskekroppen,
2. å halde fisk i steng på slik måte at fisken kjem i fare for å lida i utrengsmål,
3. å leggja levande fisk eller krepsdyr i butikkvindaugo.

Endra med lov 3 juni 1968 nr. 40 (sjå § 53 i den nye).

Kapittel IV. - Framsyning av dyr.

§ 15. Forbod mot å syne fram dyr offentleg.

Ingen må skipa til offentleg framsyning av andre dyr enn fisk, her medrekna framsyning p reklame eller pynt. Forbodet gjeld ikkje utstilling av husdyr eller selskapsdyr, tilskipa som lekk

Departementet kan på nærare vilkår gjera unntak frå forbodet mot framsyning. Med søkn. halda framsyning i dyrepark, fuglehage o.l. skal det fylgja detaljerte planar for heile framsyning der, og fullgode opplysningar om det økonomiske grunnlaget for gjennomføringa av planane.

Kapittel V. - Dyrepensjonat, omsønad og utleige av dyr.

§ 16. Drift av dyrepensjonat.

Ingen må driva dyrepensjonat o.l. utan løyve frå Mattilsynet.

Stad der trav- eller galopphestar vert innsette, vert ikkje rekna for dyrepensjonat.

Endra med lov 19 des 2003 nr. 129 (i kraft 1 jan 2004, etter res. 19 des 2003 nr. 1792).

§ 17. Handel med dyr.

Ingen må gjera seg til næring å handla med dyr utan løyve frå Mattilsynet. Føresegna gje er ein naturleg lekk i vedkomande dyrehald.

Endra med lov 19 des 2003 nr. 129 (i kraft 1 jan 2004, etter res. 19 des 2003 nr. 1792).

§ 18. Utleige av dyr

Ingen må gjera seg til næring å leiga ut dyr utan løyve frå Mattilsynet.

Endra med lov 19 des 2003 nr. 129 (i kraft 1 jan 2004, etter res. 19 des 2003 nr. 1792).

§ 19. Tilbakekalling av løyve.

Løyve til å driva verksemd som er nemnd i §§ 16-18, kan kallast tilbake om løyvehavaren for brot på denne lova eller føresegner som er gjevne med heimel i lova, eller om han vanhelk samband med løyvet. Det same gjeld når løyvehavaren på andre måtar steller seg så at han i som trengst til å driva verksemd som nemnt.

Kapittel VI. - Bruk av dyr i undervisning og forsking.

§ 20. Bruk av dyr i opplæring.

Det er forbode å nytta levande dyr i undervisning utan når dette er ein naudsynt lekk i yrk Departementet kan nekta slik bruk av dyr der det er tvil om bruken er turvande.

Undervisninga må gjennomførast såleis at dyret ikkje kjem i fåre for å lida i utrensmål.

§ 21. Bruk av dyr i forsøksverksemd

Ingen må gjera biologiske forsøk med dyr utan særskilt løyve. Løyve kan gjevast dersom ut kva slags sjukdom dyr eller menneskje lid av eller dersom føremålet er å forebygge eller uti Løyve kan og gjevast når føremålet gjeld forskning, undervisning, opplæring, tilverking eller ut medikament, preparat, gift o.l. til bruk på menneske, dyr eller planter.

Slike forsøk o.a. må gjennomførast såleis at dyret ikkje kjem i fåre for å lida meir enn det turvande etter føremålet.

Den som har fått løyve etter fyrste leden, kan utan hinder av lov 15. juni 2001 nr. 75 om v annet dyrehelsepersonell § 18 nytta heil eller lokal svæving på dei dyr det gjeld.

Endra med lover 2 april 1999 nr. 36, 19 jan 2001 nr. 6 (kraft 1 mars 2001), eller res. 19 jan 2001 nr. 75), 15 juni 2001 nr. 75 (kraft 1 jan 2002), eller res. 15 juni 2001 nr. 71 (1).

§ 22. Løyve til forsøksverksemd o.a.

Løyve etter § 21 vert gjeve av eit utval som departementet nemner opp for 4 år om gonge

Kongen kan gjeva føresegner om korleis utvalet skal vera skipa, om arbeidsoppgåver og om høve til inspeksjon.

Kongen kan i føresegn fastsetja at utvalet på avgrensa område kan delegere retten til å g biologiske forsøk på dyr til ein person som utvalet har godkjent som ansvarleg for forsøksdyrv bedrift eller institusjon.

Departementet er klageinstans når det gjeld klage over utvalet sine vedtak.

Endra med lov 27 april 1995 nr. 18.

Kapittel VII. - Tilsynsmyndigheit, tilsyn og tiltak

Endra med lover 27 april 1995 nr. 18, 19 des 2003 nr. 129 (kraft 1 jan 2004), eller res. 19 des 2003 nr. 1792).

§ 23. Tilsynsmyndigheit

Departementet eller den det gjev fullmakt fører tilsyn og fattar enkeltvedtak for gjennomfø gitt i eller i medhald av denne lova.

Endra med lover 5 juni 1987 nr. 25, 18 mei 1990 nr. 12, 27 april 1995 nr. 18, 19 des 2003 nr. 129 (kraft 1 jan 2004), eller res. 19 des 2003 nr. 1792). Jfr. EØS-avtalen vedlegg I kapittel 9 nr. 6 (dir 99/58 nr

§ 24. Dyrevernemnder

I kvart av dei lokale områda til Mattilsynet skal det vere ei eller fleire dyrevernemnder. D oppnemner og fastset talet på dyrevernemnder og gjev dei fullmakt til å gjera vedtak etter § :

Departementet gjev reglar om oppnemning, samansetning og kompetansen til nemnda.

Endra med lover 5 juni 1987 nr. 25, 27 april 1995 nr. 18, 19 jan 2001 nr. 6 (kraft 1 mars 2001), eller res. 19 jan 2001 nr. 75), 19 des 2003 nr. 129 (kraft 1 jan 2004), eller res. 19 des 2003 nr. 1792). Jfr. EØS-avtalen vedlegg I kapittel 9 nr. 6 (dir 99/58 artikkel 6).

§ 25. Gjennomføring av vedtak og inspeksjon

Vert eit pålegg ikkje etterkome, skal tilsynsmyndigheit taka dei åtgjerder som trengst. Påli etterkome, kan gjennomførast av tilsynsmyndigheit for den ansvarlege si rekning.

Politiet skal når tilsynsmyndigheit ber om det, hjelpa til med iverksetting av vedtak og insp

Tiltak som vert sett i verk etter dette kapittel er ikkje til hinder for at det vert reist straffesa

Endra med lover 27 april 1995 nr. 18, 19 des 2003 nr. 129 (kraft 1 jan 2004), eller res. 19 des 2003 nr. 1792). Jfr. EØS-avtalen vedlegg I kapittel 9 nr. 6 (dir 99/58 artikkel 6).

§ 26. Mellombels forvaring

Forutan tilsynsmyndigheit kan politiet, når det er naudsynt, mellombels taka med seg dyr måte sjå til at dyret får høveleg tilsyn og stell. Har politiet mellombels teke med seg dyr, fell ve ikkje vert stadfesta av tilsynsmyndigheit innan 3 dagar. Mellombels forvaring av dyr skal norm veker. Tilsynsmyndigheit avgjer om dyret skal leverast attende til eigar, seljast, verta omplass avliva. Vedtak som politiet har gjort kan verta påklaga til Mattilsynet.

Endra med lov 27 apr 1956 nr. 18, 19 jan 2001 nr. 6 (i kraft 1. mars 2001, etter res. 19 jan 2001 nr. 75), 19 des 2003 nr. 129 (i kraft 1 jan 2004, etter res. 19 des 2003 nr. 1792).

§ 26a. Avliving straks

Dersom det vil føre til unødig lidning for eit dyr å leve vidare, kan Mattilsynet straks setje i v dyret. Dette gjeld også dyr som er i mellombels forvaring etter § 26 og gjeld sjølv om dyreeiga avlivinga.

Føynst med lov 19 des 2003 nr. 129 (i kraft 1 jan 2004, etter res. 19 des 2003 nr. 1792).

§ 27. Tvangsmulkt

Mattilsynet kan påleggje tvangsmulkt i form av einskild mulkt eller løypande mulkt for å gj pålegget når eit pålegg etter denne lova ikkje vert oppfylt innan den fristen som er sett. Større tvangsmulkta skal fastsetjast ut frå kor viktig det er at pålegget vert oppfylt og kva kostnader c medføre.

Kongen kan gje føresegn om at dyrevernemnda kan ileggje tvangsmulkt andsynes ein e som ikkje har oppfylt eit pålegg nemnda har gjeve.

Pålegg om tvangsmulkt er tvangsgrunnlag for utlegg. Mattilsynet kan fråfalle påløypt tvan

Endra med lov 26 juni 1992 nr. 98, 27 apr 1995 nr. 18, 19 des 2003 nr. 129 (i kraft 1 jan 2004, etter res. 19 des 2003 nr. 1792).

Kapittel VIII. - Ymse føresegner.

§ 28. Stenging av hytte, koie, seter o.a.

Ingen må forlate hytte, koie, seterbu og anna bu, fjøs, stall, løe o.l. i utmark eller i fjellet u dører er såleis stengde at beitedyr ikkje kan koma seg inn og verta innestengde.

§ 29. Gjerde.

Gjerde skal vera såleis laga og vedlikehaldne at risikoen for at beitedyr skader seg, vert s Gjerderestar skal takast bort. Dersom den eller dei som har gjerdeplikta, ikkje fjernar restane dyrevernemnda set, skal nemnda syta for at det vert gjort. Den eller dei som har gjerdeplikta utgiftene.

Det er forbode å nytta piggråd i gjerde i utmark utan i samband med anna gjerdematerial synleg. Kongen kan fastsetja avviklingstid for anna piggrådgjerde som finst når lova tek til å g

Után hinder av føresegna i 2. leden kan kommunestyret, gjennom vedtekt stadfest av det forbod mot bruk av piggråd i gjerde. Forbodet kan gjelda heile kommunen eller deler av denn utmark og/eller mellom utmark og innmark.

§ 30. Heimel for departementet til å gjeva nærare føresegner.

Departementet kan gjeva nærare føresegner om:

1. tilhaldsrom for dyr,
2. transport av dyr,
3. svæving og avliving av dyr,
4. vilkår for løyve til å driva dyrepensjonat eller å gjera seg til næring å handla med eller leiga ut dyr,
5. arbeidet til dyrevernemnda,
6. vilkår for eller forbod mot at framande dyr vert innførde eller haldne som husdyr, selskapsdyr eller i fanger

7. vilkår for eller forbod mot at levande dyr vert nytta som lotterivinstar.
8. Utstillingar når ein finn det naudsynt for å fylle krava i denne lova.
9. forbod mot bruk av legemiddel, tilsetningsstoff i fôr og andre liknande stoff til dyr og kontroll med forbodet.
10. etablering og drift av slakteri, herunder krav om godkjenning og vilkår for å trekkja godkjenninga attende.

Departementet kan òg gjeva andre føresegner til utfylling av denne lova.

Endra med lov 11 (nr. 1993 nr. 95, 5. jan. 1995 nr. 3, 19. des. 2003 nr. 129) (kraft. 1. jan. 2004, etter res. 19. des. 2003 nr. 1792). Jfr. 2025-erstatn vedlegg i kapittel 3 nr. 5 (jfr. 2025-erstatn artikkel 3, 4 samt vedlegg.

§ 30a. Avgift og gebyr

Kongen kan i føresegner påleggje einkvar omfatta av denne lova å betale gebyr for å dek tilsyn, kontroll og særskilte ytingar, som utferdning av attestar og godkjenningar o.a., etter den

Kongen kan i føresegner påleggje verksemdar omfatta av lov om matproduksjon og matt (matloven) å betale ei avgift på næringsmiddel. Avgifta skal dekkje kostnader med tilsyn og ko lova med aktivitetar som rettar seg mot dyr som vert brukt i produksjon av næringsmiddel, så ikkje dekkjast av gebyr, jamfør første ledd.

Kongen kan i føresegner påleggje produsentar eller importørar å betale ei avgift på fôr til brukast til produksjon av næringsmiddel. Avgifta skal dekkje kostnader med tilsyn og kontroll med aktivitetar som rettar seg mot dyr som ikkje vert brukt i produksjon av næringsmiddel, så ikkje dekkjast av gebyr, jamfør første ledd.

Kongen kan gjeva nærare føresegner om berekning av avgiftene og gebyra, og oppkrevji av desse.

Ved forseinka betaling av avgifter og gebyr, skal det betalast rente i samsvar med lov 17. 100 om renter ved forsinket betaling.

Avgifter og gebyr er tvangsgrunnlag for utlegg.

Føya til mod lov 15 des 2003 nr. 129 (i kraft. 1. jan 2004, etter res. 15 des 2003 nr. 1792).

Kapittel IX. - Straffebod.

§ 31. Straff.

Bryt nokon med vilje eller i aktløyse føresegn gjeven i eller med heimel i denne lova, vert eller fengsel i opptil 1 år. Er brotet grovt, kan straffa vera bot eller fengsel i opptil 3 år.

Endra med lov 19 jan 2001 nr. 6 (i kraft. 1. mars 2001, etter res. 19 jan 2001 nr. 75).

§ 32. Frådøming av rett til å ha med dyr å gjera.

Har nokon på serleg grov måte eller meir enn ein gong brote føresegn gjeven i eller med lova, kan han, for alltid eller for ei tid, frådømast retten til å eiga, ha, bruka, handla med og sla dyr eller retten til å drive jakt og fangst. Domen kan gå ut på at den skuldige vert frådømd ein rettane eller alle og kan avgrensast til å gjelda berre sume dyreslag. Retten kan frådømast en subjektive vilkåra for straff ikkje er til stades.

Krav om dom etter leden framanfor kan fremjast i straffesak etter § 31 eller i serskild sak straffeprosesslova. Påtalemakta skal fremja slikt krav så langt dyrevernemnda har bede om

Går domen ut på at den dømde skal fråtakast dyr som er i hans varetekt, skal politiet når gjeva han ein stutt frist til å kvitta seg med dyra. Held han ikkje fristen, skal politiet snarast råk vert selde eller slakta. Den dømde ber alle utgiftene.

Set den dømde seg ut over domen, kan han straffast etter § 31.

Kapittel X. - Ikrafttøying o.a.

§ 33. Kvar lova gjeld. Svalbard.

Denne lova skal med unntak av kapittel VII også gjelda på Svalbard.

§ 34. Ikraftsetjing. Overgangsføresegner.

Kongen fastset kva tid lova tek til å gjelda.¹ Føresegna i § 13, nr. 2, når det gjeld stubbing tek likevel ikkje til å gjelda² før den tid departementet fastset.

Frå den tid lova tek til å gjelda, felle desse lovene bort:

1. Lov av 7 juni 1935 om dyrevern.
2. Lov av 21 juni 1929 om avliving av husdyr og tamren.

Føresegner og reglar gjevne med heimel i nemnde lover, held fram å gjelda, om dei ikkje føreseger i denne lova, til dess dei vert oppheva eller avløyste av føresegner gjevne med heir

1. Frå 1. jan 1977, etter ret. 19. nov 1976.

2. Frå 1. juni 1966, etter ret. 7 des 1987 nr. 943, som endre ved ret. 18. jan 1988 nr. 19.

JUSTIS- OG POLITIDEPARTEMENTET

Reglement, 20.08.2004

FORSKRIFT OM HUNDER

Fastsatt ved kongelig resolusjon 20. august 2004 med hjemmel i lov 4. juli 2003 nr 74 om hundehold (hundeloven) § 19 første ledd, jf annet ledd og lov 10. februar 1967 om behandlingsmåten i forvaltningssaker (forvaltningsloven) § 24 fjerde ledd første punktum.

Fremsatt av Justis- og politidepartementet.

Innledning

I Ot.prp. nr. 48 (2002-2003) om lov om hundehold (hundeloven) foreslo Justisdepartementet i § 19 første ledd et forbud mot å holde, avle eller innføre farlige hunder, eller å innføre sæd eller embryo fra farlige hunder. Farlige hunder skulle kunne avlives eller pålegges utført av riket ved vedtak fra politiet. Departementet foreslo i utkastet § 19 andre ledd bokstav a), blant annet at hunderasen amerikansk staffordshire terrier eller blandinger der denne rasen er med, skulle regnes som "farlig hund" etter loven. Det samme gjaldt etter utkastet i § 19 andre ledd nr. b) for hundetyper som er en blanding av hund og ulv, uansett blandingsforhold.

Under behandlingen av proposisjonen i Odelstinget 27. mai 2003, ble regjeringens forslag til § 19 om forbud mot farlige hunder ikke vedtatt, idet det var flertall for i stedet å gi departementet en forskriftshjemmel til å forby farlige hunder. Hundeloven § 19 første og andre ledd ble vedtatt med slik ordlyd:

"Kongen kan gi forskrift om forbud mot å holde, avle eller innføre farlige hunder, eller å innføre sæd eller embryo fra farlige hunder. Forskriften kan sette krav til dokumentasjon av hundens rase eller type.

Med farlige hunder menes hunder eller hundetyper som er spesielt aggressive, kampvillige og utholdende, og som på grunn av disse egenskapene er farlige for mennesker og dyr. Første ledd gjelder også for hundetyper som lett kan forveksles med farlige hunder."

I forbindelse med stortingsbehandlingen, ble det 16. juni 2003 truffet anmodningsvedtak til regjeringen jf. vedtak nr. 530 (Dok. nr. 8:126 (2002-2003):

"Stortinget ber Regjeringen om snarest mulig å forby ulvehybrider, amerikansk staffordshire terrier, og blandinger der disse rasene inngår."

Departementet har vurdert om det ville ha vært mest hensiktsmessig å fastsette forbudet i kamphundforskriften 15. januar 2001, som er gitt med hjemmel i kamphundloven 4. juli 1991. En slik løsning ville ha ført til at man hadde fått samlet bestemmelsene om forbud mot farlige hunder i én forskrift. Ettersom kamphundloven ble opphevet 1. januar 2004, måtte en slik forskrift ha vært vedtatt før dette tidspunktet. Justisdepartementet har imidlertid, i samråd med Landbruksdepartementet, funnet at forbudet mot amerikansk staffordshire terrier og ulveblandinger bør fastsettes i forskrift med hjemmel i hundeloven, som trådte i kraft 1. januar 2004.

Når det nå foreslås en forskrift om forbud mot amerikansk staffordshire terrier m.v. med hjemmel i hundeloven, har departementet sett det som hensiktsmessig å innarbeide bestemmelsene om forbud mot farlige hunder som er gitt i kamphundforskriften. Ved å fastsette én samlet forskrift vil regelverket på dette området bli mer tilgjengelig for brukerne samtidig som det vil skape bedre struktur i forskriftsverket.

Det må i denne sammenhengen understrekes at det ikke tas sikte på materielle endringer vedrørende forbudene i kamphundforskriften som overføres til forskriften som gis med hjemmel i hundeloven. Overføring av bestemmelsene innebærer en viss forenkling i forhold til reglene i kamphundforskriften.

2. Justisdepartementets høringsbrev 3. mars 2004

2.1. Høringen

Justisdepartementets utkast til forskrift om hunder ble sendt på høring ved departementets brev 3. mars 2004. Høringsfristen ble satt til 23. april 2004. Departementet har etter at høringsbrevet ble sendt ut, mottatt henvendelser

fra enkeltpersoner m.fl. som har gitt uttrykk for at de ønsker å uttale seg til forslaget. Disse har fått tilsendt høringsbrevet, og av departementet har derfor mottatt uttalelser fra personer og instanser som ikke er oppført på den opprinnelige høringslisten.

Høringsinstanser:

Departementene
Fylkesmennene
Sametinget
Fylkeskommunene
Sivilombudsmannen
Riksadvokaten
Politidirektoratet
Direktoratet for naturforvaltning
Toll- og avgiftsdirektoratet
Oslo kommune
Bergen kommune
Trondheim kommune
Enebakk kommune
Grue kommune
Nedre Eiker kommune
Nittedal kommune
Oppdal kommune
Salangen kommune
Vefsn kommune
Barneombudet
Forsvarets hundeskole
Reindriftsforvaltningen
Reindriftsstyret
Rådet for dyreetikk
Den norske Advokatforening
Den norske Veterinærforening
Dyrebeskyttelsen i Norge
Dyrenes Venner
Dyreombudet
Ellingsrud hundeklubb
Foreningen for omplassering av dyr
Foreningen for Hundeomplassering
Fritidslivets fellesorganisasjon
Fuglehundklubbenes Forbund
Jakthunderådet
Kommunenes sentralforbund
Landsrådet for Norges barne- og ungdomsorganisasjoner
Natur og Ungdom
NOAH for dyrs rettigheter
Norges Bondelag
Norges hundekjørerforbund
Norges Hunder Landsforbund
Norges Jeger og fiskerforbund
Norges Landbrukshøgskole
Norges Naturvernforbund
Norges Skogeierforbund
Norges Velforbund
Norges Veterinærhøgskole
Norges Bonde- og Småbrukarlag
Norsk Adferdsgruppe for Selskapsdyr (NAS)
Norsk Hundetrenerforening, Solbergmoen
Norsk Kennel Klub
Norsk politihundlag
Oslo hundeskole
Redd Barnas Rettighetssenter
Verdens Naturfond (WWF Norge)
Norsk Terrier Klub og Komiteen for å bevare amerikansk staffordshire terrier v/ Kirsten Svendsen
Foreldregruppen v/ Roger Åsheim

Justisdepartementet har mottatt uttalelser fra:

Miljøverndepartementet
Barne- og familiedepartementet
Landbruksdepartementet
Arbeids- og administrasjonsdepartementet
Utenriksdepartementet
Forsvarsdepartementet
Kommunal- og regionaldepartementet
Helsedepartementet

Finansdepartementet
 Samferdselsdepartementet
 Nærings- og handelsdepartementet
 Utdannings- og forskningsdepartementet
 Fiskeridepartementet
 Fylkesmannen i Buskerud
 Fylkesmannen i Østfold
 Fylkesmannen i Vestfold
 Fylkesmannen i Nord-Trøndelag
 Fylkesmannen i Telemark
 Fylkesmannen i Finnmark
 Riksadvokaten
 Politidirektoratet
 Barneombudet
 Direktoratet for naturforvaltning
 Toll- og avgiftsdirektoratet
 Mattilsynet
 Forsvarets hundeskoie/forsvarets hundelinspektør
 Norges Veterinærhøgskole
 Oslo kommune
 Den norske veterinærforening
 Norges hundekjørerforbund
 NOAH – for dyrs rettigheter
 Norsk terrier Klub
 Oslo hundeskole
 Hund i Fokus
 Rådet for dyreetikk
 Norsk Kennel Klub
 Den norske Advokatforening
 Foreningen for hundecomplisering
 Norsk bonde- og småbrukarlag
 Norsk sau- og geitslag
 Norges jeger- og fiskerforbund
 Norsk skogelerforbund
 Foreldregruppen v/ Roger Åsheim, Torodd Tørstad og Kjell Rønningsbakk
 Arnstein Finborud
 Terje Bolling
 Arnt Orskaug
 Camilla Klinge
 Ben Werner
 Tore Wie

3. Merknader til bestemmelsene

3.1. Generelt om høringsuttalelsene

Justisdepartementet har mottatt en rekke, til dels omfattende, høringsuttalelser. Det synes som at det er et skille mellom de som er sterkt motstandere av et forbud og de som er mer åpne for å innføre et slikt forbud for å trygge tilværelsen for befolkningen, og da særlig barn. Blant hundeeierne er motstanden mot forslaget fremtredende, med noe forskjellig begrunnelse. Departementet finner det tilstrekkelig å gjengi og referere til noen av uttalelsene for å gi et inntrykk av hvordan forslaget er blitt mottatt av høringsinstansene.

3.2. Forbud mot amerikansk staffordshire terrier

I Ot.prp. nr. 48 (2002-2003) foreslo Justisdepartementet at blant annet hundetypen amerikansk staffordshire terrier skulle anses som "farlig hund" som det skulle være forbudt å holde, avle eller innføre jf. lovutkastet § 19 andre ledd bokstav a) jf. første ledd. I proposisjonen side 181 flg. vurderer Justisdepartementet om nærmere angitte hundetyper, herunder amerikansk staffordshire terrier, bør anses som farlige hunder. I høringsbrevet viser departementet til omtalen i proposisjonen, og i høringsbrevet ble det blant annet anført:

"Departementet foreslår at enkelte nye hundetyper blir eksplisitt forbudt i tråd med rettslig utvikling i andre land og faktisk utvikling i drabantbyene hos oss. Det synes som om gamle kamphundtyper nå reetableres som reelle kamphunder i visse miljøer. Departementet vil her vise til notatet fra Oslo politidistrikt, kriminalavdelingen, 17. oktober 2002 og enkelte andre høringsuttalelser som er inne på dette. Særlig amerikansk staffordshire terrier er mye brukt i miljøene.

Den beste reelle indikasjon på hvilke hunder som har kamphundegenskaper, er etter **departementets** vurdering å se på utviklingen i kamphundmiljøene og hvilke hundetyper disse fokuserer på gjennom bruk og avl. Den faktiske utviklingen må, de tre hundetyperne amerikansk staffordshire terrier, staffordshire bullterrier og bullterrier i disse miljøene, veie tungt for departementets vurdering av om de bør anses som uønskede kamphundtyper som bør forbys. For så vidt gjelder amerikansk staffordshire bullterrier mener departementet at utviklingen vedrørende bruken av hunden både i seg selv og som inngangsport til omgåelse av forbudet mot hunder av typen pitbullterrier klart er

kommet så langt at det tilsier et forbud. Et forbud vil bidra til å gjenopprette trygghet i bomiljøer som er plaget av kamphunder og deres eiere, gi klare signaler til disse miljøene, forebygge angrep på både folk og andre hunder, og også forebygge lidelser for kamphundene selv som de blir påført ved hundekamper. Departementet ønsker å bidra til å stanse tilveksten av nye hunder med kamphundegenskaper. Departementet mener at når gamle kamphundtyper reetableres, veler hensynet til å motvirke denne utviklingen tyngre enn hensynet til miljøer som holder akkurat disse hundetyperne som familiehund og ønsker å fortsette med det."

NOAH-for dyrs rettigheter tar prinsipielt avstand fra forbud mot enkelte dyrs eksistens. Forbud mot avl av ulike dyr kan imidlertid forsvares, hvis dette er grunnet i hensynet til dyret selv. NOAH konkluderer med at et raseforbud grunnet i "farlighet" mangler faglig belegg og at beskyttelse av hundetyper mot misbruk bør skje ved sertifikatordning for eiere, snarere enn at man forbyr dyrs eksistens.

Barneombudet ønsker ikke å delta i en diskusjon om den ene eller andre hunderasen er mer farlig eller kampvillig enn andre, men vil presisere behovet for trygge bomiljø, der barn kan ferdes trygt. Som nasjon må vi bekjempe farlig hundehold på alle relevante måter, ved bl.a. å forby kamphunder. Vi må ikke få et flere saker der barn blir lemlestet eller drept av hunder. Dette har vi alle et ansvar for, mener Barneombudet.

Politidirektoratet har forelagt høringsbrevet for samtlige politimestere og uttaler blant annet: "Politidirektoratet støtter, på sin linje med våre underliggende organer som har avgitt høringsuttalelse, et forbud mot amerikansk staffordshire terrier. Vi anser for det første et slikt forbud nødvendig av hensyn til håndhevingen av forbudet mot pit bull terrier, idet pit bull terrier og amerikansk staffordshire terrier har vist seg umulig å skille fra hverandre både hva gjelder utseende og gemytt, og de benyttes om hverandre. Amerikansk staffordshire terrier benyttes således til å legalisere ulovlige hunder."

For det andre tilsier erfaring at amerikansk staffordshire terrier er populær så vel i kamphundmiljøer som i andre kriminelle miljøer, der hundene benyttes til uakseptable eller kriminelle formål, for eksempel som angreps- eller forsvarsvåpen. Politidirektoratet ser med bekymring på at amerikansk staffordshire terrier derved utgjør en reell risiko for så vel allmennheten (herunder nærmiljøet), internt i det kriminelle miljøet, samt for polititjenestemenn under utførelse av polititjeneste."

Norsk terrier klub skriver i sin uttalelse blant annet:

"Amerikansk Staffordshire Terrier ble godkjent som rase i 1936 og tanken var en utstillings-, bruks og familiehund. Det er ikke slik at det kun unntaksvis finnes hunder av denne rasen som fungerer som gode familiehunder. Det er heller ikke slik at de krever spesiell behandling for å bli velfungerende individer. Tvert imot er dette en rase som kjennetegnes ved at den er svært menneskekjær og vennlig. Alle hunder krever en ansvarlig eier, og det er ikke noe unntak for denne rasen..... Departementet overser og bagatelliserer at den aller største andelen av Amerikansk Staffordshire Terrier befinner seg i vanlige hjem og fungerer som helt vanlige familiehunder. Man overser helt åpenbart det faktum at det kun er disse som rammes av forbudet og ikke de kriminelle som det er ment å ramme. Vi vet fra erfaringer i andre land og her i landet, at mange eiere av Amerikansk Staffordshire Terriere, og blandingshunder som kan ligne, har store problemer. Det kan også for store grupper bli en stor psykisk belastning å eie disse hundene. Man skal heller ikke bagatellisere, at når rasen blir forbudt og stigmatiseres som "farlig hund" kan man ikke unngå at det til eksempel skapes en viss frykt for rasen hos omgivelsene.."

Oslo hundeskole mener at man kan skilles mellom tre ulike miljøer hvor man finner amerikansk staffordshire terrier. Det ene er det ulovlige kamphundmiljøet, som er meget lite utbredt og som preges av personer med en kriminell bakgrunn. Det andre er parkmiljøet, hvor eierne har liten erfaring og har skaffet seg denne rasen på grunn av dens popularitet og status. Disse hundene blir gjerne omplassert eller avlivet etter ett og et halvt år. Det tredje miljøet er det desidert største og omfatter familiehunder og bruks- og utstillingshunder. Erfaringene med denne gruppen er svært positiv og hundeskolen opplyser at de sammen med Norsk terrier klub har ryddet opp i miljøet og luket ut enkeltpersoner og uegnede individer fra rasene.

Foreldregruppen v/ Roger Åsheim m.fl. uttaler at utkastet til forskrift synes å være grundig behandlet og de mener at dette er et godt utkast for både hundeeierne og deres omgivelser som vil virke forebyggende på negativt hundehold.

Mattilsynet uttaler at departementet bruker betegnelser i høringsbrevet som det faglig sett er vanskelig å forholde seg til. Dette gjelder både begrepet "kjevelåsing" og beskrivelsen av kamphunder som "kompromissløse, tettebente og lærevillige". Mattilsynet mener at anatomiske egenskaper ikke bør tillegges avgjørende vekt ved vurderingen av om en hund er farlig, heller ikke om hunden er kompromissløs eller lærevillig. Mattilsynet forholder seg imidlertid til at Stortinget har bedt regjeringen om å utarbeide en forskrift som forbyr amerikansk staffordshire terrier, og ser ingen hensikt i å kommentere dette nærmere.

Norsk Kennel Klub støtter tiltak som kan lede til at kamphundsport begrenses eller aller helst bringes til opphør. De viser til at dette er organisert dyreplageri og i strid med dyrevernloven. Når det gjelder forbudet mot amerikansk staffordshire terrier forventer kennelklubben at departementet klargjør om forbudet er forenlig med EØS-avtalen og at dette klareres med kontrollorganet ESA. Det bes om at svaret fra ESA blir offentliggjort. Norsk kennel Klub mener at et forbud mot amerikansk staffordshire terrier vil representere et beklagelig tilbakesteg for alminnelig rettshåndhevelse. Hunder av denne rasen har i alminnelighet vært oppfattet som familie- og barnevennlig og eieme er, som hundeeiere flest, uten onde eller ulovlige hensikter. Forbudet innebærer at man utsetter den alminnelige, lovlige amstaffeier for et angrep av ekspropriasjonsartet karakter, uten noen form for erstatning, til bekvemmelighet for politiet og påtalemyndigheten. Det hevdes videre at departementet ser bort fra de gentester, som fra 1. januar 2002 er obligatorisk ved registrering av amstaffvalper i hunderegistret. Disse testene blir tatt av begge foreldre og av valpen og oppbevares i lang tid. Når valpen etter hvert får etterkommere, kan genmaterialet kontrolleres. Dette innebærer at navn, adresse og telefonnummer til eier er kjent fra første stund og det er usannsynlig at eiere med uønskede/uakseptable formål vil gå frem på en slik måte. Norsk Kennel Klub mener derfor

subsidiært at det skal være tillatt for medlemmer i Norsk Kennel Klubs organisasjon å eie amstaff som er registrert i registeret.

Norges Veterinærhøgskole er skeptisk til å forby navngitte hunderaser fremfor å fokusere på selve hundeholdet. Veterinærhøgskolen har forståelse for å forby Amerikansk staffordshire terrier, idet det er utstrakt bruk av rasen i etablerte kamphundmiljøer. Dette innebærer likevel ikke et faglig grunnlag for å definere rasen som farlig, og det er grunn til å tro at de miljøene som ønsker aggressive hunder, lett vil finne andre hundetyper som kan trenes opp til kamphunder.

Justisdepartementet har merket seg innvendingene mot forslaget om å forby amerikansk staffordshire terrier, særlig blant hunde- og dyrevernorganisasjoner. Departementet legger likevel avgjørende vekt på begrunnelsen i høringsbrevet for å forby denne hunderasen. Forbudet vil bidra til å gjenopprette trygghet i bomiljøer som er plaget av kamphunder og deres eiere, gi klare signaler til disse miljøene, forebygge angrep på både folk og andre hunder, og også forebygge lidelser for kamphundene selv som de blir påført ved hundekamper. Departementet opprettholder derfor forslaget om å forby amerikansk staffordshire terrier, og viser også til Stortingets vedtak.

3.3. Forbud mot hundetyper som er en blanding av ulv og hund

I Ot.prp. nr. 48 (2002-2003) foreslo Justisdepartementet at hundetyper som er blanding av ulv og hund skulle anses som "farlig hund", som det skulle være forbudt å holde, avle eller innføre jf. lovutkastet § 19 andre ledd bokstav b) jf. første ledd. I proposisjonen vurderer Justisdepartementet om krysninger mellom hund og ulv bør anses som farlige hunder. I høringsbrevet vises det til omtalen i proposisjonen, og nedenfor gjengis deler av denne:

" Som det fremgår under punkt 15.4, er en nokså bred gruppe instanser enige om at krysninger mellom hund og ulv er farlige for folk. Internasjonalt synes det å være en stigende interesse i visse miljøer for krysninger av ulv og hund med sterkt innslag av ulv. **Departementet** legger dette til grunn og vil derfor foreslå som utgangspunkt at slike dyr blir definert som farlige hunder.

Departementet har vært i tvil om hvor langt et forbud mot hundetyper som er en blanding av ulv og hund, bør strekkes. Departementet tar som utgangspunkt at det ikke har grunnlag for å foreslå noe forbud når det gjelder hundetyper som er vel etablert her i landet. Det kan være hensiktsmessig å avgrense dette til hunderaser med opprinnelig blanding av ulv som er registrert i Norge av Norsk Kennel Klub før 1. januar 2003. Men er det skjedd innblanding av ulv i individer av rasen etter at den ble godkjent av den internasjonale organisasjonen (FCI) som Norsk Kennel Klub bygger sin registrering på, bør forbudet omfatte etterkommere av slike individer. Med en slik avgrensning antar departementet at forbudet kan gi et vern mot nye hundetyper som er en blanding av ulv og hund, at forbudet lar seg håndheve i praksis, og at etablerte og utbredte hundetyper går klar av forbudet.

En avgrensning som nevnt vil gjøre at hunderasene tsjekkosllovakisk ulvehund og saarloos wolfhund ikke rammes av forbudet. Departementet finner det imidlertid nødvendig å vurdere særskilt spørsmålet om et forbud mot disse rasene. Departementet legger til grunn at begge er hundetyper som krever mye av sin eier. Nøyaktige opplysninger om hvor sterkt uveinnslaget er, er ikke fremkommet. For saarloos wolfhund skjedde siste innblanding med ulv for om lag 40 år siden. Tsjekkosllovakisk ulvehund har en kortere historie, og den første vellykkede innblanding av ulv i avisprogrammet skjedde i 1958. Disse hundene finnes i bare et ganske lite antall i Norge i dag. Departementet er ikke kjent med at de hittil har voldt noen skade.

Departementet er blitt stående ved at saarloos wolfhund i denne omgang bør følge den alminnelige regelen, mens tsjekkosllovakisk ulvehund bør regnes som en farlig hund etter loven. Det kan imidlertid ikke utelukkes at det kan bli aktuelt ved forskrift å innføre et forbud også mot saarloos wolfhund, særlig hvis den får noen utbredelse i miljøer som ikke kan antas å ha et ansvarlig forhold til slike hunder."

Fylkesmannen i Buskerud slutter seg til formuleringene i høringsnotatet knyttet til hundetyper som er en blanding av ulv og hund, uansett blandingsforhold. Fylkesmannen uttaler blant annet:

"Ulv er en villart og håndteres og forvaltes etter viltloven med forskrifter. Det kan reises spørsmål om første generasjon hund/ulv (50/50%) skal håndteres etter viltloven eller hundeloven, eller begge? Når blir ulv hund, eller hund ulv? Direktoratet for naturforvaltning (DN) definerer, slik vi skjønner det, alle ulvehybrider uansett blandingsforhold som ulv etter viltloven. Følgelig er, med hjemmel i viltloven, hold eller avl av ulvehybrider allerede forbudt. Poenget må være at bestemmelser etter viltloven og hundeloven overlapper tilstrekkelig til at all import, hold eller avl av ulvehybrider blir forbudt. Problematikken burde vært vurdert/utredet i høringsdokumentet."

Politidirektoratet støtter forbudet mot hunder og hundetyper som er en blanding av ulv og hund, uansett blandingsforhold. Forslaget støttes også av de politidistriktene som har avgitt uttalelse. *Politimesteren i Helgeland* uttaler blant annet:

"Vedrørende ulveblandinger støttes departementets vurderinger også der. Ulveblandinger kan ha et sterkt jaktinstinkt, og i situasjoner som hundens instinkt vekkes vil den være både aggressiv og kampvillig. Kravet til utholdenhet ansees også oppfylt, da hundens mål er å skaffe/felle et byttedyr. Disse egenskapene er uønsket blant hunder som lever i et samfunn/nærmiljø hvor bl.a. barn skal ha rett til å ferdes trygt. Det fremheves her særlig at barn i noen situasjoner har en måte å reagere på som av denne type hunder kan forveksles med byttedyr på flukt."

Direktoratet for naturforvaltning uttaler blant annet:

"Direktoratet er tilfreds med at hundeloven § 19 gir hjemmel for å fastsette forbud mot ulveblandinger. Direktoratet har følgelig ingen innvendinger mot at det gis bestemmelser om forbud mot avl ved krysninger av hund og ulv og et

forbud mot å holde eller innføre slike raser, og at dette gjelder uansett blandingsforhold. Vi har heller ingen merknader til at forbudet omfatter tsjekkosllovakisk ulvehund.”

Miljøverndepartementet viser til uttalelsen fra Direktoratet for naturforvaltning og er enig i direktoratets syn.

Norsk terrier klub uttaler blant annet:

“I følge departementets vurdering er det stigende interesse for ulv/hund-krysninger, og man legger dette til grunn i det man forbyr hundetypen tsjekkosllovakisk ulvehund. Igjen opererer man her med synsing i lovarbeidet, og man overlater utviklingen til uansvarlige miljøer som kan tenkes å vite holde visse hundetyper. Disse miljøbegrepene er imidlertid svært lite håndfaste, og nok en gang er det ingen dokumentasjon, statistikk eller konkrete opplysninger som understøtter standpunktet departementet tar.”

Oslo hundeskole viser til at den, sammen med Direktoratet for naturforvaltning, har arbeidet med og studert hybrider og dens adferdsområdet bl.a. i USA. Det er stort sett en felles oppfatning fra alle fagmiljøer at dette er en uheldig blanding som tilpasser seg dårlig. Hundeskolen fraråder sterkt denne type blandinger, men viser til at problemet anses i dag som ikke eksisterende i Norge. Oslo hundeskole uttaler videre at Saarloos Wolfhund og tsjekkosllovakisk ulvehund ikke omfattes av hybridbetegnelsen og at det ikke er påvist at disse hundene er blitt brukt i kriminelle miljøer.

Foreldregruppen har merket seg at Saarloos wolfhund ikke er nevnt under utkastet § 1. Det vises til omtalen av denne rasen i medlemsbladet til Norsk Kennel Klub, Hundesport, november 2002, hvor det heter at: “I gate hender kan en slik hund bli rett og slett farlig”. Foreldregruppen viser videre til at rasen har et sterkt jaktinstinkt som gjør at den er spesielt farlig for barn og at den ikke har bruksegenskaper eller andre egenskaper som gjør at den egner seg som kjæledyr.

Arnt Orskaug har i en privat høringsuttalelse fremhevet at forbudet også bør omfatte Saarloos ulvehund. Han mener at dette er nødvendig for at myndighetene i fremtiden skal ha mulighet til å håndheve forbudet mot ulveblandinger.

Rådet for dyreetikk uttaler:

“Viltloven har i dag et forbud mot å holde vilt i fangenskap uten viltmyndighetenes tillatelse. Vilthybrider er definert som vilt og omfattes derfor av samme bestemmelse. Sekretariatet støtter et forbud mot å holde ulvehybrider, men har kommentarer til den begrunnelse som gis i høringsbrevet. Det går her fram at man vanskelig kan karakterisere ulvehybrider som spesielt aggressive og kampvillige. Det departementet gjør er derfor å trekke inn en annen form for aggresjon, predator-aggresjon eller jaktinstinkt. Det er liten tvil om at ulvehybrider har et sterkt jaktinstinkt og at barn i visse situasjoner kan bli oppfattet som et bytte. Man bør være klar over at dette også kan gjelde hunder med et særlig sterkt jaktinstinkt, for eksempel polare spisskunder, og spesielt om de opptrer i flokk. Dersom man skal begrunne forbudet mot ulvehybrider med deres jaktinstinkt, bør notatet også diskutere samme egenskap hos hunder og hvordan man eventuelt tenker å håndtere dette. Justisdepartementet bør iallfall vurdere muligheten for å hjemle forbudet mot ulvehybrider i viltloven.”

Mattilsynet støtter forslaget om forbud mot ulveblandinger og viser til at ulven ikke er tilpasset livet som selskapsdyr og at hunder med innslag av ulv derfor vil være svært krevende dyr å holde på en dyrevelferdsmessig god måte.

Norsk Kennel Klub uttaler om dette:

“NKK er enig i at blanding av ulv og hund ikke er akseptabelt. Derimot er man imot forbudet mot tsjekkosllovakisk ulvehund. Dette er en etablert rase, godkjent av den internasjonale kennekluborganisasjonen – FCI. Rasen kan dermed ikke anses eller oppfattes som en ulveblanding eller ulvehybrid. Det er antatt at alle hunder opprinnelig stammer fra domestiserte ulver. Dette gjelder også den tsjekkosllovakiske ulvehund. NKK må anta at når Justisdepartementet i proposisjonen legger til grunn at denne hundetypen krever mye av sin eier, bygger det på ren antakelse. NKK er ikke kjent med at hunder av denne rase skal ha voldt skade på mennesker eller andre dyr, hva heller ikke Justisdepartementet har brakt i erfaring.

Avslutningsvis må det også fremheves at tsjekkosllovakisk ulvehund ikke omfattes av Stortingets anmodningsvedtak av 16. juni 2003.”

Norges Veterinærhøgskole har ingen innvendinger eller kommentarer til forslaget om forbud mot krysninger av hund og ulv som er et potensielt problem både for vår ulvestamme og hundepopulasjon.

Justisdepartementet opprettholder forslaget om forbud mot ulveblandinger, og viser til at forslaget støttes av faglige instanser som blant andre Direktoratet for naturforvaltning, Miljøverndepartementet, Mattilsynet og Norges Veterinærhøgskole. Forslaget har også ellers bred støtte. Noen av høringsinstansene går i mot forslaget om å forby tsjekkosllovakisk ulvehund, og det vises til uttalelsene fra Norsk kennel Klub og Norsk terrier klub. Andre høringsutaleser går i retning av at man ønsker forbud både mot tsjekkosllovakisk ulvehund og Saarloos Wolfhund, jf. blant annet uttalelsen fra Foreldregruppen. Etter Justisdepartementets vurdering bør forbudet i denne omgangen kun omfatte Tsjekkosllovakisk ulvehund, slik som foreslått i høringsnotatet.

3.4. Dokumentasjonskrav

I utkastet § 2 foreslås det en egen hjemmel om dokumentasjonskrav. Bestemmelsen er nær likelydende med forslaget til § 19 tredje ledd, som ble fremmet i Ot.prp. nr. 48 (2002-2003) om hundeloven. Stortinget vedtok ikke bestemmelsen slik den var foreslått, men overfot til Kongen å fastsette blant annet forskrifter om dokumentasjonskrav, jf. hundeloven § 19 første ledd andre punktum.

Departementet viste i høringsbrevet til omtalen av dette spørsmålet i proposisjonen kap. 15.5.5 om dokumentasjonskrav for at et dyr i tvilstilfeller ikke er en ulovlig hund, som gjengis i sin helhet nedenfor:

"Kamphundloven § 2 tredje ledd - som ble vedtatt ved en endringslov i 1995 - bestemmer at dersom det er tvil om en hund er av en forbudt rase eller type, kan politi og tollmyndigheter «kreve at hundeeieren eller annen som har ansvar for hunden dokumenterer hundens rase eller type». Av forskrift 15. januar 2001 nr. 28 (gitt med hjemmel i kamphundloven § 7) § 3 annet ledd fremgår at «hundens identitet» kan kreves dokumentert «ved stamtavle eller registreringsbevis og identitetsmerke». Hvis ikke slik dokumentasjon blir fremlagt, anses hunden som ulovlig. Forskriften sier derimot ikke at slik fremlagt dokumentasjon uten videre innebærer at hunden anses lovlig. Justisdepartementet antar at politiet etter omstendighetene kan kreve ytterligere dokumentasjon. Registreringsbevis og identitetsmerke har nemlig ingen reell bevisverdi for hundens rase eller type, hvis ikke identitetsmerket knytter hunden til et registreringsbevis som enten inneholder stamtavle eller en entydig referanse til en bestemt stamtavle for den aktuelle hunden. En slik referanse er i tilfelle et nummer som refererer til denne hundens stamtavle hos Norsk Kennel Klub eller tilsvarende troverdig organisasjon, f.eks. en tilsvarende utenlandsk klubb.

Departementet mener at loven bør kreve at den som holder en hund som kan forveksles med en «farlig hund», må dokumentere at hunden ikke hører til denne kategorien og derfor er lovlig. Departementet foreslår derfor å videreføre den gjeldende ordlyd om dokumentasjonsplikt, jf. utk. § 19 tredje ledd.

Dokumentasjonsplikten bør inntre der det er tvil om et dyr er en farlig hund. Dette vil først og fremst forekomme der hunden har ytre kjennetegn som gjør den sammenliknbar med et forbudt dyr. Imidlertid kan ulovlige hunder ved krysning med andre hundetyper gi ytre kjennetegn som avviker klart fra opphavet. Også slike krysninger vil rammes av forbudet mot bestemte hundetyper og blandinger med disse, slik at det kan oppstå dokumentasjonsbehov også for hunder som har et avvikende utseende. Dersom nye hunder med ukjent opphav og «nytt» utseende dukker opp f.eks. i geografiske områder der kamphundproblematikk er kjent fra før, vil politiet etter lovforslaget kunne avkreve dokumentasjon for hundetypen også for slike hunder. Dokumentasjonskravet etter lovforslaget her kan altså ramme hunder som etter politiets skjønn på stedet har en fysikk, fremtoning eller egenskaper som kan indikere kamphundopphev eller ulveopphev, selv om hunden ikke direkte likner på kjente kamphundtyper eller på ulv.

Departementet foreslår videre at dokumentasjonskravet bygger på politiets praksis i Oslo med å kreve at hunden er identitetsmerket og at dette identitetsmerket knytter hunden til et registreringsbevis med en tilknyttet stamtavle. Et rent identitetsmerke har ikke overbevisende bevisverdi relatert til hvilken type hunden er. Dokumentasjonskravet som foreslås er et minstekrav. Hvis papirene som fremlegges ut fra en konkret vurdering ikke fremstår som overbevisende dokumentasjon for rase eller type, vil hunden tross papirene bli ansett som en forbudt hund. Et eksempel kan være at en tilknyttet stamtavle kommer fra et privat firma eller en privatperson. I praksis er det Norsk Kennel Klub og tilsvarende utenlandske organisasjoner som kan utstede troverdig dokumentasjon. Hvis det foreiigger konkret grunn til mistanke om at papirene ikke viser de rette faktiske forhold, kan politiet kreve ytterligere dokumentasjon fremsagt av hundeholderen, f.eks. i form av gentester av hunden og hunder i stamtavlen som dokumenterer avstamningsforholdet. Dersom hunden er en blandingshund som ikke er stamtavleført, må hundeholderen for å dokumentere dens rase eller type i alle innjer knytte den til hunder som er oppført i en stamtavle. Ytterligere dokumentasjon kan i slike tilfeller være gentestede blodprøver fra hunden og dens opphav som knytter den sikkert til slike stamtavler.

Hundeholderen bør ha dokumentasjon klar ved innførsel og ellers gi en rimelig frist for å fremlegge dokumentasjon, dersom ikke hunden skal anses som en farlig hund. Mens man venter på dokumentasjon, bør hunden kunne tas i forvaring. Hvis ikke slike hunder straks tas i forvaring, er det i praksis en nærliggende fare for at de ikke lar seg gjenfinne."

Flere av høringsinstansene har vært opptatt av dokumentasjonskravet som er foreslått i forskriften. Enkelte har fremhevet at dokumentasjonskravet gjør det svært vanskelig for eiere av blandingshunder, som ofte ikke har noen mulighet til å fremlegge slik dokumentasjon som kreves. *NOAH-for dyrs rettigheter* uttaler blant annet:

"Velger departementet på slik måte å pålegge eieren en urimelig bevisbyrde, mener NOAH videre at departementet forskjellsbehandler eiere av rasehunder og eiere av blandingshunder. Det er en kjent sak at det som hovedregel er umulig å oppdrive den dokumentasjon departementet krever, for blandingshunder."

Norges hundekjørerforbund uttaler blant annet:

"NHF ser også problemer med forskriften i forhold til ikke-registrerte hunder/blandingshunder, da det hele tiden snakkes om raser. Som vi har pekt på over, så er ikke alle ikke-registrerte hunder en krysning av opprinnelige raser som kan defineres. Særlig er NHF noe bekymret for dokumentasjonskravet i utkast til forskrift i forhold til når det er tvil om det er en lovlig hund. Vi frykter at forskriften skal få utilsiktede konsekvenser for ikke-registrerte hunder, og bør departementet være særlig oppmerksom på denne muligheten."

Den norske veterinærforening uttaler:

"Ut over disse synspunktene vil Den norske veterinærforening under alle omstendigheter presisere at et påbud om merking og registrering av alle hunder i Norge bør være en forutsetning for effektivt å kunne håndheve lovgivningen på området. Dette prinsipp er allerede gjennomført i våre naboland Sverige og Danmark, og vil også i vårt land være et nødvendig virkemiddel til å overvåke utviklingen av hundeholdet. Ikke minst vil dette gjelde for blandingshunder. Dette vil være en vesentlig forutsetning for at hunder vermes mot vilkårlig behandling, og i verste fall frarøvelse av liv, i situasjoner hvor dette kunne ha vært unngått forutsatt at relevante opplysninger fantes i et sentralt register."

Politidirektoratet viser i sin uttalelse til at dagens krav til dokumentasjon ved stamtavle eller registreringsbevis og identitetsmerke, har vist seg ikke å være tilstrekkelig. Direktoratet mener at dette avhjelpes noe ved at det i forslaget til forskrift settes krav til minstedokumentasjon ved at hunden skal være identitetsmerket og at identitetsmerket knytter hunden til et registreringsbevis med en tilknyttet stamtavle. Politidirektoratet mener at heller ikke dette er tilstrekkelig i forhold til de som går inn for å misbruke dokumentasjon for konkrete tilfeller. Politidirektoratet foreslår

at det som minstedokumentasjon "etter at en hund er blitt fire måneder gammel, kreves at hunden er identitetsmerket med microchip og at dette identitetsmerket knytter hunden til et registreringsbevis påført DNA-koding med en tilknyttet stamtavle."

Norsk terrier klub uttaler blant annet:

"Vi merker oss spesielt at man kan kreve omfattende dokumentasjon dersom en hund har en fysikk, fremtoning og egenskaper som kan indikere kamphundopphav eller ulveopphav, selv om hunden ikke ligner på noen av delene. Vi må her på det sterkeste advare mot den svært uheldige situasjonen departementet setter alle blandingshunder og deres eiere i. Det er heller ikke en liten gruppe hunder vi her snakker om, da det dreier seg om ca. 200.000 uregistrerte hunder. Dette vil altså med andre ord kunne ramme 50 % av hundepopulasjonen, som ikke har noen som helst mulighet til å oppfylle forskriftens krav om å kunne trekke linjer tilbake til hunder registrert i godkjent register, eller hvor opphavet er kjent. Når det gjelder dokumentasjonskravet for disse hundene og hunder født før denne lov trer i kraft, må det utarbeides retningslinjer."

Oslø hundeskole har i sin uttalelse uttrykt tilsvarende betenkeligheter som *Norsk terrier klub* og *Norsk Kennel Klub* mener at det er absolutt nødvendig å gi regler om begrensinger for utøvelse av poltiets frie skjønn, eventuelt at det åpnes for unntaksbestemmelser.

Foreningen for hundeomplussering mener at dokumentasjonskravet er strengt og ikke tilpasset virkeligheten for blandingshundene. Det vises til at mange eiere av ganske alminnelige familieblandingshunder allerede har erfart dette. Foreningen har fått henvendelser fra forvante hundeeiere om at politiet har beslaglagt og avlivet boxer-, labrador-, rottweiler- og pointerblandinger, og som ikke har gjort noe annet galt enn at de har hatt et utseende som kan forveksles med såkalte farlige raser/blandinger.

Toll- og avgiftsdirektoratet viser til at de ikke har lokaliteter til å foreta forvaring av hunder, og at man i praksis må forvare hunden i en kennei. Dette vil medføre utgifter, og direktoratet viser til hundeloven § 26 hvor det fremgår at det er hundeholderen som svarer for kostnader til oppbevaring av hunden. Toll- og avgiftsdirektoratet mener at definisjonen av "hundeholder" i hundeloven § 2, innebærer i prinsippet at både politi, tollvesen og en kennel vil være hundeholder etter loven. Det anses derfor nødvendig å ha en bestemmelse i forskriften om dekning av utgifter ved forvaring.

Justisdepartementet slutter seg til forslaget fra Politidirektoratet og foreslår at dokumentasjonskravet endres i tråd med dette. Dette innebærer at det som minstedokumentasjon etter at en hund er blitt 4 måneder gammel, kreves at hunden er identitetsmerket med microchip og at dette identitetsmerket knytter hunden til et registreringsbevis påført DNA-koding med en tilknyttet stamtavle. En slik endring vil imidlertid gjøre at enkelte hundeeiere den første tiden etter forskriftens iverksettelse kan få problemer med dokumentasjonskravet. For disse spesifikke kravene gis en egen overgangsregel i forskriften § 6 nytt tredje punktum.

Justisdepartementet har også merket seg at flere av høringsinstansene er opptatt av hvordan dokumentasjonskravet vil virke overfor blandingshunder hvor det ikke vil være mulig å knytte et identitetsmerke til et registreringsbevis med en tilknyttet stamtavle. Departementet viser til bestemmelsen i hundeloven § 1 om at det sivile samfunn har ansvaret for, innenfor lovgivningens ramme, å utøve og legge til rette for et positivt og samfunns-gagnlig hundehold, til glede for den enkelte hundeholder. Lovens formål er å bidra til å fremme et hundehold som ivaretar hensynet til sikkerhet, trygghet og alminnelig ro og orden. Sett i lys av dette er det viktig for departementet å understreke at politiet skal håndheve bestemmelsene om hundehold på en smidig måte. Hensikten med dokumentasjonskravet i utkastet § 2 er ikke at politiet skal drive en nådeløs forfølgelse av hundeeiere, enten det er snakk om rene raser eller blandingshunder. Det fremgår derfor av bestemmelsen at dersom politiet er i "tvil om et dyr er en farlig hund" kan det kreves nærmere dokumentasjon for hundens rase eller type. Departementet ser likevel at det kan være behov for en unntaksbestemmelse som åpner for at politiet, i det enkelte tilfelle, kan godta annen dokumentasjon i stedet for minstedokumentasjonen i andre ledd. En slik unntaksbestemmelse er tatt inn i forskriften § 2 tredje ledd. Departementet presiserer at unntaksbestemmelsen er ment å være en sikkerhetsventil, og åpner ikke for et generelt unntak fra minstedokumentasjonskravet i § 2 andre ledd for blandingshunder. Det er også grunn til å nevne at blandingshundproblematikken ikke er ny, idet også den gamle kamphundforskriften gjelder for blandingshunder. Dokumentasjonskravet stilles bare der politiet etter et konkret skjønn har mistanke om at en hund er en blanding med en forbudt hundetype.

Når det gjelder merknaden fra Toll- og avgiftsdirektoratet, vil departementet bemerke at hundeloven § 26 fastslår at det er hundeholderen som er ansvarlig for nødvendige kostnader som privatpersoner eller det offentlige har ved å gjennomføre tiltak etter loven. Det kan godt være at hundeholderen er en annen enn eieren, for eksempel den som står for innførselen. I et slikt tilfelle vil kravet kunne rettes mot begge. Departementet vil understreke at verken politiet eller tollvesenet kan anses som "hundeholder" etter hundeloven § 26 når de tar en hund i forvaring som ledd i håndhevingen av hundeloven eller forskrifter gitt med hjemmel i hundeloven.

Justisdepartementet har også merket seg uttalelsene om at det bør fastsettes et påbud om merking av hunder. Dette er et arbeid som departementet vil følge opp, og det vises i denne sammenhengen også til vedtak i Stortinget 10. juni 2003 hvor regjeringen anmodes om å innføre tvungen merking av hunder med hjemmel i hundeloven § 13 i løpet av inneværende stortingsperiode (anmodningsvedtak nr. 484).

3.5. Overgangsregler

I utkastet § 3 foreslås det at hunder som omfattes av forbudet i § 1 annet ledd og tsjekkosllovakisk ulvehund kan beholdes, dersom de var lovlig avlet, innført eller holdt før forskriften ble vedtatt. Hund som kan beholdes kan også tilbakeføres etter utenlandsreise.

Hunder som kan beholdes etter denne bestemmelsen, kan ikke brukes i avl, selges eller omplusseres. Hundene skal

hære identitetsmerke som knytter hunden til et registreringsbevis som opplyser om eierens navn og adresse og viser at hunden er avlet, innført eller holdt før forskriften ble vedtatt. Dersom ett av disse vilkårene blir brutt eller en slik hund angriper mennesker, gjelder ikke bestemmelse for denne hunden.

NOAH- for dyrs rettigheter mener at det ikke er rimelig å nekte omplassering av hunder som har slik dokumentasjon som departementet krever. Det er ikke hjemmelsgrunnlag i forskriften for å si at hunder som var lovlig før forskriften skulle være mindre lovlig hos en ny kompetent eier enn hos sin tidligere eier. NOAH mener at forslaget til dokumentasjonskrav i utkastet § 2 innebærer at blandingshunder ikke aksepteres og at det heller ikke gis noen overgangsregler for disse.

Foreldregruppen uttaler at overgangsbestemmelsene også bør inneholde et påbud om at hundene som omtales i forskriften skal bruke munnkurv i bystrøk og boligområder, og mener at hundeloven gir hjemmel for å gi slikt påbud.

Mattilsynet uttaler:

"Hunder som var lovlig holdt før forskriften trår i kraft, kan beholdes men ikke selges eller omplasseres. Mattilsynet er enig i vurderingen av at hunder som allerede er lovlig holdt ikke skal omfattes av forbudet. Vi er imidlertid betenkt over at slike hunder ikke skal kunne selges eller omplasseres. Dersom man av en eller annen grunn ikke kan beholde en hund som nevnt i § 3, må man i følge forskriften avlive hunden. Dette er ikke et dyrevernmessig problem i seg selv, men det kan medføre at eiere velger å fortsette et dyrevernmessig betenkelig eller på annen måte risikofyllt hundehold fordi man ikke ønsker å avlive hunden. I slike tilfeller vil omplassering av hunden vært et bedre alternativ ut fra både dyrevernmessige og samfunnsmessige vurderinger. Mattilsynet vil be departementet vurdere å endre ordlyden i § 3 slik at hunder som var lovlig holdt i Norge før forskriftens ikrafttredelse kan selges eller omplasseres. Alternativt bør det vurderes hvorvidt offentlige myndigheter (for eksempel dyrevernemnd) skal ha anledning til å omplassere slike hunder fremfor å avlive dem."

Justisdepartementet har for så vidt forståelse for argumentet om at hunder som er lovlig før ikrafttredelsen av forskriften og som kan beholdes, også må kunne skifte eier etter ikrafttredelsen. Formålet med forskriften er imidlertid å fastsette et forbud mot å holde hunder som anses som farlige, og at disse hundene på sikt ikke skal være en del av hundepopulasjonen i Norge. Overgangsbestemmelsene tar i første rekke sikte på å unngå at de som i dag er eiere av slike hunder må avlive hunden, noe som i realiteten ville ha betydd at forskriften ble gitt tilbakevirkende kraft. Etter departementets vurdering er det ikke urimelig at hunder, som i utgangspunktet er forbudt, ikke lovlig skal kunne avhendes (selges eller omplasseres). Departementet opprettholder derfor sitt forslag, som også er en videreføring av bestemmelsen i kamphundforskriften.

3.6. Avliving m.v.

Etter bestemmelsen skal hunder som er avlet, innført eller holdt i strid med forskriften, avlives eller pålegges utført av riket ved vedtak av politiet etter hundeloven § 19 femte ledd.

3.7. Unntak fra regler i forvaltningsloven

Dersom det treffes vedtak etter forskriften om å ta hånd om en hund på stedet, gjelder ikke forvaltningslovens bestemmelse i § 24 første ledd andre punktum om at det skal gis samtidig begrunnelse. Begrunnelse skal imidlertid gi i ettertid.

4. Administrative og økonomiske konsekvenser

Det antas ikke at forskriften får noen nevneverdige administrative eller økonomiske konsekvenser. Politiet må nødvendigvis måtte bruke noen ressurser på håndhevingen av forbudet, men dette vil trolig på sikt oppveies ved at antall farlige hunder som omfattes av forbudet gradvis reduseres. Dette fører igjen til at politiets bruk av ressurser for å forhindre ordensforstyrrelser og annen uønsket adferd som disse hundene erfaringsmessig representerer, reduseres tilsvarende.

Justis- og politidepartementet

tilråd:

Det vedtas forskrift om hunder i samsvar med vedlagte utkast.

Forskrift om hunder

Fastsatt ved kongelig resolusjon 20. august 2004 med hjemmel i lov 4. juli 2003 nr 74 om hundehold (hundeloven) § 19 første ledd, jf annet ledd og lov 10. februar 1967 om behandlingsmåten i forvaltningssaker (forvaltningsloven) § 24 fjerde ledd første punktum.

§ 1 Forbud mot farlige hunder

Det er forbudt å holde, avle eller innføre farlige hunder, eller å innføre sæd eller embryo fra farlige hunder.

Hunder av følgende typer, og blandinger der en eller flere av disse er med, anses som farlige hunder, uansett blandingsforhold:

- Pit bull terrier,
- amerikansk staffordshire terrier,
- fila brasileiro,
- toso inu,

e) dogo argeritino.

Som farlige hunder anses også hunder og hundetyper som er en blanding av hund og ulv, uansett blandingsforhold. For hunderaser med opprinnelig blanding av ulv som er registrert i Norge av Norsk Kennel Klub 1. januar 2003, gjelder første punktum bare for tsjekkosllovakisk ulvehund. Hvis ulv er iblandet rasen etter den internasjonale raseetableringen, gjelder første punktum for hunder som kan være etterkommere etter denne ulven.

§ 2 Dokumentasjonskrav

Dersom det er tvil om et dyr er en farlig hund etter § 1 kan politi og tollmyndigheter kreve at hundeholderen dokumenterer dens rase eller type.

Som minstedokumentasjon etter at en hund er blitt fire måneder gammel, kreves at hunden er identitetsmerket med microchip og at dette identitetsmerket knytter hunden til et registreringsbevis påført DNA-koding med en tilknyttet stamtavle.

Når det foreligger særskilte omstendigheter kan politiet, i enkelttilfeller, bestemme at annen tilfredsstillende dokumentasjon kan tre i stedet for kravet etter andre ledd.

Dersom ikke fremlagt bevis fjerner tvilen på stedet, regnes hunden som en farlig hund. Ved slik tvil som nevnt kan politiet eller tollmyndigheter ta hånd om hunden straks, jf hundeloven § 24. Hundeholderen skal på begjæring gis en rimelig frist til å supplere dokumentasjonen mens hunden tas hånd om etter annet punktum.

§ 3 Overgangsregler

Hunder som omfattes av § 1 annet ledd og tsjekkosllovakisk ulvehund kan beholdes dersom de var lovlig avlet, innført eller holdt før forskriften her ble vedtatt. Hund som kan beholdes kan også tilbakeføres til landet etter utenlandsreiser.

Det gjelder følgende vilkår for å kunne beholde disse hundene:

- hundene kan ikke brukes i avl, selges eller omplasseres,
- hundene skal bære identitetsmerke som knytter hunden til et registreringsbevis som opplyser om eierens navn og adresse og viser at hunden er avlet, innført eller holdt før forskriften her ble vedtatt.

Blir ett av vilkårene overtrådt eller en slik hund angriper mennesker, gjelder ikke lenger § 3 for denne hunden.

§ 4 Avliving m v

Hunder som blir avlet, innført eller holdt i strid med denne forskrift kan avlives eller pålegges utført av riket ved vedtak av politiet, jf hundeloven § 19 femte ledd.

§ 5 Unntak fra regler i forvaltningsloven

For vedtak om å ta hånd om hund på stedet i tilfeller som omfattes av denne forskrift gjelder bestemmelsen i forvaltningsloven § 24 første ledd annet punktum om samtidig begrunnelse ikke. Begrunnelse skal bli gitt i ettertid.

§ 6 Ikrafttredelse. Opphevelse av eldre forskrift

Forskriften trer i kraft straks. Fra samme dato oppheves forskrift om forbud mot innførsel, hold og avl av farlige hunder 15. januar 2001 nr. 28. Bestemmelsen i § 2 andre ledd gjelder likevel først fra fire måneder etter forskriftens ikrafttredelse, så langt det gjelder kravet om microchip og DNA-koding.

POLITIET

POLITIDIREKTORATET

Oslo politidistrikt
Postboks 8101 DEP.
0032 OSLO

Deres referanse
8722621

Vår referanse
2004/02926-2.684

Dato
17.12.2004

Unntatt offentlighet
Off. 5a (jfr. FeL 13.1.1)

72087/04-1/LMO006

Klage på vedtak om avlaving av hund@Merethe Sorensen

Politidirektoratet viser til vedtak datert 05.10.2004 fra politimesteren i Oslo om avlaving av hunden Prinsessa i medhold av hundeloven § 24 første ledd bokstav f, jf. § 19 første, annet og femte ledd, jf. hundeforskriften § 1 første og annet ledd, jf. § 2. Det vises videre til klage datert 14.10.2004, utdypet i brev av 29.10.2004 med vedlegg fra advokat Ellen Hølager Andersen ved advokatassistent Anna Nielsen.

Det fremgår av sakens dokumenter at hunden Prinsessa er en 6 år gammel blandingshund. Øystein Berg, som hadde ansvaret for hunden den 19.09.2004 da den ble tatt i forvaring av politiet, forklarte for politiet at hunden var en blanding av amerikansk staffordshire terrier (Am Staff), engelsk bull terrier og rottweiler.

Politidirektoratet anser på bakgrunn av bildematerialet av hunden, tatt av henholdsvis klager og politiet, sammenholdt med de fremlagte fotografier av Prinsessas far og kullbror (spesielt den hvite hunden som antas å være faren), samt løyentakelse av hunden ved besøk på Strandal hundepensjonat, at Prinsessa utseendemessig kan forveksles med en krysning av Pit bull terrier. Vi bemerker at det er politiets/klageinstansens skjønn som er avgjørende for om det er tvil om hunden er en farlig hund og at dokumentasjonskravet derav inntreffer, jf. Ot. prp. nr. 48 (2002-2003) Om lov om hundehold (hundeloven), pkt. 15.5.5 s. 184: "etter politiets skjønn på stedet".

Direktoratet finner at særlig bodepartiet og brystkassen kan minne om en Pit bull terrier. Prinsessa opplyses å skulle være en blanding av blant annet Am Staff. Den store likheten mellom Am Staff og Pit bull terrier fremheves i den gamle kamphundfotskriften § 4 siste ledd, der Am Staff nevnes eksplisitt som en hund som kan forveksles med farlige hunder. I høringsnotatet til ny hundeforskrift heter det s. 7: "De to hundetyperne lar seg i Norge i dag rent praktisk ikke skille fra hverandre, og det er opprinnelig samme type hund."

Politidirektoratet

Post: Postboks 8051 Dep., 0031 Oslo
Besøk: Henrik Ibsens gt. 10
Tlf: 23 36 41 00 Faks: 23 36 42 96
E-post: politidirektoratet@politiet.no

Org. nr.: 982 531 950 mva
Bankgiri: 7694.05.02388

Vi legger til grunn at Prinsessa er en blandingshund. Det vil da finnes mange variasjoner i hundens karakteristika, og ikke alle vil være sammenfallende med karakteristika for Pit bull terrier. Det heter i Ot. prp. nr. 48 (2002-2003) pkt. 15.5.5. s. 184 og kgl.res. 20.08.2004 s. 9 blant annet følgende om dokumentasjon og blandingshunder: *"Imidlertid kan ubalige hunder ved kryssning med andre hundetyper gis ytre kjennetegn som avviker klart fra opphavet. Også slike kryssninger vil rammes av forholdet mot bestemte hundetyper og blandinger med disse, slik at det kan oppstå dokumentasjonsbehov også for hunder som har et avvikende utseende."*

Det fremgår av uttalelse av 23.09.2004 fra NKK-autoriserte dommere Berit Foss og Inger Ronander at hunden er "veldressert, tilgjengelig, avballansert og veldig trygg". Eier av kullbror anfører i skriv av 27.09.2004 at Prinsessa er "en stabil, trygg, sosial og omgjengelig hund". Det bestrides ikke at Prinsessa har et godt lynne, men dette er uten betydning for vurderingen av om hun eksrerisrømmessig kan forveksles med en kryssning med Pit bull terrier.

Politidirektoratet finner således, etter en helhetlig vurdering, at Prinsessa kan forveksles med en kryssning av Pit bull terrier, og at klagers dokumentasjonsplikt således er inntrådt i medhold av hundeforskriften § 2.

Det anføres i klagen av 29.10.2004 følgende: *"Hensikten med loven og politiets skjønnsmessige adgang til å kreve dokumentasjon fra hundeeiere, kan umulig være at politiet gis adgang til å utlive hunder dersom en politibetjent "synes" at en hund ligner på en forbudt rase. Jeg anser det naturlig at også politiet må fremskaffe dokumentasjon dersom det foreligger tvil om en hund er forbudt eller ikke."*

Politidirektoratet bemerker til dette at tvil om en hund er av en forbudt rase eller type ikke automatisk utløser avlaving, men det utløser derimot en dokumentasjonsplikt for hundeholderen. Den plikt eiere av hunder som kan forveksles med forbudte hunder har til å dokumentere hundens identitet, ble innført ved en endring i kampfundloven allerede i 1995 for å lette håndhevingen av loven og lovens formål. Bestemmelsen er videreført i hundeforskriften § 2 første ledd. Det er således lovgivers valg i disse sakene å legge bevisbyrden på hundeholderen.

Som minstedokumentasjon kreves etter forskriften § 2 annet ledd at hunden er identitetsmerket med microchip og at dette identitetsmerket knytter hunden til et registreringsbevis påført DNA-koding med en tilknyttet stamtavle. Direktoratet er inneforstått med at det for Prinsessa, som er en blandingshund, ikke vil være mulig å fremlegge dokumentasjon i form av registreringsbevis med en tilknyttet stamtavle. Prinsessa er heller ikke identitetsmerket, og det foreligger ingen stamtavle.

I medhold av forskriften § 2 tredje ledd kan politiet, når det foreligger "særskilte omstendigheter", i enkelttilfeller, bestemme at annen dokumentasjon kan tre i stedet for kravet etter andre ledd. Det heter i kgl. res. 20.08.2004 s. 11 til hundeforskriften § 2 tredje ledd: *"Departementet presiserer at unntaksbestemmelsen er ment å være en sikkerhetsventil, og åpner ikke for et generelt unntak fra minstedokumentasjonskravet i § 2 andre ledd for blandingshunder. Det er også grunn til å nevne at blandingshundproblematikken ikke er ny, idet også den gamle kampfundforskriften gjelder for blandingshunder."*

I forarbeidene til hundeloven, Ot. prp. nr. 48 (2002-2003) pkt. 15.5.5 s. 184 legges følgende dokumentasjonskrav til grunn for blandingshundet: *"Dersom hunden er en blandingshund som ikke er stamtavleført, må hundeholderen for å dokumentere dens rase eller type i alle linjer knytte den til hunder som er oppført i en stamtavle."* Politidirektoratet oppfatter dette som et krav om en

objektiv og etterprøvable avstammingskontroll som dokumenterer hundens opphav og identitet.

Hundeforskriften er ment å være en videreføring av den tidligere kamphundeforskriften. De forarbeider og den retts- og forvaltningspraksis som finnes til kamphundeforskriften er derfor fortsatt gjeldende. Det heter i Ot. prp. nr. 13 (1995-1996) Om lov om forlengelse av og endringer i midlertidig lov av 4. juli 1991 nr. 48 om forbud mot innførsel, hold og avl av farlige hunder, s. 2: "I tilfeller med blandingsraser vil ikke registrering være mulig, og man må i slike tilfeller gå tilbake til opphavets stamtavler. I tilfeller hvor stamtavler ikke er tilgjengelige vil sier eller annen som har ansvar for hunden måtte sannsynliggjøre hundens opphav på annen måte. Det må her avgjøres etter alminnelig bevisvurdering om den fremlagte dokumentasjonen er tilstrekkelig." Det må følgelig foretas en konkret skjønnsmessig vurdering av hvorvidt den fremlagte dokumentasjon anses som tilstrekkelig.

Sivilombudsmannen (sak 1999-0308) uttrykker i sin uttalelse at annen dokumentasjon etter omstendighetene kan være relevant dersom "den er knyttet til vedkommende hund og egnet til å hevise denne hundens bakgrunn, opprinnelse og identitet". Oslo byretts dom 22. september 2000 uttrykker at bevismidler av "objektiv karakter" kan nyttes dersom de oppfyller de kriterier som loven gir anvisning på. Oslo tingretts dom 15. juni 2004 forutsetter en *sikker og uavhengig angivelse av hundens avstamning*. Klageren har fremlagt utskrift av veterinærjournal for Prinsessa og hennes angitte far, samt fotografier av Prinsessa og hennes angitte far og kullbror. Begge de to sistnevnte hundene er døde, og Prinsessas slektsforhold til dem er ikke verifisert. Fotografiene er uansett ikke egnet til å bevise at Prinsessa ikke er blanding av Pit bull terrier. Fotografiene av den hvite hunden (faren) viser snarere fremtredende trekk av Pit bull terrier. Det er noe uklart hvorvidt Prinsessas mor er død. Det er ikke fremskaffet dokumentasjon på henne. Begge foreldredyrene oppgis å være blandingshunder. Ovennevnte dokumentasjon er ikke egnet til å bevise Prinsessas opprinnelse og identitet, og utelukker således ikke iblanding av Pit bull terrier.

Det er fremlagt uttalelse fra bl.a. NKK-authorized dommere Berit Foss og Inger Ronander, der det heter: "Tispen har ingen likehetstrekk med Pit bull terrier. (...) Hun har ører som er korrekte for en American Staffordshire terrier, ikke for Pit bull terrier, som er en blandingshund som ikke har denne type ører." Politidirektoratet finner denne uttalelsen påfallende, idet det ikke engang ved DNA-analyse kan fastslås hvorvidt en hund er av typen Pit bull terrier eller Am Staff. Den blodtesting av Am Staff som har vært foretatt i regi av NKK siden 01.01.2002, er kun egnet til eventuelt å utelukke om en hund stammer fra de to foreldredyrene den er testet mot. Dersom det hadde vært mulig på bakgrunn av en eksteriørmessig vurdering av en hunds ører å fastslå hvorvidt den var en Am Staff eller en Pit bull terrier, ville blodtesting vært unødvendig. Det faktum at begge foreldredyrene er blandingshunder, tilsier at avkommet kan ha et utseende som klart avviker en del fra opphavet. Dette gjør uttalelsen fra de angitte fagdommere om mulig enda mer oppsiktsvekkende.

Uttalelsen fra fagdommerne omhandler eksteriørmessige trekk ved Prinsessa som tilsier at hun ikke ligner en Pit bull terrier. Derimot gir den ingen angivelse av hundens opprinnelse og identitet, og således ingen sikker og uavhengig angivelse av hundens avstamning. Politidirektoratet finner etter dette ikke at det er fremlagt bevis av objektiv karakter som oppfyller forskriftens dokumentasjonskrav.

Klagen tas ikke til følge.

Klageren er ved advokat Ellen Holger Andenæs ved advokatassistent Anna Nielsen underrettet ved gjenpart av dette brev.

Effektueringen av vedtaket bes utså noen dager inntil klageren er varslet og har fått anledning til å konferere med sin advokat.

Med hilsen

Steinar Talgø
saksjef

Anne Liv Jacobsen
politinspektør

Saksbehandler:
Anne Liv Jacobsen
116 23 36 42 18

OSLO TINGRETT

DOM

Avsagt: 6. oktober 2005
Saksnr.: 05-013849TVI-OTIR/07
Dommer: Tingrettsdommer Erling Agder
Saken gjelder: Gyldigheten av forvaltningsvedtak

[Redacted]

Advokat

mot

Staten v/Justis- og Politidepartementet

Advokat Asle Bjelland

Det ble avsagt slik

d o m :

Saken gjelder gyldigheten av forvaltningsvedtak om avliving av hund.

Stevning kom inn til Oslo tingrett 31. januar 2005, og saksøkte leverte tilsvarende svar i rett tid den 4. mars. Hovedforhandling ble avholdt 26 og 27. september. Partene møtte med sine prosessfullmektiger. For Staten v/ Justisdepartementet møtte politiinspektør Anne-Liv Jacobsen, Politidirektoratet. Det ble avhørt syv vitner.

Kort om sakens bakgrunn

Hunden er en blandingshund født i 1998 og eies av saksøkeren, . Saksøkeren har opplyst at hunden er en blanding av amerikansk staffordshire terrier, bull terrier og rotweiler. Den 19. september ble hunden påtruffet av politifullmektig mens den ble luftet i . har forklart at han i to - tre år på Stovner politistasjon har arbeidet med farlige hunder. Han har videre forklart at da han påtraff i , bedømte han umiddelbart hunden til å falle inn under dokumentasjonskravet i forskrift om hunder (20. august 2004 nr 1204) § 2. Fordi hundepasseren ikke kunne dokumentere at hunden var av lovlig rase tok politifullmektig hunden i forvaring.

Den 21. september 2004 sendte Oslo politidistrikt forhåndsvarsel om vedtak om avliving av til . Det ble vist til at hunden bærer preg av å være rase pitbull terrier eller en krysning av denne. ble i forhåndsvarselet oppfordret til å sende politiet dokumentasjon på hunden sine rase eller type innen 14 dager. hadde ikke noen papirer som kunne dokumentere blandingshundens rase eller type. I stedet engasjerte hun NKK autorisert dommer Berit Foss til å foreta en vurdering av hunden. I en erklæring av 23. september til Oslo politidistrikt skrev Foss at tispene ikke har noen likhetstrekk med en Pitbull terrier og begrunnet dette nærmere.

Den 5. oktober 2004 traff Oslo politidistrikt vedtak om avliving av i medhold av hundeloven § 19. Vedtaket ble påklaget, og 17. desember traff Politidirektoratet vedtak i klagesak hvor klagen ikke ble tatt til følge. I hele forvaringstiden har . befunnet seg på hunde- og katte hotell hvor hunden fortsatt befinner seg.

Saksøkeren har i det vesentlige anført:

Saksøkeren bestrider plikten til å dokumentere at . ikke er en farlig hund, jf. forskrift om hunder av 20. august 2003 § 2, jf. lov om hundehold § 19 første og annet ledd.

Det anføres at Prinsessa eksteriørmessig ikke bærer preg av å være en pitbull terrier eller en krysning hvor pitbull inngår. Etter forskriften er det slik at dersom en hund lett kan forveksles med en farlig hund, spiller ikke blandingsforholdet noen rolle – bare én prosent andel farlig hund vil være tilstrekkelig. Men man kan ikke hoppe bukk over forvekslingsmomentet som er et krav loven setter for at dokumentasjonsplikten skal innføre, jf. lovens § 19 annet ledd. Og her må retten legge vekt på de forskjellige forklaringer som er fremkommet under hovedforhandlingen.

Politibetjent [redacted] har forklart at hun fikk hunden i 1998, og den er en blanding av amerikansk staffordshire terrier ("amstaff"), bull terrier og rotweiler.

[redacted] som er daglig leder av [redacted] hundeskole, har arbeidet med hunder i 25 år. Han uttalte at han ikke tenkte på at [redacted] kunne være en blandingshund hvor pitbull inngår. Han mente at hun mest sannsynlig var en blanding av en labrador og en bokser. For øvrig pekte han på at pitbull og "amstaff" er to vidt forskjellige hunder.

[redacted], som har vært mangeårig hundedommer, hevdet at han anså [redacted] for å være en "dårlig" bullterrier. Han hevdet at [redacted] ikke så ut som en pitbull terrier, og han mente også det var lett å se forskjell på en pitbull og en "amstaff".

[redacted], som også har vært mangeårig hundedommer bl.a. for terrier-raser, hevdet at [redacted] ikke hadde noen likhetspunkter med en pitbull.

Politibetjent [redacted], som ledsaget Fodstad opp til hundepensjonatet, syntes ikke [redacted] liknet en forbudt hund. Han ville gått forbi hunden uten å ense den.

[redacted], som er daglig leder på [redacted], forklarte at hun tidligere var blitt bitt alvorlig av en pitbull, og etter dette vært redd denne typen hunder. Hun forklarte at hun ikke var redd for [redacted] – tvert imot – denne hunden hadde på grunn av sitt gode gemytt nærmest en terapeutisk virkning på henne. Hun mente [redacted] måtte være en bull terrier-blanding, og hun mente det ikke var enkelt å forveksle [redacted] med en pitbull.

Politifullmektig [redacted] hevdet at han så med det samme at [redacted] falt inn under dokumentasjonskravet. Han fattet straks interesse for hunden, og pekte på at med innblanding av bare én prosent ulovlig rase kan hunden tas.

[redacted], som er svensk hundedommer, kunne ikke utelukke at [redacted] inneholder arvestoff fra "amstaff"/pitbull. Etter saksøkerens syn må forskjellen i forklaringene skyldes ulike definisjoner.

Etter saksøkerens syn er dokumentasjonskravet ikke godtgjort fordi [redacted] ikke lett kan forveksles med en farlig hund på eksteriørmessig grunnlag. Det vises også til at den

enstemmige dom over hundens gode gemytt underbygger den eksteriørmessige vurderingen.

Det er således feil når Politidirektoratet, etter en helhetlig vurdering, er kommet til at hunden kan forveksles med en krysning av pitbull terrier, og at saksøkerens dokumentasjonsplikt således er inntrådt. Dette er en feil som har virket bestemmende på direktoratets vedtak om å avlive hunden.

Slik retten har forstått saksøkeren er det også anført at Politidirektoratet har lagt uriktig lovforståelse til grunn når vurderingstemaet er angitt som "kan forveksles med". Det kriteriet som loven opererer med er "lett kan forveksles med". Dette er et kvalifikasjonskrav som det ikke kan sees at direktoratet har latt inngå i sin vurdering, og det foreligger da feil lovanvendelse som kan ha virket bestemmende på vedtakets innhold. Også av denne grunn må vedtaket kjøennes ugyldig.

Subsidiært har saksøkeren anført at det følger av lov om hundehold § 24 at man må vurdere nødvendigheten av en avliving, med andre ord et krav til forholdsmessighet. Det er således ingen automatikk i det at man ikke har oppfylt dokumentasjonsplikten og en derav følgende avliving. Det er derfor en feil når man ikke kan se at direktoratet har vurdert spørsmålet om nødvendigheten av en avliving. Dette er både en saksbehandlingsfeil og en feil ved rettsanvendelsen. Her har denne feilen båret helt galt av sted. Mens hunden av alle gis det beste skussmål med hensyn til gemytt, har ikke saksøkte en gang tatt bryet med å hevde at hunden er farlig. Og det er nettopp farlige hunder det skal reageres mot – dette fremgår med all tydelighet av lovens forarbeider.

Saksøkeren har nedlagt slik påstand:

1. Politidirektoratets vedtak av 17. desember 2004 om avliving av hunden kjøennes ugyldig.
2. Saksøkte kjøennes sakens omkostninger med tillegg av lovens forsinkelsesrente fra forfall til betaling skjer.

Saksøkte har i det vesentlige anført

Vedtaket om avliving av hunden er hjemlet i hundeloven § 24 første ledd bokstav f), jf. lovens § 19 første, annet og femte ledd, jf. hundeforskriftens § 1 første og annet ledd, jf. § 2. Tilsvarende forbud mot hold av pitbull og krysning der pitbull inngår hadde man i kamphundloven fra 1991 §§ 2 og 4 samt forskrift fastsatt i medhold av denne loven.

Plikten til å dokumentere at en hund ikke er farlig følger av hundeloven § 19 første og annet ledd og hundeforskriften § 2. Tilsvarende dokumentasjonskrav gjaldt etter den tidligere karnhundloven § 2 tredje ledd, og som også ble inntatt i forskriftene fra 1991 og 2001 i § 3 annet ledd. I de sistnevnte forskriftene brukt man uttrykket hunder som kan "forveksles" med for å utløse dokumentasjonskravet. I gjeldende forskrift § 2 brukes uttrykket dersom det er "tvil" om et dyr er en farlig hund.. osv. Det har ikke vært meningen å foreta noen realitetsendring i vilkåret for dokumentasjonsplikten. Dette følger av Ot. prp. nr. 48 (2002 – 03) s. 184. Uttrykket "lett kan forveksles" i hundeloven § 19 annet ledd er ikke et kvalifikasjonskrav for når dokumentasjonsplikten inntreffer. Også dette følger av at dokumentasjonsplikten er ment å være den samme som etter tidligere lovgivning.

Dessuten – hundeloven § 19 annet ledd annet punktum er en forskriftshjemmel. Forvaltningen skal ikke vurdere om en hund er lovlig etter forskriftshjemmelen – det skal de gjøre etter forskriften. Temaet er "Dersom det er tvil... osv. Saksøkers anførsel må eventuelt være at dette uttrykket går utover forskriftshjemmelen i lovens § 19 annet ledd annet punktum: "lette kan forveksles med".

Det sentrale for når dokumentasjonsplikten inntreffer er hundens ytre kjennetegn, dvs. om disse gjør hunden sammenliknbar med et forbudt dyr. Dette fremgår både av forarbeidene til tidligere lov (Ot. prp. nr. 13 (1995-96) s. 2) og av forarbeidene til gjeldende lov (Ot. prp. nr. 48) s. 184. Det vises også til Oslo byretts dom inntatt i RG 2001 s. 467 hvor det fremgår at det avgjørende må være om hunden har slike ytre likhetstrekk at den kan forveksles med en forbudt hund eller krysning av denne.

Det er således hundens eksteriør som gir indikasjoner på at man står overfor en hund som går inn under forbudet. Hundens gemytt spiller ingen rolle. Forskriften gir ikke anvisning på en ekspertvurdering – det er en alminnelig fornuftig vurdering som skal foretas.

Etter saksøktens syn kan forveksles med en krysning med pitbull terrier. Hundedommerne og kunne i sine vitneforklaringer ikke utelukke at det er innslag av pitbull i Hundedommer var klar og tydelig på at det er drag av "amstaff" eller pitbull i sin skriftlige erklæring har hundedommer slått fast at ikke har noen likhetstrekk med en pitbull terrier. Under sin forklaring i retten var hun etter saksøkerens syn mer uklar. Det vises også til at hundens eier selv har opplyst at det er "amstaff" i

Det erkjennes at dokumentasjonskravet er problematisk for blandingshunder. Det fremgår imidlertid av lovens forarbeider at denne problemstillingen er kjent for lovgiveren, og kravet til dokumentasjon er bevisst ønsket fra lovgiver også i disse tilfellene.

Når det gjelder saksøkerens subsidiære påstand er saksøkte ikke enig i at hundeloven § 24 gir anvisning på en forholdsmessighetsvurdering. Ordet "nødvendig" er tatt med i

bestemmelsen fordi denne også omfatter andre hunder – for eksempel løshunder. Når det gjelder ulovlige hunder vil nødvendighetskravet alltid være oppfylt.

Saksøkte har nedlagt slik påstand:

1. Staten v/Justisdepartementet frifinnes.
2. Staten v/Justisdepartementet tilkjennes sakens omkostninger med lovens forsinkelsesrente fra forfall til betaling skjer.

Retten bemerkinger

Forskrift om hunder av 20. august 2004 er fastsatt med hjemmel i lov 4. juli 2003 nr 74 om hundehold (hundeloven) § 19.

Forskriftens § 1 fastsetter at det er forbudt å holde, avle eller innføre farlige hunder, eller innføre sæd eller embryo fra farlige hunder. I paragrafens annet ledd er det oppregnet fem hundetyper skal anses som farlige hunder uansett blandingsforhold. Blant disse er pitbull terrier og amerikansk staffordshire terrier. Pitbull terrier eller blandingshund hvor pitbull inngår har vært forbudt her i landet siden 1991. Amerikansk staffordshire terrier ("amstaff" terrier) eller blandingshund hvor "amstaff" inngår, ble først forbudt med forskriften av 1994.

Forskriftens § 2 fastsetter et krav til hundeholderen om dokumentasjon for hundens rase eller type der det er tvil om et dyr er en farlig hund. Bestemmelsen er fastsatt med hjemmel i hundeloven § 19 første og annet ledd som gir departementet myndighet til å sette krav til dokumentasjon av hundens rase eller type. Forskriftshjemmelen gjelder også for hundetyper som lett kan forveksles med farlige hundetyper.

Retten bemerker at det er forskriftens § 2 som definerer når politiet kan kreve dokumentasjon for hundens rase eller type, dvs. når "det er tvil" om man står overfor en farlig hund. Uttrykket "lett kan forveksles med" står i hjemmelsbestemmelsen og angir rammen for i hvilken utstrekning forskriften kan pålegge dokumentasjonsplikt. Retten kan ikke se at departementet har gått ut over forskriftshjemmelen når den anvender kriteriet "[d]ersom det er tvil" om et dyr er en farlig hund. Som statens prosessfullmektig har påpekt viser også lovens forarbeider at det ikke har vært meningen å foreta noen realitetsendring i vilkåret for dokumentasjons-plikten. Kamphundloven fra 1991 opererte med nøyaktig samme kriterium som dagens forskrift, og forskriftene fra 1991 og 2001 opererte begge med kriteriet "som kan forveksles med".

Det er på det rene at det at det er hundens ytre kjennetegn, også kalt dens eksteriør, som er avgjørende for om hunden kan forveksles med en forbudt hund – og dermed avgjørende for

dokumentasjonsplikten. Politidirektoratet har i sitt vedtak av 17. desember 2004, etter en helhetlig vurdering, kommet til at [redacted] kan forveksles med en krysning av pitbull terrier og at hundeeiers dokumentasjonsplikt således har intrådt.

Når retten skal avgjøre om dokumentasjonsplikten etter forskriftens § 2 er utløst i denne saken slik Politidirektoratet er kommet til, må retten foreta en vanlig bevisvurdering. Saksøkeren har opplyst at [redacted] er en blandingshund med innslag av "amstaff", bull terrier og rotweiler. Retten har mottatt vitneforklaringer fra fire hundedommere, og ytterligere to hundekyndige. Forklaringene spriker med hensyn til [redacted] sannsynlige opphav. To av hundedommene, [redacted] og [redacted], kunne imidlertid ikke utelukke at det er innslag av pitbull i hunden. Den svenske dommeren, som møtte som vitne for staten, var veldig klar på at [redacted] er en blandingshund med klare innslag av "amstaff" eller pitbull. Hundedommer [redacted] har i sin uttalelse av 23. september gitt uttrykk for at [redacted] ikke har noen likhetstrekk med en pitbull terrier. Under vitneforklaringen oppfattet retten dette vitnet som noe mindre kategorisk idet det var enkelte kjennetegn, som for eksempel ører, hvor det var vanskelig å skille mellom hundetypene.

Slik retten vurderer bevisførselen kan [redacted] forveksles med en krysning av pitbull terrier, og det kan derfor reises tvil om hunden, ut fra objektive ytre kjennetegn, er en farlig hund. Hundens eier har dermed plikt til å dokumentere dens rase eller type. Det er enighet mellom partene at dette ikke er gjort.

Når det gjelder saksøkerens subsidiære anførsel er retten enig med staten i at hundeloven § 24 ikke gir anvisning på forholdsmessigheten ved avliven av en forbudt hund. Dersom en hund først er ulovlig her i landet finnes det ingen andre alternativer enn avlaving. Etter dette er retten kommet til at staten v/Justisdepartementet må frifinnes.

Saksomkostninger

Saksøkeren har tapt saken fullstendig og skal da etter hovedregelen i tvistemålsloven § 172 første ledd erstatte motpartens omkostninger. Retten har ikke funnet saken tvilsom, og paragrafens annet ledd kommer ikke til anvendelse.

Advokat [redacted] har fremlagt omkostningsoppgave på totalt kr 39 690. Av dette utgjør kr 30 000 salær, kr. 1080 utgifter til utdrag og kopiering m.v. og kr 8 610 utgifter til vitne [redacted]. Oppgaven er forelagt advokat [redacted] som ikke har merknader, og retten legger omkostningsoppgaven til grunn.

Domsslutning:

1. Staten v/Justisdepartementet frifinnes.
2. I saksomkostninger betaler [redacted] staten v/Justisdepartementet 39 690 – trettinitusensekshundreogtitti – kroner innen 2 – to – uker fra forkynnelsen av denne dom med tillegg av forsinkelsesrente etter forsinkelsesrenteloven § 3 første ledd, første punktum fra utløpet av oppfyllelsesfristen til betaling skjer.

Retten hevet

Erling Agder

[Faint handwritten text]

Dommen kan påankes til lagmannsretten. Anken må erklæres direkte for tingretten innen 1 – en – måned fra dommen er forkynt.

Ankeerklæringen må være underskrevet eller medunderskrevet av en advokat. Den ankende part kan også henvende seg til rettens kontor og får ankeerklæringen nedtegnet og undertegnet der.

Samtidig med ankeerklæringen må den ankende part innbetale ankegebyr, som er 24 ganger rettsgebyret. Dersom hovedforhandlingen varer mer enn en dag, påløper ytterligere gebyr. Dersom anken gjelder en formuesverdi under 50 000 kroner, kan den ikke fremmes uten samtykke fra lagmannsretten. Søknad om samtykke må i slike tilfeller innsendes samtidig med ankeerklæringen.

Helle Lindof Frøshøj

Fra: Steinar Talgø [steinar.talgo@politiet.no]
Sendt: 4. december 2007 16:21
Til: Anders Lotterup *Vgf. FOS 20 03. 2007*
Emne: SV: farlige hunder *~~551392453-00168635~~*
Vedhæftede filer: 551392453-00168635 *07. desember 2007 13 (1995-1996)* 551392453-00227771.pdf

Hei igjen,
 bestemmelsene om farlige hunder følger av

§ 1. Forbud mot farlige hunder

Det er forbudt å holde, avle eller innføre farlige hunder, eller å innføre sæd eller embryo fra farlige hunder.

Hunder av følgende typer, og blandinger der en eller flere av disse er med, anses som farlige hunder, uansett blandingsforhold:

- Pitbulleterrier,
- amerikansk staffordshire terrier,
- fila brasileiro,
- toso inu,
- dogo argentino.

Som farlige hunder anses også hunder og hundetyper som er en blanding av hund og ulv, uansett blandingsforhold. For hunderaser med opprinnelig blanding av ulv som er registrert i Norge av Norsk Kennel Klub 1. januar 2003, gjelder første punktum bare for tsjekkosllovakisk ulvehund. Hvis ulv er iblandet rasen etter den internasjonale raseetableringen, gjelder første punktum for hunder som kan være etterkommere etter denne ulven.

Loven m/forskrifter må sies å virke etter sin hensikt og vi har hatt en rekke avlivningsvedtak som er opprettholdt av Politidirektoratet. Ikke alle vedtakene er knyttet opp til farlig hund (på grunn av rase), men på grunn av at hunden har angrepet mennesker og/eller husdyr.

Når det gjelder "farlig hund" har særlig problematikken vært knyttet til dokumentasjonskravet for å kunne beholde farlig hund som var lovlig avlet, innført eller holdt før hundeforskriften ble vedtatt 20. august 2004.

Vi har her hatt ett vedtak tilknyttet en am staff - Prinsessa - som var en snill og godtynt hund som ikke fylte dokumentasjonskravet. Denne hunden ville nok aldri "blitt hanket inn" av politiet dersom ikke eieren skulle røse bort og overløt pass av hunden til noen i MC-miljøet (rocker-miljøet). Da ble politiets oppmerksomhet vekket, og hundens skjebne beseglet.

Politidirektoratets vedtak følger som vedlegg til denne e-post. Videre legger jeg ved Oslo tingretts dom av 6. oktober 2005 og Borgaring lagsmannsretts dom av 26. januar 2007.

Det ble lagt ned ganske så mange ressurser i denne saken, fordi vi har ansett den meget prinsipiell i forhold til dokumentasjonskravet i overgangsbestemmelsene. Dette er den første saken vi hadde vedrørende dokumentasjonskravet, og som derfor er førende mht hvor streng man kan være.

Dersom du har andre spørsmål eller ønsker utdyping i forhold til andre bestemmelser i hundeloven, er det bare å ta kontakt.

Jeg gjør oppmerksom på at såvel vedtak som dom ligger anonymisert på Lovdatas betalingsider. Vedleggene her er ikke anonymisert. Jeg ber derfor om at vedleggene usladdet kun blir behandlet internt i Justisministeriet. Anonymisert er dokumentene offentlige.

Med vennlig hilsen

Steinar Taigo

Juridisk seksjon

Politidirektoratet

Telefon: + 47 - 23 36 42 31

Epost: steinar.taigo@politiet.no

-----Opprinnelig melding-----

Fra: Anders Lotterup [mailto:alo@jm.dk]**Lagt inn:** 4.desember2007 11:44**Lagt inn i:** Postmottak POD**Diskusjon:** farlige hunder**Emne:** VS: farlige hunder

Hei.

Jeg håber, I kan svare på nedenstående spørgsmål. Jeg har gjort mig bekendt med den norske hundeloven og forskriften om hunder.

Kan I hjælpe mig med præcist angive, hvilke bestemmelser, der vedrører farlige hunde?

Det ville også være fint, hvis I kunne beskrive, hvilke erfaringer I har fået med farlige hunde i Norge og hvordan reglerne virker?

På forhånd tak for hjælpen.

Med venlig hilsen

Anders Lotterup

 Højreklik her for at hente billeder. For at beskytte dine personlige oplysninger har Outlook forhindret automatisk hentning af billeder fra Justitsministeriet

Anders Lotterup

Fuldmægtig

Tlf.: 7226 8544

Mail: alo@jm.dk

Slotsholmsgade 10

1216 København K

7226 8400

www.justitsministeriet.dk

jm@jm.dk

Fra: Bjørnar Stavenes [mailto:Bjornar.Stavenes@mattilsynet.no]**Sendt:** 4. december 2007 10:59**Til:** Anders Lotterup**Emne:** SV: farlige hunder

Jeg ringte dit og spurte. De vil ha slike spørsmål i den store mailboksen sin.

Bjørnar

Fra: Anders Lotterup [mailto:alo@jm.dk]
Sendt: 4. desember 2007 10:55
Til: Bjørnar Stavenes
Emne: SV: farlige hunder

Hei Bjørnar.

Mange tak for hjælpen.

Jeg vil prøve at skrive til Politidirektoratet. Ved du tilfældigvis, hvilken person (og e-mailadresse) jeg specifikt kan skrive til i Politidirektoratet?

Med venlig hilsen

Anders

Fra: Bjørnar Stavenes [mailto:Bjornar.Stavenes@mattilsynet.no]
Sendt: 4. desember 2007 10:46
Til: Anders Lotterup
Cc: Hege Bianca Bysheim Voll
Emne: SV: farlige hunder

Hei.

Det er det norske Politidirektoratet som har ansvaret for regelverket om farlige hunder. Jeg vil anbefale deg å sende en mail til politidirektoratet@politiet.no.

Den norske hundeloven og forskriften om hunder ligger på internett (www.lovdata.no).

Jeg håper at politiet kan hjelpe deg.

Med hilsen

Bjørnar Stavenes
Seniorrådgiver
Mattilsynet

Fra: Anders Lotterup [mailto:alo@jm.dk]
Sendt: 4. desember 2007 10:24
Til: Bjørnar Stavenes
Kopi: Anders Lotterup
Emne: SV: farlige hunder

Kære Bjørnar Stavenes.

Jeg skriver til dig angående [de norske regler for farlige hunde](#).

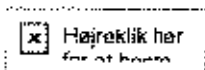
Emnet har politisk bevågenhed her i Danmark og i den forbindelse ønsker vi at vide, hvordan vores nabolande håndterer problemerne med farlige hunde.

Jeg vil derfor høre dig, om du vil beskrive de norske regler om farlige hunde?

På forhånd tak for din hjælp.

Med venlig hilsen

Anders Lotterup

Anders Lotterup
Fuldmægtig

Tlf.: 7226 8544
Mail: alo@jm.dk

Slotsholmsgade 10
1216 København K
7226 8400
www.justitsministeriet.dk
jm@jm.dk

Fra: Hege Bianca Bysheim Voll [mailto:Hege.Bianca.Bysheim.Voll@mattilsynet.no]

Sendt: 30. november 2007 15:09

Til: Bjørnar Stavenes

Cc: Anders Lotterup

Emne: farlige hunder

Heisann Bjørnar

Vi snakket sammen på telefonen for en stund siden i forbindelse med en henvendelse som jeg fikk fra Anders Lotterup i Justisministeriet i Danmark. Gjelder regelverk for farlige hunder. Han ringte meg igjen i dag, fordi han ikke hadde hørt fra deg ennå. Kan du ta kontakt med ham?

God helg.

Vennlig hilsen

Hege B. Bysheim Voll

Seniorrådgiver, veterinær

Mattilsynet - Hovedkontoret, seksjon for landdyr og dyrehelsepersonell

Tlf: 51 68 43 48

e-post: hebhv@mattilsynet.no

Postadresse:

Mattilsynet - Nasjonalt senter for dyr og animalsk mat

Regionkontoret for Rogaland og Agder

Felles postmottak

Postboks 383

2381 Brumunddal

www.mattilsynet.no

FOR 2005-11-09 nr 1281: Forskrift om båndtvang for hund, og områder der hunder ikke har adgang, Oppdal kommune, Sør-Trøndelag.

DATO: FOR-2005-11-09-1281
DEPARTEMENT: JB (Jordbruk/konsesjon)
AVD/DIR:
PUBLISERT: II 2005 hefte 5
IKRAFTTREDELSE: 2005-11-09
SIST-ENDRET:
ENDRER: FOR-1958-02-03-3
GJELDER FOR: Oppdal kommune, Sør-Trøndelag.
HJEMMEL: LOV-2003-07-04-74-§6
SYS-KODE: BG13a, BG14b, C11, D02
NÆRINGSKODE: 111, 6299
KUNNGJORT: 17.11.2005
RETTET:
KORTTITTEL: Forskrift om båndtvang for hund, Oppdal

INNHold

Forskrift om båndtvang for hund, og områder der hunder ikke har adgang, Oppdal kommune, Sør-Trøndelag.

I

II

III

IV

V

VI

Forskrift om båndtvang for hund, og områder der hunder ikke har adgang, Oppdal kommune, Sør-Trøndelag.

Fastsatt av Oppdal kommunestyre 9. november 2005 med hjemmel i lov 4. juli 2003 nr. 74 om hundehold (hundeloven) § 6 annet ledd, bokstavene a, b, c, d og e, og fjerde ledd.

I

I Oppdal kommune skal hunder ut over den generelle båndtvangen i perioden 1. april - 20.

august holdes i bånd eller forsvarlig innestengt eller inngjerdet slik det går fram av pkt. a-e nedenfor.

- a) hele året i og i tilknytning til boligområder (områder vist til boligformål i kommuneplanens arealdel) og handleområder i Oppdal sentrum
- b) hele året på og ved idrettsanleggene i Oppdal sentrum
- c) på og ved merkede og preparerte skiløyper fra det tidspunkt de blir preparert og fram til og med 31. mars
- d) i rekreasjonsområdene, avgrenset slik det går fram av vedtatte reguleringsplaner, ved Kullsjøen (hele året) og Rauøra (i perioden 21. august - 1. oktober)
- e) i områder der bufe beiter i tida fra 21. august til 31. oktober.

Sikringsreglene i pkt. a-e ovenfor gjelder ikke for hunder som brukes til de formål som er beskrevet i hundelovens § 9.

II

I Oppdal kommune har hunder ikke adgang til barnehager, skolegårder eller kirkegårder. Bestemmelsen gjelder dog ikke hund som ledsager blinde eller svaksynte (førerhunder).

III

Enhver kan oppta hund som er løs i strid med denne forskriften. I utmark i jakttiden der jakt er lovlig kan likevel bare rettighetshavere i området eller politiet oppta løse hunder. Hund som opptas skal leveres til hundeholderen dersom denne er tilstede. Hvis hunden ikke blir levert til hundeholderen skal den snarest leveres til politiet. Unnlater hundeholderen å hente hunden innen en uke etter at han eller hun er varslet, kan politiet selge, omplassere eller avlive hunden. Det vises for øvrig til hundelovens § 10.

IV

Oppdal kommune kan etter skriftlig søknad i særlige tilfelle dispensere fra bestemmelsene i punkt I og II i denne forskriften.

V

Hundeholder som forsettlig eller uaktsomt overtrer båndtvangen gitt i denne forskrift straffes med bøter og/eller fengsel i tråd med hundelovens § 28.

VI

Forskriften trer i kraft straks. Fra samme tid oppheves forskrift 3. februar 1958 nr. 3 om båndtvang for hund, Oppdal kommune, Sør-Trøndelag.